

33001

D D H O V N O ZIVLJENJE

VIDA ESPIRITUAL

JANUAR 1957

France Goršec: Slovenske jaslice (slovenska cerkev M. B., Toronto, Kanada)

PD 992/1967

zlatom in škrlatom, samo oblastizeljnost, nepojmljiva krutost in meso. Med njimi ni živel samo en Neron, temveč mnogo Neronov. Ni se čuditi, če jih je sv. Janez označil z apokaliptičnimi zvermi. Med drugimi pogani je Kristus mogel videti samo žalost malikovanja. Kačam, nespametnim živalim in kamnu so se klanjali in jih molili. Kam se je človek ponižal!

Če se je Kristus ozrl v naše čase, je mogel uzreti dvignjeno pest strašnega komunizma in slišati njegov bogokleten spev: naš bog je rop, umor, požig. Sami danes doživljamo strahoto in grozoto tega zločestega pojava. Kaj takega svet še ni doživel! Boga samega hočejo uničiti in vse kar nosi božje ime. Če je torej Kristus gledal v človeško zgodovino, v naše življenje in mišljenje — omenili smo le drobec človeške hudobije — kaj ga je moglo nagniti, da je prišel med nas? Karkoli je videl, kamorkoli je pogledal, vse ga je napolnilo le z žalostjo, odporom, studom in gnusom. Ničesar, prav ničesar ni bilo na tej zemlji, Bogu tako odtujeni, kar bi ga moglo razveseliti, kar bi ga moglo pripraviti, da bi se učlovečil. In vendar je prišel... Kdo naj prodre v to božjo skrivnost?

Sv. Janez nam jo poskuša razkriti, ko pravi: „V tem se je razodela božja ljubezen do nas, da je Bog na svet poslal svojega edinorojenega Sina, da bi mi po njem živeli“ (Jan 4, 9). Edino neskončna božja ljubezen do ubogega, zgubljenega človeštva, do neumrjochih človeških duš, do nas revnih in smrti zapisanih, da bi živeli, ga je nagnila, da se je ponižal in postal nam enak. Prišel nas je reševat v svojem neskončnem usmiljenju in ljubezni. „Sama ljubezen za nas ga rodi,“ spet poje naša božična pesem. Glej, tam v hlevcu na slami leži učlovečeni Bog, on ki je prinesel človeštvu nov red, novo postavo ljubezni, ki je prvi obsojal sovraštvo, postavil krepost za ideal, nas dvignil k Bogu in nas naredil za nov rod, božje otroke. Skrivnost božje ljubezni, skrivnost vseh skrivnosti, ni mogoče doumeti do kraja. V božični dobi nam je bližja in naša srca ogreva bolj kot druge dni...

Še druga skrivnost sije v sveti noči na poseben način. To je skrivnost **zlobe**, „misterium iniquitatis“, kakor jo imenuje sv. Pavel. Luč božje ljubezni ne osvetljuje samo sebe, meče tudi luč na skrivnost človeške zlobe. Tudi ta skrivnost žari te dni v posebni luči, čeprav je sama po sebi le senca.

Bog je odprl svoje dlani in razprostrl pred nami svoje nebeške darove: dar milosti božje, dar otroštva božjega. Objel je zgubljenega in ubogega človeka in mu rekel: moj brat, moj prijatelj, moj sin si. Vse bogastvo, ki ga imam, hočem s teboj deliti. Človek bi mislil, da se bo vsakdo in ves človeški rod neskončno razveselil teh božjih darov, te božje velikodušnosti in dobrote. Človek bi mislil, da bo vse človeštvo hitelo, naravnost drlo h Kristusu. Božji darovi so tako veliki, tako dragoceni, tako pomenljivi, da jih nihče, kdor le malo umeje njihovo vrednost, ne more odkloniti. Toda, glej, kaj pravi sv. Janez: „V svojo lastnino je prišel in njeni ga niso sprejeli“ (Jan 1, 11). Človek noče Kristusa, se ga ogiblje, beži pred njim, se ne briga zanj, ga ne ljubi, večkrat celo sovraži.

Tega čudnega obnašanja sveta nasproti Kristusu, to strašno nespamet, pa še bolj skrivnost zlobe, „mysterium iniquitatis“, ni mogoče razumeti. V Kristusu je vsa sreča, človek pa jo neprestano išče v vsem drugem, v vsem mogočem, po nepojmljivih poteh, v najbolj nemogočih rečeh, kjer sreče ni. Išče srečo, jo obupno

KO SMO ZNOVA DOŽIVELI TAJINSTVENO LEPOTO SVETE NOČI
IN Z BOŽJIM DETETOM V SRCU VSTOPILI V NOVO LETO 1957,
ŽELIMO VSEM NAROČNIKOM, SOTRUDNIKOM, KAKOR TUDI
POVERJENIKOM NAŠE REVIJE
PRAV IZ SRCA,

DA BI JIH NOVOROJENI ZVELIČAR SPREMLJAL SKOZI NOVO
LETO, BLAGOSLAVLJAL NJIH DELO IN NAPORE IN JIH PRIPE-
LJAL ZDRAVE NA DUŠI IN TELESU PREKO VSAKDANJIH STISK.
KONZORCIJ IN UREDNIKI REVIJE „DUHOVNO ŽIVLJENJE“

hoče in zahteva, pa vedno izven in brez Kristusa. Mali jo iščejo v majhnih, praznih rečeh; mogočni iščejo srečo v velikih podjetjih, v novih sistemih in menijo osrečiti, ne samo sebe, temveč ves svet. Ali ni današnji komunizem eno samo iskanje sreče, gigantski pokuš ukrasti nebu srečo in jo prestaviti v zemeljski paradiž? Faustu smo podobni, ki je prodal dušo hudiču in vse poskušal, da bi našel srečo na zemlji. Ahasverju, večnemu Judu in popotniku, s krivim nosom in mežikajočimi očmi sledimo. Blodimo po svetu, po senci hodim in neprestano iščemo srečo, luči se pa ne upamo približati. Nekaj od Kajnovega znamenja je v nas, da smo slepi in ne najdemo rešnje poti h Kristusu. Iščemo, pa ne najdemo; trkamo, pa se nam ne odpre. Skrivnost zlobe je v nas.

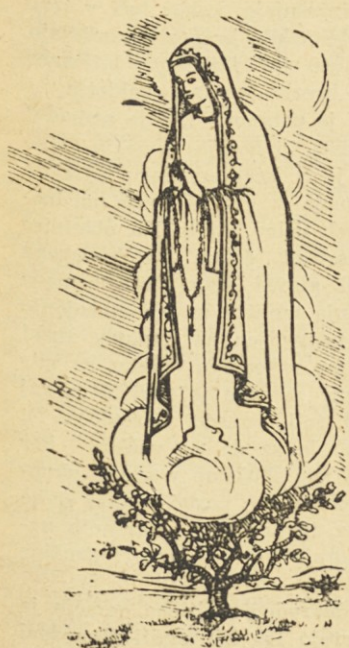
Dve skrivnosti, skrivnost božje ljubezni in skrivnost človeške zlobe, sijeta vsako leto v sveti noči v žarki luči. Prva ogreva naša srca, druga razboleva našo dušo. Nekaj je v nas, kar ne moremo razumeti. Nekaj nas objema, kar ne moremo dojeti. Eno veliko in eno željo pa mora v nas zbuditi sveta noč, da bi bili vsi, kar nas prebiva na svetu tako preprosti in tako dobri, kakor so bili betlehemski pastirji, ki so šli za lučjo, ki so jo ugledali v Betlehemu. Prišli so do jaslje in padli na kolena pred učlovečenim Bogom ter ga molili. Kadar bomo vsi klečali pred božjim Detetom in ga vsi molili, potem sveto-nočne skrivnosti ne bodo več tako nepojmljive in težke...

DR. MILAN KOPUŠAR, USA

Procesija z Marijinim kipom v Velesovem — v nedeljo 9. septembra 1956. Na sliki č. gg.: dekan Vavpetič; diakon Škerlavaj, župni upravitelj v Predosljah; subdiakon Vindišar, kaplan v Kranju in bogoslovca Rozman in Krivec

V ŠTIRIDESETLETNICA FATIMSKEGA NAROČILA

Letos poteka štirideseto leto, odkar je brezmadežna Devica Marija v Fatimi po treh otrocih, Luciji, Jacinti in Frančeku svetu sporočila navodila, ki so se šele počasi in le deloma izvršila. Leta 1917 od maja do oktobra se je vsakega trinajstega dne v mesecu Marija prikazovala tem otrokom. Vsakokrat jih je pozivala k molitvi rožnega venca za spreobrnjenje grešnikov. Odkrila jim je tudi skrivnosti, katerih tedaj še niso smeli nikomur povedati. Šele leta 1942 je cerkvena oblast razglasila prvi del te skrivnosti, ki govori o spreobrnjenju Rusije. Spreobrnjenje Rusije pomeni konec brezbožnega komunizma. In tega napoveduje Marija, a ne brez našega sodelovanja. K temu sodelovanju smo pozvani vsi od svetega očeta v Rimu do zadnjega katoliškega vernika. Sveti oče je poklican, da posveti Rusijo in njene narode brezmadežnemu Srcu, kar je storil leta 1952, ko je že prej ves krščanski svet posvetil in smo tudi mi Slovenci za njim že ponovno opravili to posvetitev.

Vsi verniki smo od Marije pozvani, da posebno častimo njeno brezmadežno Srce, opravljamo pobožnost prvih sobot, molimo mnogo za

spreobrnjenje grešnikov in nehamo žaliti Boga, ki je že vse preveč žaljen. Če bomo spolnili to Marijino prošnjo, se bo Rusija spreobrnila in svetu bo zasijala doba miru. „Molite, molite in veliko se žrtvujte za grešnike! Veliko jih namreč pride v pekel, ker se nihče za nje ne žrtvuje in nihče za nje ne moli,“ je rekla brezmadežna Devica v Fatimi.

Rusija se bo spreobrnila, če bomo Marijino naročilo spolnili. Od nas torej zavisi, ali se bo in kdaj se bo Rusija spreobrnila in bo konec oblasti brezbožnikov. Prazno je upati na to spreobrnjenje, ako ne molimo in ne žrtvuemo v ta namen. Brez naših molitev in žrtev ne bo te spreobrnitve in ne bo miru na zemlji. To si moramo zapomniti in se po tem ravnati. Žrtve, ki jih Marija pričakuje, so tiste, ki so potrebne, da svoje vsakdanje dolžnosti v skladu z božjo voljo vršimo. Ni treba si nalagati posebnih žrtev, zadostujejo tiste, ki jih vsak dan od nas terja. Ni treba razmišljati in iskati, kakšne žrtve naj si nalagamo, samo to je potrebno, da v vsem delu in trudu vsakega dne storimo vse tako, kakor moramo, da ob enem božje in cerkvene zapovedi spolnimo.

Ali bo Marija po štiridesetih letih morala še vedno čakati, da spolnimo njeno naročilo? Ali se še ne bomo odločili, da to storimo in tako spolnimo pogoje za popolno zmago božjo nad brezbožnimi silami? Milijoni kristjanov so si Marijino

naročilo vzeli k sreči, povsod na širni zemlji je mnogo duš-žrtev, ki molijo in žrtvujejo po Marijinih namenih. Kjerkoli smo verni Slovenci razpršeni po svetu, živijo, pogosto zakramente prejemajo, dela ljubezni izvršujejo, kakor luči v temi svetijo in kakor lilije v močvirju greha vonj krščanskih kreposti razširjajo. Upam, da je tudi mnogo takih slovenskih duš. A še več jih mora biti med nami, da z božjo pomočjo odtehtajo grehe in zločine brezboštva in bogokletja.

Harold Coldan, duhovnik v Združenih državah, je ustanovil „Sinjo armado“ (Armada azul, Blue Army), v kateri se združujejo tisti, ki hočejo resno in točno izvesti Marijino naročilo, dano v Fatimi. Članstvo je v kratkem času naraslo na milijone. Ko je lani v oktobru imela Sinja armada v Fatimi svoje mednarodno zborovanje, je bilo zastopanih 14 držav iz vseh delov sveta. Na obletno zadnjega prikazanja, 13. oktobra, je kardinal Tisserant, dekan kardinalskega kolegija, v navzočnosti stotisoč vernikov blagoslovil glavni stan Sinje armade v Fatimi, kjer je svetovno središče križarskega gibanja molitve za spreobrnjenje Rusije. V glavnem stanu je kapela, pri kateri je nastavljen za kaplana ruski duhovnik Pavel Bliznecov, v njej mašuje vsak dan po vzhodnem obredu za mir na svetu in za spreobrnjenje Rusije. Med člani Sinje armade je tudi že nekaj Slovencev. Če se ponašamo, da smo Marijin narod (ali povsem upravičeno?), se spodobi, da se vključimo v to Marijino armado, če se že ne vpišemo, ker morda nikjer v bližini ni ustanovljena, za gotovo pa naj skušamo v svojih skupnostih delovati v smislu te armade tako, da sami spolnujemo naročilo naše ljube Gospe Fatimske in še druge pridobivamo za molitev in žrtve po Marijinih namenih. Koliko Slovencev bo pri tem sodelovalo? Morejo vsi sodelovati: družine in posamezniki, otroci in odrasli, zdravi in bolniki.

Novo leto se začneja v nevarni napetosti. Mednarodno politično ozračje je nasičeno z nasprotstvi in sovražnostmi. Vsak čas morejo kje izbruhniti oboroženi spopadi, ki se kaj lahko razširijo v novo svetovno vojno. V takih razmerah je treba pomnožene in še bolj goreče molitve za mir in spreobrnjenje Rusije. Pričakovati pa moramo, da se bo satan s svojimi brezbožnimi silami krčevito ustavljal, da bi se njegovo kraljestvo ne zrušilo. Vojaštva in silnega orožja ima dovolj. Toda pri božjih zmagah ne odločujejo le kanoni in atomske bombe, Bog uporablja višje sile in močnejšo obrambo, v katero vključuje tudi naše molitve. Rožni venec v rokah milijonov vernikov, goreče prošnje iz ponižnih in spokornih src, to bo tudi odločevalo, ker bo sprosil božji poseg v blodne načrte sovražstva in tiranije.

škof GREGORIJ ROŽMAN

SLAVA
BOGU

NA VIŠAVAH

IN
MIR LJUDEM
KI SO
BLAGE VOLJE

La Iglesia y el Mundo Moderno

Casi cada semana nos llegan de Roma mensajes o declaraciones pontificas que abordan puntos particulares de doctrina en relación con los problemas presentes, como si en cada caso y aprovechando cualquier circunstancia estuviese ensayando el Papa manifestar los criterios de la Iglesia respecto de todo el orbe de la civilización con sus múltiples aspectos y problemas. Es cierto y debemos recordarlo que ha sido doctrina dominante en los últimos tiempos la que propugnaba reducir a la Iglesia y en general a la religión al ámbito de los templos, en forma que cuando se producía un desbordamiento de esos recintos el mundo solía proclamar su alarma como si se tratase de un caso de invasión perpetrada. Hoy tal doctrina y ambiente parecen momentáneamente superados, y los católicos, en general, reconocen que la Iglesia tiene el deber y el derecho de intervenir en todos aquellos aspectos de la vida humana que pueden tener alguna conexión con el último y esencial destino del hombre. Se admite, por tanto, que si la Iglesia ha de quedar reducida sólo a ser una institución dispensadora de determinadas gracias, sin rebasar ese cometido, comprometería la existencia misma de la religión cristiana.

De conformidad con estas ideas, vemos hoy a Su Santidad el Papa vigorizando la personalidad internacional de la Iglesia Católica para hacer de este modo que su voz y sus enseñanzas tengan una resonancia y una eficacia ma-

yores, de suerte que el orden cristiano pueda ir trazándose poco a poco con las sólidas directrices que emanan de la Cátedra de Pedro. Cotejando numerosas manifestaciones de la Santa Sede, se deduce que el Papa tiene el presentimiento de que la humanidad se halla "en una curva de su historia" en un momento tan decisivo que se impone a la conciencia de todos el deber de desplegar los máximos esfuerzos para contribuir a la instauración del orden cristiano,

En la tremenda confusión ideológica que perturba a los pueblos, el mundo siente la necesidad de una voz orientadora, y el Papa actual viene aprestándose a desempeñar este cometido, que para los católicos es un derecho y un deber del Soberano Pontífice y en los momentos actuales una necesidad sentida por todos.

Esta misión es la que viene desempeñando Su Santidad Pío XII en todas las formas de actuación que le son permitidas y muy particularmente en sus mensajes y declaraciones diplomáticas acreditadas cerca de la Santa Sede o que acreditan a ésta ante las distintas potencias. El Papa ha venido desplegando de esta forma una vivísima actividad internacional que, en su conjunto, forma las grandes líneas de un orden internacional, el más próximo al ideal de un orden cristiano, de una Cristianidad, hecha ya a la medida planetaria que reclaman estos tiempos.

JOE JUCK

SVETI VEČER

Dušebrižnik in gospod Pavel sta šla na podstrežje po mah in ga družno zanesla v cerkev k oltarju sv. Jožefa, kjer so vsako leto stale jaslice. Od ondot sta šla gospoda v zakristijo, kjer je dušebrižnik prišel iz stare omare zapovrstjo zlagati na mizo zaprašene škatle s kipci svete Družine, angelov in pastirčkov. Drugega za drugim je previdno jemal iz papirja in kazal svojemu prijatelju. Nato so prišli prav tako na dan še osliček in kravica, ovčice in psiček. Dušebrižnik je v mislih že gledal žareče obraze otrok, ki bodo pri jaslicah uživali radost božičnih skrivnosti in z njimi v duhu delil nedolžno veselje.

Gospoda Pavla so bolj, kakor vse drobnarije, zanimale stopnice, ki so iz zakristije vodile skozi debelo steno naravnost na prižnico. Je res zanimivo, ako se v cerkveni steni nenadoma odpro vrata in se na prižnici prikaže duhovni gospod. Nimajo povsod takega dohoda na prižnico, še manj pa so ga imeli v taboriščni kapeli. Zato si gospod Pavel ni mogel kaj, da si za dušebrižnikovim hrbtom ne bi ogledal, kak občutek ima njegov duhovni tovariš, ko stopa nedeljo za nedeljo pred svoje farane, da jim oznanja božjo besedo. Kakor da bi imel pred seboj polno cerkev ljudi, je na prižnici tudi nekoliko z rokami pomahal in si hkrati ogledoval cerkev počez in po dolgem. Kot bi zrastla iz tal, se mu je izza spovednice nenadoma zarežala v obraz mežnarica, ki je šla v cerkev oprezovat za duhovnima gospodoma. Od smeha si je grizla ustnice in odhitela zadovoljna iz cerkve. Pa le ni zastoj napravila poti do templa!

Nekako v zadregi je stopal gospod Pavel s prižnice v zakristijo. Dušebrižnik ga je med tem že pogrešil in ga sedaj brž prijel za besedo:

„Če se prav spominjam, si mi za moje predavanje o bojih na Koreškem obljubil, da boš naredil jaslice ti, jaz pa se bom med tem pridigo učil. Sedaj pa izgleda, da bo ravno narobe. Ti se sprehajaš po prižnici, jaslice naj pa jaz sam postavljam.“

Gospod Pavel je brez nadaljnega uvidel popolno upravičenost dušebrižnikovega očitka. Takoj je prišel prenašati v cerkev potrebne stvari za jaslice in hkrati prosil dušebrižnika, naj ga že skoraj pusti samega in gre v župnišče.

Take pol ure pozneje, ko se je pričelo mračiti, je gospod Simon pridigo že tako dobro znal, da ni čutil več najmanjše tesnobe pri srcu. Čisto dobro je tudi vedel, kaj in kje bo na sveti dan pri isti pridigi spremenil, dodal ali izpustil, da ne bo dvakrat popolnoma enako govoril. Mirne duše je odšel v cerkev, kjer je gospod Pavel tudi že dokončeval svoje delo. Jaslice je tako postavil, da bi bilo mogoče pri njih na istem oltarju tudi maševati. Ne le dušebrižnik, temveč tudi mežnarica, ki je prišla zvonit angelsko češčenje, sta ga pohvalila.

„Je prav, da je vsako leto nekoliko drugače, da se ljudje ne naveličajo,“ je bila mežnarica zadovoljna, da ji ni bilo treba delati jaslice kot druga leta.

Zvon je zapel slovesneje kot drugekrat. In druge večere je vabil k počitku, to noč je naznanjal praznovanje velike božične skrivnosti:

In Beseda je meso postala...

Dušebrižnik se je zamislil v praznovanje svetega večera ostran Karavank. Brez zvonjenja, brez polnočnice in morda tudi lačni ga bodo praznovali. Le doma bodo ob jaslicah boječe in pol tiho zapeli: Sveta noč, blažena noč... Kdaj jo bomo zopet vsi skupaj zbrani

šlovesno kakor nekđaj mogli praznovati v svobodni domovini?

Gospod Pavel je opazil, da so v dušebrižnikovih očeh zalesketale solze. Ves čas, odkar je bil na Slemenici, se mu ni zdelo tako prav, da je prišel za praznike v koroške hribe delat družčino svojemu prijatelju, kakor v tem trenutku, ko bi bil gospod Simon drugače čisto sam med tujimi ljudmi.

„Vesele božične praznike ti voščim. Kakšen načrt imaš za nocoj? Greva koledovat?“ je hotel brž po molitvi ob izhodu iz cerkve dušebrižnika spraviti v dobro voljo.

Gospod Simon je imel res lep načrt za praznovanje svetega večera. Šla naj bi k vsem sosedom: v mežnarijo, v šolo in v gostilno pokadit in blagoslovit hišo, nato pa bi dušebrižnik povsod prebral še evangelij polnočne maše in zmolil tretjo skrivnost veselega dela rožnega venca.

Gospodu Pavlu je bilo prav. Bo vsaj videl, kako praznujejo koroški Nemci sveti večer. Najprej sta pokadila vse prostore v župnišču in se od ondod odpravila v mežnarijo. Mežnarica je brž prižgala nekaj svečk na božičnem drevesu in stisnila k sebi troje borno oblečenih otrok. Vsi trije so upali, da jim božiček privede domov atka ali pa vsaj nasuje pod božično drevo kopico darov: sladkarij, igrač in oblekc. Sedaj pa so se razočarani ozirali pod skromno okrašeno smrekovo drevesce. Pričakovanih daril ni bilo ne ondi, ne kje drugod. Svoje velike oči so vprašujoče uprli v mamo. A mama je nepremično zrla v tla, kakor da bi se bala njihovih pogledov. V Bistrici ji je trgovec hladno pojasnil, da na upanje ne more prodati ničesar. Denarja pa ona še za najpotrebnejše stvari ni imela dovolj. Vse popoldne se je bala tega trenutka in se je skušala na vse mogoče načine raztresti. Sedaj pa je stala pred svojimi otroki kakor obsojenka in jim ni znala dati odgovora. V poslednjem upanju so otroci obrnili svoj pogled v župnika, ali morda prav on prinaša božična darila.

Pa tudi gospod Pavel je z očmi ne česa zaman iskal po kotih. Nikjer ni opazil jaslíc, ki si brez njih dotlej božiča ni mogel niti prav predstavljati.

Med branjem evangelija je mežnarica bridko zajokala. Spomnila se je svojega moža, ki je nekje v Rusiji verjetno prav tedaj mislil nanjo in na otroke in sestradan ter prezebel hrepenel po domu in družini, po domovini in svobodi.

Na sveti večer se skrivnostno zožijo vse razdalje in se znižajo vse pragraje, da čutijo človeška srca neposredno bližino ljubečih bitij, bivajočih v znatnih daljavah. Na sveti večer se omehčajo najtrša srca, pa se ne bi razjokalo mehko in trpeče koroško srce. Gospod Simon je s težavo prebral evangelij do konca, želel mežnarici vesele praznike in izrazil upanje, da se bo mož kmalu vrnil domov. Težko je bila mežnarica kdaj bolj zadovoljna s svojim župnikom kot tisti sveti večer. Še večje pa je bilo

njeno veselje, ko je župnik po molitvi povabil otroke, naj gredo z njim gledat, ali morda ni božiček med tem zanje pustil kaj darov v župnišču.

Gospod Simon je že dalj časa mislil na to, da bi po svojih močeh sirotam nadomestil odsotnega in morda že pokojnega očeta. Naprosil in nakupil je zanje nekaj daril in jestvin, da napravi nedolžnim otrokom božično veselje. Tako so otroci v župnijski pisarni končno vendarle našli, kar so pričakovali. Ni jim bilo treba dosti prigovarjati, da so pograbili vsak svoj zavoj in z njim tekli v mežnarijo. Težko je reči, kdo je bil tisti sveti večer bolj vesel: ali otroci svojih skromnih darov, ali njihova mati sreče svojih otrok, ali župnik, ki je našel najgloblje božično veselje ob misli, da je kljub svojemu uboštvu mogel osrečiti revno družino.

Gospoda sta se napotila proti šoli.

„Vse je bilo lepo, kar sem videl, le jaslice sem pogrešil,“ je gospod Pavel med potjo začel praviti prijatelju svoje vtise.

„Ni te navade tu gori. Šele prav v zadnjem času so jih pričeli ponekod postavljati,“ je dušebrižnik rad pojasnil zadevo.

Na veliko začudenje je gospod Simon v šoli naletel na Laknerjevo Pavlino. Dekle se je pač hotelo kar najbolje pripraviti za prvi nastop na slemenškem koru. Bila pa je hkrati v hiši in z učiteljem tako domača, da je župniku nehote prišlo na misel, kaj če jima bo morda kdaj še štolo okrog rok ovil.

Po molitvi desetke rožnega venca sta se vrnila učitelj in Pavlina v šolski razred k harmoniji, župnika in njegovega spremljevalca pa je učiteljeva mama povabila, naj pokusita potico in popijeta malo čaja. Gospoda sta ji zelo rada ustregla. Dušebrižnik je itak že težko čakal priložnosti, da se malo več pogovori z molčečo in pobožno gospo.

„Jaz sem pravzaprav tudi od doli,“ je bila gospa to noč res bolj zgovorna kot po navadi.

Dušebrižnik jo je pozorno pogledal. Biti od doli, je vendar pomenilo, da je

učiteljeva mati doma s Spodnje Koroške. Morda je še celo Slovenka. Previdno je vprašal:

„Znate morda tudi govoriti tako, kot govorijo tam doli?“

Gospoj je bilo nekoliko nerodno. Žal ji je bilo, da je izdala svoje pokoljenje.

„To se pravi,“ je v zadregi odgovarjala, „v hiši se je govorilo na splošno le nemško. Samo s posli smo govorili vindiš, ker le-ti zaradi nezadostne izobrazbe pravilne nemščine niso dosti razumeli.“

Dušebrižnik je zvedel več kot dovolj. Učiteljeva mati je po vsej verjetnosti zrastle v slovenski družini, ker Nemci slovenskega jezika ne znajo. Zrastle pa je v nemškutarski ali vsaj narodno nezavedni slovenski družini, ki v njej velja nemški jezik za „nobel“, za jezik boljših ljudi, slovenski jezik pa za jezik neizobraženih hlapcev in dekel, ki se ga je zato treba izogibati in sramovati.

„Znate morda tudi očenaš moliti tako kot ga molijo tam doli?“ bi rad prišel župnik še nekoliko bolj na jasno.

Sedaj pa se je zdelo gospoj res že malo preveč. Da bi morala gospodoma še očenaš po slovensko moliti, si pa res ni mislila.

„Nekdaj, ko sem bila še otrok, sem se ga nekoliko naučila od poslov, zdaj sem ga pa že močno pozabila, ker le nemško molim. Naša družina je vedno nemško čutila,“ je gospa za vsako ceno hotela v župnikovih očeh obveljati za pristno Nemko.

„Je vaša gospa mama tudi znala kako slovensko besedo?“ župnik le ni še odnehal.

„Mama je razumela več kot jaz, ker je bila iz Roža. Vendar sem jo čula le redkokdaj vindiš govoriti, ker je moj papa prepovedal, da bi z nami govorila v tujem jeziku. Le včasih, ko ga ni bilo doma, nam je zapela kako pesmico v onem jeziku. Moj papa je bil namreč zaveden Avstrijec. Le kadar je res moral, je tudi on vindiš govoril. A v navzočnosti otrok prav redkokdaj. Hotel je svoje otroke vzgojiti v pravem nem-

škem duhu, podobno kakor moj pokojni mož. Vendar ni treba sinu tega omenjati. Sin tega nič ne ve. Bi mu bilo najbrž neprijetno...“

Dušebrižnik je čul izpoved hčere in žene slovenskih narodnih odpadnikov. Proti pravilu, da Slovenci, ki izgube svojo narodnost, izgubijo tudi vero, pa sta družini ostali katoliški in je učiteljeva mati tudi svojega sina dobro vzgojila. In to je bilo gospodu Simonu dovolj. Zdaj je tudi razumel, zakaj mu je bil učitelj v verskem pogledu tako blizu. Njegovi predniki so pa nekje v Rožu skozi stoletja rastle in živeli s Cerkvijo. Stara mati in mati pa sta ob prehodu iz slovenskega rodu v nemški svet znali ohraniti in vcepiti dragoceno dediščino slovenskih prednikov tudi v srca svojih otrok.

Pavlina se je prišla v kuhinjo na kratko posloviti. Zaradi navzočnosti gospoda Simona ji je bilo nekoliko nerodno. Vendar zato ni bila nič manj zgovorna:

„Le kaj si bo gospod župnik mislil na meni, ko sem tako neznačajna? Malo manj kot prisegla sem mu, da me ne bo spravil v tempel, pa bom še nocoj prepevala v njem. Dobro, da gospod župnik ne govori veliko in se ne meni zato, kaj pravijo ljudje. Tako se bodo govornice brž polegale. Kaj sem hotela reči? Se že spomnim! Gospod župnik, kateri dan vas smemo pričakovati v Goričici? V dveh, treh dneh pridete na okoli? Bomo kaj malega pripravili za prečastita gospoda!“

Dušebrižnik ni imel namena o božičnih praznikih hoditi v Goričico in zato ni vedel, kaj naj bi Pavlini odgovoril. A ona mu je brž pomagala do odločitve:

„Upam, da pridete tudi našo hišo blagoslovit in pokadit prostore. Je bilo vedno tako. Šele zadnja leta se je tu gori ta lepa navada opustila. Ljudje sprašujejo, zakaj gre kapelski župnik blagoslovit vsako hišo, slemeniški pa ne.“

Šele sedaj je dušebrižnik uvidel, da

ni nič novega uvedel, temveč nevede obnovil navado, ki mu o njej še nihče ni pravil. Takoj se je odločil, da bo šel v prihodnjih dneh od hiše do hiše. Tako bo še najlažje do vrha napolnil Pavlov nahrbtnik:

„V resnici se je v zadnjih letih opustila marsikatera lepa krščanska navada, ki jo bo treba zopet uvesti. Zdi se mi sicer, da je blagoslov hiš bolj na mestu nekoliko pozneje, za svete Tri kralje. Vendar bi letos izjemoma mogli že nekoliko preje začeti, dokler mi je še spremljevalec na razpolago. Na sveti dan se ne hodi okoli. Na štefanovo naju pa že lahko pričakujete, če ne bo prehud mraz,“ je dušebrižnik dokončno sprejel povabilo za obisk Goričice.

Pavlini je bilo zelo všeč, da njeno povabilo ni bilo zaman. Tako ji bo župnik dal javno priznanje za njen trud pri cerkvenem petju. Pred odhodom je učitelju ponovno zagotovila, da bo ob enajstih spet pri pevski vaji in se še pri vratih obrnila h gospodu Pavlu:

„Bolj kot našega petja bodo ljudje seveda veseli vaše lepe pridige...!“

„Saj ne bom jaz pridigal,“ jo je gospod Pavel zmedeno pogledal.

„Le kaj bi toliko skrivali! Saj vas je mežnarica videla, ko ste se na prižnici učili lepo in dolgo božično pridigo. Ljudje bodo gotovo zelo prijetno presenečeni!“

„Veliko bolj boste seveda vi vse navzoče očarali s svojim neprekosljivim glasom,“ je župnik namesto gospoda Pavla vrnil Pavlini težko pričakovani poklon. Šele pozneje mu je gospod Pavel, čeprav nekoliko nerad, pojasnil vzrok Pavlininih besed. Tisto sveto noč se je res marsikateri Slemeničan odločil, da gre k polnočnici že zato, da sliši pridigo novega župnika, ki je vse popoldne na prižnici prezebal in pridigo ponavljal, kakor je to na lastne oči in ušesa videla in slišala in vsej fari sporočila mežnarica.

GREGOR HRIBAR

Mesec božične radosti

Spet je skrivnost in lepota božične noči osvojila naša srca in jih napolnila s svetim mirom. Morda je to človeku iz Evrope dano na južni polobli težje doživeti kot ljudem nad ekvatorjem, kajti narava s svojo vročino kaj malo pomaga spraviti v sklad naše občutje, ki smo ga prinesli od doma z resničnostjo, ki nas obdaja na vsakem koraku.

Toda sveti božični prazniki niso bili vpostavljeni le za ljudi enega kontinenta, temveč za ves svet. Tudi cerkvena liturgija (bogoslужje) ni namenjena samo nekaterim narodom, temveč vsem kristjanom brez ozira na kri in jezik.

Kdor cerkveno liturgijo razume, jo spremlja in v sebi podoživlja, tujine ne bo občutil tako hladne, kot tisti, ki s Cerkvijo ne zna čutiti. Cerkev s svojimi globokimi obredi in prisrčnimi prazniki mu bo pričarala vsaj nekaj domovine v včasih otožno srce.

NA DAN OSMINE GOSPODOVEGA ROJSTVA

Ta dan mi navadno imenujemo novo leto, ker v državnem koledarju 1. januarja skoro po vsem svetu pričenjajo šteti dneve od ene naprej. Cerkev je pa svoje novo leto že pričela en mesec poprej: za prvo adventno nedeljo.

Za Cerkev je novo civilno leto dan, ko se hoče ob osmem dnevu Gospodovega prihoda na svet še enkrat spomniti velike milosti, ki je bila dana človeškemu rodu v božični noči. Ta Odrešenik je prišel med nas oropan vsega posvetnega sijaja, skromno preprost, v podobi človeškega otroka, ki pa vendar krije v sebi božanstvo, kraljevsko čast in moč (vstopni in darovanjski spev).

Tudi mašno berilo povdarja misel, da se je razodela milost Zveličarjeva

za vse ljudi, kar nam nalaga dolžnost, da odložimo posvetno brezbožnost in nečimernost ter se resnobno oklenemo Boga z dostojnim in pobožnim življenjem.

Rekli smo že, da je bil v prvih početkih novoletni dan samo slovesni spomin na skrivnost božjega učlovečenja, ki jo je sv. Cerkev pred osmimi dnevi obhajala. Vpliv latinskega bogoslужja v rimski Galiji pa je prazniku božične osmine dodal še novo sestavino, spomin na Gospodovo obrezovanje osmega dne po rojstvu, spomin na imenovanje z imenom Jezus in na darovanje v templju. Toda pod vplivom grške cerkve se je kasneje praznovanje darovanja Gospodovega v templju ustalilo štirideseti dan po rojstvu, t. j. na svečnico 2. februarja. Pa tudi praznovanje imena Jezusovega se je osamosvojilo v poseben praznik.

Novoletni dan nas spominja tudi na prvo Marijino muko, ki jo je občutila ob priliki obrezovanja njenega Sina, ko je vsled ponižne podvrženosti judovski obredni postavi božje Dete prelilo prve kaplje svoje odrešilne krvi.

Na pragu novega leta smo dolžni Bogu izreči svojo zahvalo za premnoge milosti in dobrote našega duhovnega in telesnega življenja.

Tudi je primerno, da si globlje pogledamo v svojo vest, postrgamo stari kvas in umesimo novo testo, to je začnemo novo, popolnejšo življenjsko pot. Druga naša novoletna pobožnost boji torej tiha skrušenost in kes nad vsem, kar ni bilo prav v preteklem letu.

Ker pa vemo, da je naša slabost zelo velika, se na sebe ne smemo prav nič zanašati. Držati se moramo Jezusa in vanj zaupati, prav po besedah sv. Pavla: „Vse premorem v njem, ki mi daje moč“ (Flp 4, 13).

Oj kole — kole —
koledo,
leto lepo mlado!
Da b' vsak dan
prinašalo
nam v hišo božjo
gnado!

In ker je bila prav Mati božja Marija tista, ki nam je Jezusa posredovala, bodi naše novoletno geslo: „Po Mariji k Jezusu!“

NAJSVETEJŠE IME JEZUSOVO

Ta praznik se je razvil iz praznika božične osmine. Evangelij, ki je isti kot na novoletni dan pove, da so dali Jezusu pri obrezovanju ime, ki ga je že nadangel Gabrijel oznanil Mariji.

Prvi, ki je Jezusovemu imenu zapel v vznesenih besedah hyalnice, je bil sv. apostol Pavel v listu do Filipljanov. V srednjem veku sta bila velika čistilca tega najsvetejšega imena cerkveni učnik opat sv. Bernard ter frančiškan sv. Bernardin Sienski. Na pobudo frančiškanskega reda, ki je to pobožnost prejel od sv. Bernardina, je papež Inocenc XIII. (1721—1724) praznik najsvetejšega imena Jezusovega razširil na vesoljno Cerkev.

Mašno berilo tega dneva navaja besede prvaka apostolov sv. Petra: „Nobeno drugo ime pod nebom ni dano, da bi se mogli v njem zveličati.“ Zato ga moramo spoštovati in nastopati proti tistim, ki bi ga skušali skruniti. Klicati ga moramo v vseh dušnih in telesnih stiskah, v skušnjavah in bridkostih. Če ga bomo klicali v življe-

nju, bo na naših ustnicah tudi v smrtnem boju. Takrat bo to ime naša edina moč in tolažba. Mislimo včasih tudi na to!

Ker letos ni nedelje med obrezovanjem Gospodovim in razglasenjem Gospodovim, bomo praznik obhajali 2. januarja.

RAZGLAŠENJE GOSPODOVO

Slovesni osmini božičnega praznika in ljubkemu godu malega Jezusa sledi 6. januarja veličastni praznik razglasenja Gospodovega.

Beseda razglasenje že sama pove, da se je ta dan Kristus razglasil ali razodel po modrih poganskemu svetu in ga povabil, naj mu sledi kot Odršeniku.

Praznik razglasenja Gospodovega je vzhodni praznik in pomeni isto, kar na Zahodu rimski božič. Na Vzhodu so se spominjali kar troje razodetij Jezusovih: trem modrim, v čudežu v Kani Galilejski in ob Janezovem krstu v reki Jordanu. Ko je praznik sprejela tudi rimska cerkev, je sicer vse tri spomine ohranila, vendar je v ospredje stopil prihod Modrih z Vzhoda.

Njih poziv je bil nad vse čudovit. Izredna zvezda na nebu jih vabi in vodi. Modri se v živi veri takoj odzovejo. Spoznali so božje znamenje in odkrili

božjo voljo, zato gredo brez pomislekov na dolgo in težavno pot. Cilj zahteva mnogo žrtev in celo razočaranj, a oni vztrajajo, dokler ne dospejo do Kristusa in mu na kolenih poklonijo kot najvišjemu Kralju in znak počaščenja in vere svoja darila: kadilo, zlato in miro.

Osnovna misel tega praznika je veličastna poklonitev stvarstva „rojenumu“ Kralju. Ta misel o božjem Kristusovem kraljevanju preprieta vse praznično bogoslužje.

Poziv modrim je tudi klic vsem narodom, sleherni človeški duši, da pohiti in se v veri oklene Kristusa, svojega resničnega Kralja in Boga. Zato prvi sklep: doslednost v krščanskem, katoliškem prepričanju!

Modri so pozdravili Kristusa v imenu poganškega sveta. Teh je vedno več, in to ne samo v poganskih deželah, temveč tudi med krščanskimi narodi. Sami se ti reveži ne bodo znali prikopati do resnice. Potrebno je naše sodelovanje. Zato vprašajmo svojo vest, kako delujemo kot apostoli v Katoliški akciji, Marijinih kongregacijah in drugih apostolskih organizacijah. Poleg apostolskega dela v domači župniji in med rojaki pa je božja volja, da podpiramo tudi misijsko delo v svetu. Vsaj z molitvijo in kakim darom! Blagovestniki Kristusovi potrebujejo mogočnega katoliškega zaledja, sicer je njih delo nemogoče.

PRAZNIK SV. DRUŽINE

V nedeljo po sv. Treh kraljih, letos 13. januarja, praznujemo praznik sv. družine. Sicer nam Cerkev v božičnem liturgičnem krogu vedno znova prikazuje slike iz Jezusove mladosti zdaj iz te zdaj od druge strani. Da bi se pa krščanske družine svojega vzvišenega vzgleda nazareške družine še bolj zavedale, je Cerkev v časih, ko so duhovne vrednote in važne ustanove življenja v silni nevarnosti, uvedla še poseben praznik v čast sv. družini.

Marijino materinstvo in Jožefovo duhovno občestvo sta odliki, ki prese-gata naše človeške pojme. Z oblastjo nad

Bogom-človekom Kristusom sta Marija in Jožef postala deležna časti in pravic samega nebeškega Očeta. Zato sv. družina po pravici pomeni odsev, del nebes na zemlji.

Prav v tej zavesti, da je sv. družina živi tempelj božji, polna božjega duha in božjih kreposti, jo liturgija stavi za vzor vsej veliki družini sv. Cerkve kakor tudi vsaki poedini krščanski družini.

PRVE TRI NEDELJE PO RAZGLAŠENJU

Stare bogoslužne knjige naštevajo deset nedelj od razglasenja Gospodovega pa do postnega časa. Danes jih je največ šest, kajti zadnje tri so kmalu priključili velikonočnemu liturgičnemu krogu. Imenujemo jih predpostne nedelje in njih barva je že vijolična kakor potem vse nedelje v postu.

Nedelj po razglasenju Gospodovem je najmanj dve, če je Velika noč zgodnja; če je pa pozno v aprilu, jih more biti tudi šest. Kar jih preostane, pridejo na vrsto pred zadnjo nedeljo po binkoštih. Letos jih bomo obhajali pet.

Prva nedelja po razglasenju sovпада s praznikom sv. družine. Evangelij nam sporoča o prvem Jezusovem nastopu v javnosti, ko se v templju kot dvanaajstletni mladenič pridruži zboru učenikov in jih očara s svojo nenavadno modrostjo. V tem evangeliju čujemo tudi njegove prve besede, naslovljene na Marijo in Jožefa: „Nista li vedela, da moram biti v tem, kar je mojega Očeta?“ Besede, ki jasno spričujejo o njegovem višjem, božjem izvoru, in da je njegov poklic delati voljo Očeta, ki je v nebesih.

Če se Kristus prvo nedeljo, razodene z besedo, se pa na drugo po razglasenju razodene z dejanjem. Srečamo ga z Marijo, njegovo Materjo in z zborom učencev na ženitnini v Kani Galilejski. — V berilu iste nedelje pa zvmemo, da nas je sv. Duh po milosti božjega otroštva obdaril z različni karizmami (darovi). A zaradi tega med kristjani ne sme biti zavisti in razpora, marveč

vsakdo naj s svojim darom služi bližnjemu in v blagor sv. Cerkve.

V berilu tretje nedelje po Gospodovem razglašenju nadaljuje sv. Pavel s svojimi globokimi mislimi o občestvenem krščanskem življenju. Resnobno pripominja, da če bi morda prišlo med brati do kakšnih medsebojnih trenj ali žalitev, je treba zopet vzpostaviti krščanski mir in vse hudo z dobrim povračati.

Evangelij iste nedelje pa povede Jezusa že v širšo javnost. Ko pride z gore in ga spremljajo velike množice, pristopi gobavec in ga prosi za ozdravljenje. Tega čudeža Jezus še ne dovoli razglasiti. Značilno pa je, da božji Zveličar takoj za gobavcem ozdravi tudi sina poganskega stotnika. Jezus se torej razodene ne samo gobavcu kot zastopniku izraelskih množic, temveč tudi zastopniku poganskega sveta.

NEKAJ SVETNIŠKIH PRAZNIKOV

Prva polovica januarja je še vsa prepletena z božično skrivnostjo, zato Cerkev do 13. januarja, ko se spominja Gospodovega krsta v reki Jordanu, skoro ne omenja imen svetnikov v brevirju in sv. maši.

Po tem dnevu pa obhajamo svetnike, ki so nam bili tudi Slovincem dobro poznani.

17. januarja je praznik sv. Antona Puščavnika, ki se je umaknil v samoto, da ga svet ne bi okužil s svojo zapekljivostjo. Tudi mi moramo samoto radi iskati, če nočemo podleči slabim vzgledom okrog sebe in če se le da, enkrat na leto opraviti zaprte duhovne vaje.

18. januarja, na praznik Stola sv. Petra v Rimu, se pričinja svetovna molitvena osemdnevnic za zedinjenje vseh krščanskih cerkvá. Mi smo udje Kristusove cerkve, zato nam ne sme biti vseeno, da je božje kraljestvo na zemlji tako razdeljeno. Vsaj moliti moramo v namene čimprejšnjega zedinjenja.

21. januarja obhajamo praznik sv.

Neže, te mlade junakinje sv. čistosti. Tudi mi vsi smo dolžni, odločno braniti svojo čistost in je ne lahkomišljeno izpostavljati v nevarnost. Zlasti pa naj bi ženski svet v sv. Neži vedno gledal svojo veliko vzornico in jo posnemal.

25. januarja je zmaga božje milosti nad človeško zakrknjenostjo. Obhajamo spomin Spreobrnjenja sv. Pavla. Ni zaman pretil sv. štefan svoje krvi in ni prva Cerkev zaman molila. Bog je spravil preganjalca Cerkve na kolena. Nauk za nas, da ne nemo moliti, ko gre za

špreobrnjenje trdovratnih grešnikov ali uničenje brezbožnih sil. Bog je močnejši kot hudič!

27. januarja sv. Janez Krizostom. Ni se uklonil državni sili, ni hotel go-diti razvratni cesarici v Carigradu, oznanjal je božji nauk, „prilичno ali neprilичno“, zato je moral umreti v iz-gnanstvu. Kdor ostane Bogu zvest, vedno končno zmaga. Kdor pa se vedno skuša ravnati po ljudeh, bo s sramoto odšel s tega sveta in nihče se ga po-smrti več ne spominja.

29. januarja obhajamo sv. Frančiška Saleškega. S svojo krotkostjo je do-segel čudovite uspehe med protestant-skimi krivoverci. Nauk za vsakega kri-stjana, naj svoje ideje širi ne z ostrostjo

in nestrpnostjo, temveč z ljudomilostjo in dobrohotnim srcem.

31. januarja zaključimo mesec ja-nuar s praznikom sv. Janeza Boska. Za mladino je živel in med njo, je postal svet. Tudi mi se zavedajmo, da je mla-dina tista, ki naše pomoči najbolj po-trebuje in ki nam bo enkrat v ponos in tolažbo, če ji bomo v burnih letih mla-dosti znali biti v oporo in kažipot živ-ljenja.

Tak je torej mesec januar: ves pe-ster in poln nadnaravne lepote. Naj bi našel odmev tudi v naših dušah in nam bil ena stopnica več na našem vzpe-njanju proti nebeški domovini!

JOŽE JURAK

V ČEVELJ BREZ PARA

Gospod Martin je bil eden tistih boljnjih služabnikov, ki ni imel drugega kot talar, brevir in besedo „da“. Po postavi suh je razkazoval obraz otroka, ki se je pravkar rodil, in glava je bila bolj gola kot peta na nogi, tako da so ga ljudje večkrat poredno spraševali, kazaje na njegovo plešo: „Gospod Mar-tin, ali ste tudi lasje razdelili med re-veže?“

Začel je pri kelihu: prodal je iz zlata vlitega in se zadovoljil z drugim, ki bi ga še za starino težko oddal; nato je prišla borba z Marjeto, njegovo se-stro in gospodinjo v župnišču, ki si je svojo posteljo postavila vežnim vratom nasproti, da je ohranila vsaj nekaj piskrov, žimnic in oblek za sebe in brata.

Pa ni obupala nad njim samo sestra Marjeta; tudi njegovi prijatelji, ki so ga hoteli s čim obdariti, so ob-čutili isto. Kar so mu dali je pomenilo, da so dali drugemu, ki je včasih dar zaslužil, še večkrat pa ne.

Ob priliki krsta je dobil v dar ži-vega prešička. Čez eno uro ga je že nosil v svojem naročju slepi berač in

se čudil kruljenju, ki je prihajalo iz-med njegovih rok.

Sestra Paradiž je vso svojo žalost izlila župnikovi sestri z besedami: „Da-nes nas je spovedal, pa smo mu hotele napraviti veliko veselje. Pripravile smo čudovito lepo torto, ki nam je dala dela dva dni in komaj smo mu jo dale, jo je poklonil bebastemu Jerušu, ki jo je pogoltnil skoro vso naenkrat.“

Kuharica Marjeta je v tolažbo pove-dala svoje: „Ah, če bi videla, kako za-pacan talar ima. Če je povabljen k grofu na obed, kar vpričo povabljenih gostov napolni žepe talarja s kurjimi bederci. Oh, za obesiti se je, če bi kaj pomagalo!“

Tisto jutro je bilo božično in gospod Martin je pravkar dokončeval jaslice, ko se je pokazal na vratih človek z eno samo nogo. Zunaj je snežilo in iz dim-nikov se je kadilo. Pečeni purani so širili svoj zapeljivi duh preko oken in podbojev vrat. Ob pogledu na nesreč-nega invalida je župnik globoko začutil vse neskladje med velikim dnevom in med revežem z žalostnimi očmi.

Seveda gospod Martin te misli ni razodel. Mesto nje je rejal: „Vesel božič, sin moj, s čim te morem razveseliti?“

Berač je usmeril svoj pogled najprej na svojo obleko, ki je bila skupek oguljenih cunj, nato pa ga je spustil po nogi navzdol do čevlja edine noge, kjer je vseh pet prstov gledalo v svet in prezebalo od mraza.

„Da, razumem!“ je pokimal gospod župnik. „Le škoda, da sem danes povabljen na kosilo h gospodu škofu.“

Položil si je prst na čelo, kot da bi moral rešiti težko matematično operacijo in nati zadovoljno prikimal samemu sebi.

„Bo šlo!“ je veselo vzkliknil in si odpel levi čevljev. Tedaj je gost s presenečenjem odkril, da župnik tudi v največji zimi ne nosi nogavic.

Nato je župnik lastnoročno obul reža z novim čevljevem, se vzravnal in zagrozil s kazalcem: „To ti povem, če boš o tem kje blebetal, te bom dal preganjati po sedmih hudičih, spremenjenih v lajajoče pse!“

Ko je bil gospod župnik zopet sam, je odprl okno in zaklical: „Gospod Rihard!“

Bił je gospod Rihard njegov kaplan, postavne zunanosti in zelo podjeten v svojih načrtih.

V tistem trenutku je pravkar slonel na rokopisu, ki je nosil naslov „Kakor lilije“ in ki naj bi bil nova drama na farnem odru.

„Gospod Rihard, stopite k meni!“ mu je zavpil župnik, „in nadenite si vijolično štolu.“

„Hvaljen bodi Jezus Kristus,“ je zaklical mladi kaplan, komaj je ves zaripel hušknil v župnikovo sobo.

„Dragi gospod sobrat,“ je hitel razlagati župnik, ki je že klečal ob edinem stolu, ki je še bil v sobi, „moram se spovedati!“

In ko je kaplan hotel začeti z opravljanjem svoje službe, mu je župnik pokazal levo nogo vso rdečo od mraza in premrlo od ledenega zraka.

„Kaj hočete reči s tem?“ je zaprepaščeno vpraševal gospod kaplan.

„Kaj hočem reči? Nič več in nič manj kot to, da sta v tej župniji dva duhovnika s štirimi nogami, ki pa imata le tri čevlje!“

Gospodu Rihardu se je posvetilo v glavi.

„Kajne, tisti kruljavec, ki je pravkar odšel!“

„Bog bodi zahvaljen za vašo bistroumnost!“ je olajšano odgovarjal župnik. „Toda meni ni s tem še dosti pomagano. Na mojo veliko nesrečo imam še vedno dve nogi in z obema moram iti na kosilo h gospodu škofu.“

Gospod Martin se je zadovoljno smehljal sam vase in predno gledal svojega duhovnega pomočnika, ki mu pa v tistem trenutku ni vedel kako pomagati.

„Toda, zakaj ste mi vse to hoteli povedati v spovedi?“

„Ah, kako ste še naivni! Ali ne razumete, da boste sedaj morali molčati, da ste mi posodili levi čevljev?“

Kaplan Rihard je pobledel in jecljaje ugovarjal: „Ne morem, kajti drugi par čevljev imam štiri kilometre od tod v hiši mojih staršev.“

„Ste še vedno bolj bogat kot jaz, ki jih nimam niti v lastni hiši,“ je pripominjal župnik.

„Hočete s tem reči, da bom moral ostati doma, dokler se vi ne vrnete.“

„Prav ste uganili. Sicer pa, vsak dober duhovnik ljubi premišljevanje, kadar nima kam iti. Ali vas o tem v semenišču niso poučili? Zato pa, dragi sobrat, prosim lepo za levi čevljev in za sveto odvezo, kajti Prevzvišeni gotovo že čakajo name.“

Medtem, ko je spovednik izgovarjal besede odveze, si je gospod Martin, klečec ob njegovih nogah, veselo natakal levi čevljev in nato pustil gospoda kaplana samega.

*

Naslonjen na okno je nato gospod Rihard sledil svojemu župniku, ki je skakaje v dveh neenakih čevljih

hital proti postaji; potem pa je zaprl vrata župnišča s ključem in si s skakanjem skušal ogreti sezuto nogo, da se mu ne bi primrznila na mrzli tlak, ki je zaman čakal, da ga segreje ugasnjena peč.

Le kaj naj dela? Brevir je že zmolil in obiskati tudi ni mogel nikogar, saj mu je manjkal en čevljev. Na vsakih sto korakov je potegnil uro iz žepa in ker ni bil samo duhovnik, temveč tudi človek z dobrim okusom, je večkrat tiho zavzdihnil ob misli na pečeno puro, ki ga je čakala na mizi njegove matere.

Tedaj je zazvonilo v cerkvenem stolpu angelsko češčenje. Kaplan Rihard se je spomnil, da na dan Gospodovega rojstva ne sme misliti tako povesetno. Zato si je snel biret z glave, se prekrižal in pomolil k Jezusu v jaslicah bolj v mislih kot z besedami: „Dete Jezus, preskrbi mi drugi čevljev!“

Ni še dobro izmislil svoje želje, ko je v sobi zaropotalo. Skozi ugasli kamin je suho padel predenj čevljev, merjen na levo nogo, pravi čevljev z močnim podplatom, zlato zaponko in vitko peto, in to iz najboljšega kravjega usnja.

Gospod Rihard je čutil, da ga bo presenečenje spravilo ob zavest in da se bo zdaj zdaj zrušil na tla, toda ni bilo več časa za to, kajti prему čevlju je po isti poti sledil drugi in drugemu tretji in vsi so bili za levo nogo. Čevlji so deževali v sobo, kot da bi bili kostanj, ki ga zrelega v jesenskih dnevih stresa veter na tla.

Kaplan že ni vedel več ali je vse to, kar doživlja, od Boga ali njegovega nasprotnika. Prevzela ga je strašna groza in najbolj pametno se mu je še zdelo, da odpre okno in zakliče na pomoč.

Kar je videl, ga je še bolj pretreslo. Dvorišče župnišča je bilo polno ljudi, ki so se drug za drugim vzpenjali na streho, kot nekaj angeli po stopnicah v prikazni, ki jo je imel očak Jakob, vsi toplo oblečeni in zaviti gori do zarudelih lic, toda na eno nogo bosí in z levim čevljem v rokah. Kmetje s svojimi dolgimi brki, ki so se zdeli kot ptički pod

nosom, trebušasti trgovci v svečani obleki, da celo sam župan v svoji uradni uniformi s klobukom in golenicami so čutili za svojo dolžnost, da oddajo svoj božični dar.

Kajti novica, da ima župnik en sam čevljev, se je bliskovito razširila po kraju in zašla v vse sobe, kjer so ljudje praznovali sveti božični dan.

— ...in kaj je storil z drugim čevljem?

— ...poklonil ga je nekemu revežu z eno samo nogo.

— ...in kdo je to povedal?

— ...jaz sem vse to videla, kajti srečala sem kuharico Marjeto, ki je jokala ob novici, da je brat dal levi čevljev kruljavcu, ko je imel samo en par in šel nato napol bos na kosilo k škofu.

— ...nato je šla Marjeta za beračem in hitro je odkrila v stopinjah, da so nosile odtis čevlja od njenega brata.

— ...Siromak je hotel spočetka vse utajiti...

— ...kajti zdi se, da mu je gospod Martin zagrozil s peklenkim zlodjem, če ne bo držal skrivnosti.

— ...s hudiči v pasji podobi...

— ...oh, kako svet človek!

— ...zares pravi svetnik!

*

Kaplan Rihard se je tiho umaknil z okna. Ni hotel motiti dobrih ljudi v njihovih plemenitih namenih.

Zazrl se je v kup čevljev, ki je v sobi vedno bolj naraščal. In bolj ko ga je gledal, bolj mu je bilo težko izbrati si pravega. Čez čas pa je prišel do modrega zaključka: če se bodo vsi ti ljudje, med njimi celo sam župan, ki so se odpovedali levemu čevlju, napol bosí vrnili domov ne da bi pri tem kaj trpelo njih dostojanstvo, sme tudi on, njih kaplan isto storiti.

In ne da bi kaj več razmišljal, je obut v en sam čevljev stekel navzdol in izginil skozi zadnja vrata. Kajti pečeno puran na mizi njegove matere je razširjal čudovit vonj, ki je prihajal vse do njega...

LUIGI SANTUCCI

Evangelij po svetem Luku

RAZLAGA DR. MIRKO GOGALA

v JEZUS UČI MOLITI

Za obiskom pri Marti in Mariji sledi v Lukovem evangeliju poročilo, kako je Jezus svoje učence učil moliti. In

sicer nam Luka kot vesten zgodovinar najprej v kratkem uvodu pojasni, kako je do tega prišlo:

Nekoč je na nekem kraju molil, in ko je nehal, mu je rekel eden izmed njegovih učencev: „Gospod, nauči nas moliti, kakor je tudi Janez učil svoje učence.“ In rekel jim je: „Kadar molite, govorite: Oče, posvečeno bodi tvoje ime...“ (Lk 11, 1-2).

Kot vidimo, nam Luka nič določnega ne pove, kdaj in kje se je to zgodilo. Stara tradicija iz 11. stoletja zatrjuje, da je Jezus očenaš učil na Oljski gori, nekako na tistem kraju, kjer danes stoji kapela, ki ima na svojih stenah vklesano Gospodovo molitev v najrazličnejših jezikih. To mnenje seveda še daleč ni popolnoma gotovo; možno pa je, tudi bolj, ker tudi Luka ves dogodek postavlja takoj za Jezusov obisk v Betaniji, ki leži čisto blizu omenjenega kraja.

Če se torej pridružimo temu mnenju, je Jezus iz Betanije šel na Oljsko goro in se tamkaj zatopil v molitev. Na učence je ta prizor naredil silno velik vtis in vzbudila se jim je želja, da bi tudi sami znali tako moliti. Ko je torej Jezus končal svoj pogovor z nebeškim Očetom, ga je eden izmed njih spoštljivo poprosil: „Gospod, nauči nas moliti, kakor je tudi Janez (Krstnik) naučil svoje učence.“ Jezusu je ta prošnja dala lepo priložnost, da jih je naučil

očenaš in jim dal nekaj praktičnih navodil za molitev.

Zelo verjetno ni bilo sedaj prvič, ko je Jezus svojim učencem povedal očenaš. Evangelist Matej je namreč v znameniti govor na gori, ki ga je imel Jezus že veliko prej, vstavil tudi obrazec Gospodove molitve (Mt 6, 9-13). Ker pa je ta molitev tako zelo važna za celotno duhovno formacijo, se je Jezus pač večkrat nanjo povračal, toliko bolj, ker so se mu mnogi učenci šele kasneje pridružili in govora na gori niso slišali. Potemtakem naj bi oba evangelista, Luka in Matej, imela vsak svoj prav, dasi nam pouk o Gospodovi molitvi postavljata v tako različne okoliščine.

Pri vsem tem pa je zlasti zanimivo dejstvo, da se niti evangelista Matej in Luka ne ujemata popolnoma glede očenaševega besedila. Da si bomo glede razlike bolj na jasnem, podajamo naslednji pregled:

Mt 6, 9-13:

Oče naš, kateri si v nebesih,
Posvečeno bodi tvoje ime;

Lk 11, 2-4:

Oče,
Posvečeno bodi tvoje ime;

Pridi tvoje kraljestvo;
Zgodi se tvoja volja,
Kakor v nebesih tako na zemlji.
Daj nam danes naš vsakdanji kruh;

In odpusti nam naše dolge;
Kakor tudi mi odpuščamo svojim dolž-
nikom;
In ne vpelji nas v skušnjavo;
Temveč reši nas hudega.

Že na prvi pogled lahko vidimo, da je razlika malenkostna. Toda kljub temu zbuja pozornost, saj gre vendar za edini molitveni obrazec, ki ga je učil naš božji Odrešenik. Da bi Jezus sam v obeh različnih priložnostih dal apostolom različno besedilo, si le bolj težko predstavljamo, čeprav seveda tudi to ne bi bilo nemogoče. Vendar je bolj verjetno, da ima ta sprememba svoj izvor v ustnem izročilu ali pa v evangelistih samih. Kot vse kaže, je Matej bolj verno posnel izvorno Gospodovo besedilo, ki ga je Luka nekoliko okrajšal; kajti ni mu šlo toliko za zunanji izraz kot za smisel Gospodove molitve. Glede smisla pa se ravno oba evangelista popolnoma ujemata.

Čeprav tako v liturgični kot zasebni rabi očenaš vedno molimo le po Matejevem besedilu, nam je Luka s svojo okrajšano obliko vendarle storil silno veliko uslugo. Opominja nas, da tudi pri Gospodovi molitvi ne gre toliko za črko kot za duha; kajti Luka je kot Pavlov učence dobro vedel, da „črka mori, duh pa oživlja“ (2 Kor 3, 6). Dasi je torej edino pravilno, če vsi verniki znamo očenaš dobesedno na pamet, je vendar še bolj važno, da si osvojimo duha te edinstvene molitve.

In kakšen je ta duh?

*

Očenaš je najpopolnejša molitev, ker nas je sam Sin božji v njej poučil, kako naj molimo, da bo Bogu v čast in nam v korist. Sestavljen je iz nagovora in sedem prošenj (pri Luku jih je samo pet), od katerih se prve tri nanašajo na Boga ostale štiri pa na nas same. Če

Pridi tvoje kraljestvo;

— — —
— — —

Naš vsakdanji kruh nam dajaj od dne do dne;

In odpusti nam naše grehe;
Zakaj tudi mi odpuščamo vsakemu, ka-
teri nam je dolžan;
In ne vpelji nas v skušnjavo!
— — —

prav molimo, nič drugega ne moremo povedati Bogu kot to in v takšnem redu, kot je v tej molitvi izraženo. Še več. Vse življenje lepo uredimo, ako svoje želje uravnavamo po prošnjah v očenašu. Zato ga je Tertulijan tako posrečeno označil kot „obris celega evangelija“. Vredno je torej, da si ga malo natančneje ogledamo.

Začenja se z nagovorom: „Oče naš, kateri si v nebesih“.

Že v stari zavezi je bil Bog večkrat predstavljen kot oče (prim. 5 Moz 32, 6) toda le bolj kot oče izraelskega ljudstva. Poleg tega niti Izraelcem ni bilo ukazano, da bi ga s tem imenom klicali. Bilo je pridržano novi zavezi, da nam je v vsej polnosti razodela skrivnost božjega občestva in navdihnili v naša srca zavest in čustva božjega sinovstva; kajti šele nova zaveza nam je dala največji dokaz božje očetovske ljubezni, ki se je razodela v učlovečenju, trpljenju in smrti Jezusa Kristusa.

Bog je naš „Oče“ ne le zato, ker nas je ustvaril po svoji podobi in očetovsko za nas skrbi, temveč predvsem zato, ker nas je pri sv. krstu napravil deležne svoje božje narave in nas tako sprejel med svoje otroke. — Bogu pravimo „naš“ Oče, ker je oče vseh ljudi, ki se zato moramo med seboj po bratovsko ljubiti in podpirati. — Čeprav je Bog povsod navzoč, kljub temu molimo: „kateri si v nebesih“, ker so nebesa prestol božji in kraj, kjer se razodeva božja slava (prim. Ps 2, 4).

Luka ima namesto daljšega nagovora kratek vzklík: „Oče!“ Kadar je Jezusu molitev čisto spontano privrela

iz dna duše, kot n. pr. med krvavim potom na Oljski gori, se klic njegovega Sreca ni glasil nič drugače kot: „Aba, Oče!“ (Mk 14, 36). Tudi sv. Pavel je zajel neizrazno molitev Svetega Duha v naših srcih v to edino besedo: „Ker ste pa sinovi, je Bog poslal Duha svojega Sina v naša srca, ki kliče: Aba, Oče!“ (Gal 4, 6; Rimlj 8, 15). Čeprav torej Matejeva formula bolj častitljivo zveni, je vendar prav vse, kar hočemo z njo povedati, obseženo v eni sami besedi: „Oče!“

Z nagovorom: „Oče naš, kateri si v nebesih“ si zagotovimo naklonjenost Boga, na čigar dobroto in moč se sklicujemo. Istočasno sami sebe spodbudimo k zaupanju; zakaj, kot pravi sv. Avguštín, kaj bo mogel Bog odreči tistim, ki jim je naklonil milost, da so njegovi otroci. Zato po tem uvodu polni zaupanja predložimo Bogu svoje želje. Začnemo seveda s tem, kar je najvažnejše. Kot otroci nebeškega Očeta prosimo najprej tega, kar je Bogu v čast.

Prva prošnja se glasi: „Posvečeno bodi tvoje ime.“ — Božje „ime“ v svetopisemskem jeziku pomeni Boga samega, v kolikor se nam razodeva in javlja. Ker je Bog svet, ga moramo kot takega priznati in „posvečevati“, to se pravi, slaviti in častiti. Prošnja torej, naj bi bilo posvečeno božje ime, potem takem pomeni željo, da bi vsi ljudje Boga poznali, ljubili in slavili. To pa je ravno tisti zadnji in najvišji cilj, ki ga Bog zasleduje pri vsem svojem delovanju in ki daje najgloblji smisel človeškemu življenju. Saj je Bog ves svet in še posebej človeka ustvaril v svojo slavo. Zato je naša prva in najvažnejša dolžnost, da s svetim življenjem Boga slavimo. Zato je tudi naša prošnja v očenašu, naj bo posvečeno božje ime.

Druga prošnja: „Pridi tvoje kraljestvo“ bi se bolj točno prevedela: „pridi tvoje kraljevanje“. — Bog nam na tem svetu kraljuje vidno po sv. Cerkvi, ki jo je Kristus ustanovil, nevidno pa po milosti v dušah pravičnih. Vendar je vse to le začetek božjega kraljevanja,

BOŽIČNA NOČ

Ko nad zemljo bo noč nocoj
tihu se razgrnila,
ko bo na nebu kakor kres
zvezda se zasvetila,
pojdejo duše naše odtod,
pojdejo daleč na božjo pot...
Stokrat ponižne,
stokrat razžaljene,
v mrzlih viharjih
stokrat razgaljene,
pot bodo našle tja v Betlehem,
k jasljam revnim,
v božji objem...
Kaj, če od dolge poti bodo strte!
Saj so jim duri hlevca odprte...
Angeli bodo vanj jih peljali
in jim Detece pokazali —
v jasliah na slami
jih pričakuje,
da jih z zakladom svoje ljubezni
obsuje...
Ljubka šorli

ki se bo v nebesih dokončno izpopolnilo in dovršilo v blaženem gledanju zveličanih. Ko torej molimo: „pridi tvoje kraljestvo“, prosimo Boga, naj bi se katoliška Cerkev kljub vsem oviram in težavam čim uspešneje širila po vsem svetu, da bi po njenem posredovanju milost božja poganjala vedno globlje korenine v srcih ljudi in bi jih tako čim več lahko prišlo do zveličanja.

Tretja prošnja: „Zgodi se tvoja volja“ je nadaljevanje prejšnje in morda jo je prav zaradi tega Luka izpustil. V njej prosimo, da se ljudje s svojo svobodno voljo ne bi zoperstavljali božji volji, temveč da bi se popolnoma podredili tako božjim zapovedim kot sploh vsem odredbam božje Previdnosti. K temu namreč nam Bog lahko pomaga s svojo milostjo, ne da bi zato uničil našo svobodo. Ker pa angeli in svetniki v nebesih božjo voljo najpopolneje vrše, zato dostavljamo: „kakor v nebesih, tako na

zemlji“. Vendar pa ta dostavek zelo verjetno velja tudi za prvi dve prošnji.

Že iz te kratke razlage lahko spoznamo, kako so prve tri prošnje oče-naša med seboj tesno povezane: Bogu želimo, da bi bil slavljen in poveličevan; božja slava med ljudmi pa bo toliko večja, kolikor bolj popolno bo med nami božje kraljevanje; to božje kraljevanje pa obstoji ravno v tem, da ljudje na zemlji spolnjujejo božjo voljo tako kot angeli in svetniki v nebesih.

*

Ko smo se v molitvi pomudili s tem, kar zadeva božjo čast, nas Jezus uči, naj mislimo tudi na svoje potrebe ter jih predložimo Bogu. In sicer naj prosimo najprej tega, kar potrebujemo za svoje telo, potem pa še tega, kar potrebujemo za dušo.

Četrta prošnja: „Daj nam danes naš vsakdanji kruh“ se pri Luku glasi: „Naš vsakdanji kruh nam dajaj od dne do dne“. Majhna razlika v izrazu prav nič ne spremeni smisla. — „Kruh“ je najbolj običajna hrana, zato nam toliko lažje pomeni sploh vse, kar rabimo za telesno življenje. In prav to je namreč predmet te prošnje. — Prosimo za „naš“ kruh, ker je nam od Boga namenjen, da nas ohrani pri življenju. — Dalje prosimo za naš „vsakdanji“ kruh; tak je namreč en verjeten pomen grške besede „epiusion“, ki pa jo drugi, nič manj verjetno, predstavljajo „za življenje potreben“ kruh. — Ta potreben kruh prosimo za „danes“, ker Jezus hoče, da vsak dan priznamo svojo revščino in svojo odvisnost od Boga, pa tudi zato, ker si glede bodočnosti ne smemo delati nepotrebnih skrbi kakor pogani, temveč se zaupno prepustiti božji Previdnosti: „Ne bodite v skrbeh za svoje življenje, kaj boste jedli... Saj ve vaš nebeški Oče, da vsega tega potrebujete. Ne skrbite torej za jutri; kajti jutrišnji dan bo imel skrb sam zase; zadosti je dnevu njegova lastna teža“ (Mt 6, 25. 32. 34).

Peta prošnja se glasi: „In odpusti nam naše dolge“, oziroma „naše grehe“,

kot pravi Luka, ki metaforo nadomesti s lastnim izrazom. S tem priznamo, da so grehi naš dolg pred Bogom, ki ga nikoli ne bomo mogli poravnati s svojimi lastnimi močmi. Zato nam ne preostane drugega, kot da Boga prosimo, naj nam jih odpusti. Razlog za to odpuščanje pa izrazimo z besedami: „kako tudi mi, odpuščamo svojim dolžnikom“ (v najboljših grških rokopisih: „smo odpustili“). Nobena stvar ne nagiba tako učinkovito božjega Srca k odpuščanju naših grehov, kot če mi sami odпустimo svojim žalivcem. Istočasno je to tudi nujen pogoj, pod katerim bomo dosegli božje odpuščanje: „če namreč odpustite ljudem njih pogreške, bo tudi vaš nebeški Oče vam odpustil vaše grehe. Če pa ne odpustite ljudem, tudi vaš Oče vam ne bo odpustil vaših pogreškov“ (Mt 6, 14 sl).

Šesta prošnja se glasi: „In ne vpelji nas v skušnjavo“. — Skušnja je vse to, pa naj bo v nas ali izven nas, kar nas izpostavi grešni nevarnosti ali nas v greh zavaja. Tu torej prosimo Boga, naj ne dovoli, da bi bili skušani preko naših moči; ali tudi, da bi od nas odvrnil grešne nevarnosti, da ne pademo v greh; ali tudi, da nas v skušnjavah ne bi zapustil, temveč nam dal moči, da jih premagamo. Kot je že sv. Avguštin opozoril, ne prosimo, da bi ne bili skušani, temveč da v skušnjavi ne bi podlegli.

Sedma prošnja: „Temveč reši nas hudega“ je pa zelo splošna. V njej prosimo, da bi nas Bog obvaroval vsakega zla, tako moralnega (greha) kot fizičnega (bolezni, lakote, preganjanja itd.) in pa tudi, da bi nas obvaroval „hudega“ duha, od katerega vse zlo izvira. — Nekateri po zgledu grških očetov smatrajo to prošnjo za nadaljevanje prejšnje. Potem bi bilo še bolj razumljivo, zakaj jo je Luka izpustil. Pa tudi sicer Lukov obrazec ni bistveno okrnjen, ker je zadnja prošnja takorekoč posnetek vsega drugega dela in je v njem vključena, tudi če je posebej ne izrazimo.

Odnos Cerkve do kulture

Sveti oče je lani 9. marca sprejel skupino učenjakov raznih dežel, voditeljev in zastopnikov raznih odsekov Mednarodne zveze ustanov za starinoslovje, zgodovino in umetnostno zgodovino v Rimu. Govoril jim je o stališču Cerkve do kulture. Ker so bili v zgodovini Cerkve vedno nekateri, ki so trdili, da Cerkev nima pravice dajati smernic glede kulture, spet drugi pa kulturo pretirano povdarjali ali jo skoro pobožanstvili, je prav da kot sinovi Cerkve zvemo, kaj misli najvišji predstavnik Cerkve o tem predmetu.

Cerkev se ne istoveti z nobeno kulturo. Glavni razlog za to je v popolni neodvisnosti vere od kulture.

Izraelsko ljudstvo v Palestini sicer ni proizvajalo kulturnih vrednot, ki bi se mogle primerjati z grško kulturo, toda že mnogo let pred viškom grške kulture je izražalo v psalmih in prerokih, več stoletij preje v Deuteronomiju. svojo idejo o Bogu in o nravnih temeljih človeškega življenja tako čisto in popolno, da grška kultura tega ni nikoli dosegla — tudi v svojih duhovnih velikanih ne: Sokratu, Platonu in Aristotelu.

Ali razcvet arabske kulture na španskem v dobi, ko se je krščanska kultura na severu v svojih začetkih šele polagoma dvigala s trdim prizadevanjem, morda dokazuje, da je islam nadkričeval krščanstvo? Arabski modrijani so res kristjanom neprestano metali v obraz očitek, da so na nižji stopnji. Vendar pa vere ne smemo nikoli soditi po kulturnem razvoju njenih privržencev.

Cerkev ima nadnaravni cilj

Njen božji ustanovitelj, Jezus Kristus, ni dal nobenega ukaza in ni določil nobenega cilja za kulturno področje. Cilj, ki ga je Kristus določil, je strogo verski. Še več! Obsega vse, kar skriva v sebi ideja vere; je edina in v vsakem oziru resnična vera. Cerkev mora voditi ljudi k Bogu zato, da se mu brez pridržka izročijo in poleg tega dobé v njem popoln notranji mir. Prav zaradi tega je

Kristus Cerkvi zaupal vso svojo resnico in vso svojo milost.

Cerkev ne sme nikoli izgubiti izpred oči tega strogo verskega, nadnaravnega cilja. Smisel vsega njenega delovanja — do zadnjega predpisa (kánona) njenega zakonika — ne more biti drugi, kakor voditi k njemu posredno ali neposredno.

Papeži 15. stoletja z Nikolajem V. na čelu so z veliko pozornostjo spremljali kulturno gibanje renesanse. Hoteli so vsaj v začetku na nek način to gibanje sprožiti in preprečiti, da bi ne zašlo v pojmovanje, ki bi bilo nasprotno krščanstvu. Nekateri cerkveni možje so bili pozneje — kakor poroča zgodovina — tako očarani od humanizma, da so mu vsaj deloma žrtvovali svoj glavni cilj.

Razmerje Cerkve do kulture

Zavest neodvisnosti, ki jo ima Cerkev o sebi, pa nikakor ni nekak sad njene črnogledosti (pesimizma) do kulture, kar so ji vztrajno kaj radi očitali v 19. stoletju.

Tvarna in duhovna opustošenja, ki so jih dve svetovni vojski in njune posledice prinesle človeštvu brez vsakega spoštovanja do dežel s staro kulturo, so spet pripeljala do večje resnicoljubnosti (objektivnosti) v preučevanju tega vprašanja. Danes več ne očitajo Cerkvi, da je sovražnica kulture. Nasprotno! Cerkev je prepričana, da jo človeštvo spoštuje in išče v njej predvsem verske in nravne opore. Prav ta je, ki označuje njeno razmerje do kulture.

Pristna kultura spoštuje vero

Narava in razodetje, zgodovina in skušnja soglasno dokazujejo, da kulturno udejstvovanje razvija zmožnosti, ki jih je dal človeški naravi Stvarnik in izvršuje ukaz, ki ga je dal, ko je rekel: „Obljudita zemljo in gospodujta nad njo“ (Gen 1, 28).

V velikih civilizacijah, ki jih je znanstveno raziskavanje odkrilo, je bila vedno kultura v organski zvezi z vero. Ni bilo zdravega kulturnega razvoja brez približnega ravnovesja med stvarnim ter duhovnim in npravnim napredkom. Vsaka zabloda kulturnega razvoja ima svoj temeljni vzrok v brazdi, skopani med tema dvema činiteljema. Nikoli ni bilo naroda brez vere. Brezboštvo je vedno združeno z voljo ločiti se od vere; je njeno zanikanje, nikoli pa izvirno in trajno prepričanje. Kulturno propadanje navadno vedno sledi propadanju verskega življenja. Če je torej vera — kakor smo rekli — popolnoma neodvisna od oblik in stopenj kulture, se pa po drugi strani vendarle zahteva, da je kultura v prisrčnih odnošajih z vero, če hoče biti pristna.

Krščanstvo in Cerkev nam pojasnjujeta, kakšno je to razmerje. Krščanstvo ne išče čiste duhovnosti, ki bi ne bila tudi človeška. Popoln kristjan je tudi popoln človek, saj ni bil nihče popolnejši ko človek-Bog, Jezus Kristus sam. Popolna izročitev Bogu je sicer duhovno dejanje, pa se mora vendar podrediti dokazu resničnosti človeškega življenja v vseh urah, dnevih in letih.

Krščanstvo sploh ne pozna v veselstvu gospodstva, kamor bi Bog ne mogel prodreti. Cerkev je zavrgla vsako obliko manihejskega dualizma. Apostol Pavel je rekel: „Bratje, kar je resnično, kar pošteno, kar pravično, kar čisto, kar ljubeznivo, kar blagonravno, karkoli je krepostno in karkoli hvalevredno, to imejte v mislih“ (Flp 4, 8); še jasneje pa v znani klasični besedi: “Vse je vaše, vi pa Kristusovi, Kristus pa božji“ (1 Kor 3, 22-23).

Sveti Tomaž Akvinski (v svojem

delu Summa contra Gentiles, III, 112) povdarja isto misel apostola Pavla. Zadnji cilj vesoljstva je Bog, do katerega more priti samo umna narava, ker ga spoznava in ljubi. Zato odklanja kulturo, zgrajeno samo na časnih, materialističnih osnovah in zgodovino, ki človeško življenje presoja pod tem vidikom. S tem svojim stališčem pa Akvinec nikakor ne obsoja sveta, ampak ga veselo sprejema, ker je ustvarjen za Boga. V svojih delih večkrat povdarja, da je Cerkev s svojim življenjem, naukom in verskim delovanjem zelo vplivala na človeško kulturo. Kljub temu, da so jo vedno spremljale človeške slabosti, je tudi na kulturnem polju dosegla izredno bogate sadove.

Predvsem je to dosegla s češčenjem pravega Boga, z darovanjem božje žrtve, z vzgojo narodov v krščanski izobrazbi in s spolnjevanjem krščanske ljubezni in socialnih dolžnosti. Tako je kultura obogatila z vzvišenimi, večasih najodličnejšimi vrednotami. Vsi, ki so bili na razstavi slik Fray Angélika, so imeli vtis, da je to kulturno delo višje vrste. Pa vendar je ta slikar izvrševal svoja dela v božjo čast in v blagor ljudem, ki jim je z njimi lajšal pot do Boga.

Poleg tega je Cerkev gojila svojo znanost, s katero se je poglobljala v krščansko vero in v njene temelje. Ta znanost je izvršila v dobi bogoslovnih borb od 4. do 8. stoletja, v 12. in 13. ter 16. in 17. stoletju tako odlična dela, da se morejo meriti z deli največjih človeških duhov. S tem je izvršila veliko kulturno delo, ki ga mora priznati tudi zgodovina znanosti.

Vzgojno delo Cerkve

Cerkev je že od svoje ustanovitve dalje razlagala človeštvu večna načela, ki so imela vedno večji vpliv na kulturno življenje in ga polagoma notranje zelo spremenila. S svojim naukom je vse človeško življenje usmerjala proti osebnemu Bogu in širila spoštovanje do vsake posamezne osebe. Učila je, da so ljudje po svojem izvoru in cilju vsi

enaki, vsi bratje in sestre v Kristusu, da morajo biti ljudje edini med seboj in spolnjevati dolžnosti do družbe ne zaradi mase ali kakega diktatorja, ampak zaradi Kristusa. Ročno delo ni proti dostojanstvu svobodnega človeka. Nauk Cerkve je napadel staro suženjstvo v korenini mnogo prej, preden ga je bilo mogoče zatreti. V tem oziru je Pavlovo pismo Filemonu kulturna listina prve vrste.

Važen je tudi krščanski nauk o državi in javni oblasti. Prihajata od Boga. Zato vežeta v vesti. Vsi pa, ki so v državni ali javni službi, imajo odgovornost pred Bogom. Vsi imajo duhovno pravico, neodvisno od javne oblasti, ugotavljati, če se človeški zakoni strinjajo z božjimi, pravico tudi do lastnine, ki so jo prejeli obenem z osebnim dostojanstvom in ima pravno veljavo pred Bogom in pred bližnjim, ki obsoja vsako nezakonito izkoriščanje. Izredno pomembna je tudi zahteva, da mora biti zakon sklenjen z eno žensko, neločljiv in čist tudi v mislih in volji.

Cerkev, ki je ta načela privedla do zmagooslavja, je tako sodelovala pri ustvarjanju zahodne kulture, ki je podedovala vse starodavnosti rimskega in germanskega sveta. Njeno dušo pa tvorijo krščanska načela, ki jih je njej posredovala Cerkev in jih ohranila živa. Zato bo zapadna kultura živela in uspevala le tedaj, če bo zvesta sama sebi in ohranila svojo dušo.

Rešitev kulture je v krščanstvu

Papež Pij XII. je v svoji okrožnici „Evangelii praecones“ (2. jan. 1951) izjavil, da se je Cerkev vedno držala modrega pravila da tega, kar imajo razni rodovi dobrega, častnega, lepega v svojem značaju in svoji naravni spretosti, potem, ko se oklenejo evangelija, ne uničuje in ne omejuje. Cerkev bo skrbel, da bo duša vse krščanske kulture prešinila mišljenje in čustvovanje tistih narodov, v katerih je že bivala in delovala, tudi v tistih delih, za katere doslej še ni veljalo načelo „duša je po naravi krščanska“.

Priredil Gregor MALI

Slovanski svetniki

BLAŽENA ZDISLAVA

(1. januarja)

Zdislava je bila iz slavnega rodu čeških plemičev Berkevdobskih.

Rodila se je leta 1200 na gradu Jablonskem. Že kot otrok je jako

rada molila in premišljevala trpljenje našega Gospoda Jezusa Kristusa ter življenje svetnikov in svetnic božjih.

Ko je bila sedem let stara, je ušla skrivoma iz gradu v bližnji gozd, kjer je hotela živeti kot puščavnica. Služabniki so jo našli in jo pripeljali nazaj na dom. Ko so jo starši karali, jih je kleče prosila odpuščenja.

Po volji svojih staršev se je Zdislava omožila s češkim plemičem Havlom Dečinskim, ki je živel na gradu Lemberku. Havel je bil surov in robot mož, ki se je večkrat jezil nad pobožnostjo in dobrotljivostjo Zdislavino. Toda modra, tiha in ljubezniva Zdislava ga je s svojo prijazno besedo nagnila k dobremu. Spokornost, pobožnost in iskrena ljubezen ženina je zmaga-

la nad možem, da ji ni delal nikakih zaprek več pri molitvi in dobrih delih. Z njegovim dovoljenjem je Zdislava prejela iz rok blažene Česlave belo obleko redovnic sv. Dominika kot sestra tretjega reda in je tudi ustanovila dominikanski samostan s cerkvijo na Jablonskem. Vsak dan je šla bosa z Lemberka v to cerkev k službi božji.

Pod vrhno obleko je nosila žimnat pas, bogato je delila mile darove, veliko je premišljevala svete reči in svojim domačim rada pripovedovala o trpljenju Kristusovem. Kadar je njen mož odšel iz grada se je strožje postila, veliko molila, obedovala pri mizi z berači, tkala in šivala obleko za reveže in obiskovala bolnike, katerim je stregla.

Umrla je 1. januarja 1252. Pokopali so jo v grob, katerega je dala še živa sama napraviti v cerkvi sv. Lovrenca v Jablonskem, kjer še danes počiva njeno telo.

Že letopisec Dalmil imenuje v svoji kroniki, pisani od 1308 do 1326, Zdislavo „blaženo“. Pravi, da je sveto živel, da je Bog na njeno prošnjo mnogim pomagal. Praški nadškof Zbynek Berkadobski je deloval na to, da bi apostolska stolica proglasila Zdislavo za blaženo, kar se je tudi zgodilo leta 1606.

SV. EFREM (28. januarja)

Rusi so prejeli sv. vero iz Carigrada, toda ta čas so bili še z Rimom združeni. Središče narodnega in cerkvenega življenja je bil tedaj Kijev. Za vladanja kneza Jaroslava je bil leta 1051 ustanovljen Pečerski samostan pri Kijevu, ki je pozneje tako slovel kot semenišče duhovnikov in sedež krščanske umetnosti in znanosti na Ruskem. Velik podpornik

temu samostanu je bil veliki knez *Izjeslav Demetriј* (1054—1078), goreč katoličan, ki je mnogo storil za razširjenje katoliške vere.

Ko se je carigrajski patriarh *Ce-rularij* ločil od Rima, niso ruski škofje nič občevali s tem odpadnikom in so izvolili brez vednosti carigrajskega patriarha ruskega duhovnika Hilariona za kijevskega nadškofa (1051—1068). Njegov naslednik je bil sv. *Efrem*.

Efrem je prišel v svoji mladosti na dvor velikega kneza Jaroslava. Zgodaj pa je zapustil dvorjansko službo in stopil v Pečerski samostan pri Kijevu, kjer je skupaj bival z menihom sv. Antonijem. Šel je nekajkrat tudi v Carigrad, da bi spoznal življenje ondotnih menihov. V nekem samostanu je prepisal redovna pravila, katera je prinesel s seboj na Rusko. Ta so bila uvedena v vse ruske samostane.

Leta 1079 je postal Efrem škof v Perejeslavi ter je obnovil ondotno stolno cerkev sv. Mihaela. Leta 1092 je bil povišan v metropolita kijevskega in je kot tak vedno zvest ostal Rimu. L. 1088 je poslal papež Urban II. poslanstvo, naj bi Rusi slovesno obhajali prenos ostankov sv. Nikolaja iz Mire v Bar. To rimsko slavnost so namreč Grki zavrgli. Efrem je uvedel ta praznik med Rusi, ki se obhaja še dandanes.

Efrem je umrl svete smrti leta 1097. Njegovo telo so pokopali z veliko častjo v kijevskem samostanu, kjer ga je Bog oslavlil s čudeži.

ANTON MERKUN, U. S. A.

ZARADI BOLEZNI UREDNIKA
JANUARSKA ŠTEVILKA „BOŽ-
JIH STEZIC“ NI MOGLA IZITI

Baragov najvisji dan

Štirje najvažnejši dogodki v Baragovem življenju so bili: krst 29. junija 1797 v župni cerkvi v Dobrničju; mašniško posvečenje 21. septembra 1823 v ljubljanski stolnici; škofovsko posvečenje 1. novembra 1853 v nadškofijski cerkvi v Cincinnatiju, v zvezni državi Ohio (Ohájo); in na njegov odhod v večnost 19. januarja 1868 iz njegove lesene škofovske hišice, ki še stoji.

Svojega škofovskega posvečenja ni Baraga nikjer opisal, tudi v zasebnih pismih ne. O njem vemo samo iz drugih poročil.

I.

Da bo Baraga prej ali slej postal škof, se je že dalj časa govorilo. Njegova velika pobožnost, zatajevanje samega sebe in druge kreposti, njegova goreča apostolska delavnost in požrtvovalnost so že kmalu po njegovem prihodu v Ameriko začele vzbujati pozornost. Ko ga je naš misijonar Franc Pirc, 12 let starejši od njega, obiskal poleti l. 1838 na njegovi tretji indijanski postaji La Pointe, je 21. julija pisal od tam na Dunaj: „Gospod Baraga se odlikuje pred vsemi drugimi misijonarji, o čemer tudi jaz lahko z vso gotovostjo pričam. Ta božji mož ima globoko in obširno izobrazbo, apostolsko pobožnost, združeno z nasitljivo gorečnostjo za spreobračanje duš, in tako veliko modrost, da ga po pravici slavijo ne samo vsi katoličani, ampak tudi protestantje in (indijanski) pogani. Za prosep vere in kreposti zasluži, da ga postavijo na svetilnik, da bo svetil tudi mnogim drugim.“ — Ko je Baraga proti koncu

pomladi l. 1853 z gotovostjo zvedel, da bo postal apostolski vikár za Gorenji (polotok) Michigan (Mišigen) in posvečen škof, je pisal starejši sestri Amaliji: „Kar so več kakor 16 let (torej odkar je prvič potoval v Evropo) o meni govorili, v pismih pisali in v časopisih poročali, se mi je zdaj res zgodilo.“ Vendar je tudi po tej gotovi novici nemoteno nadaljeval svoje delo. Vrnil se je na misijonsko postajo v L'Anse (Lans) na južni obali Gorenjega jezera (Lake Superior), desno od polotoka Keweenaw (Kívino). Ostal je pa samo dva dni; potem je šel na polotok med rudarje v bakrenih rudnikih in jih dušno oskrboval do 26. septembra.

V začetku oktobra 1853 je šel iz L'Ansa po opravkih na škofijstvo v Detroit. Tam mu je njegov škof Peter Pavel Lefevre uradno povedal, da je prišla iz Rima listina, ki je z njo papež Pij IX. 29. julija ustanovil apostolski vikariat Gorenji Michigan in njega imenoval za apostolskega vikarja. Nadškof iz Cincinnatija, John Purcell (Džon Persél), mu bo 1. novembra, na Vseh svetnikov, podelil škofovsko posvečenje. Kot naslovni škof se bo imenoval po nekdanji škofiji Amyzónia v nadškofiji Staurópolis severno od Kavkáza. Nadškof Purcell bo z njim vred posvetil tudi jezuitskega patra Jurija Alojzija Carrella (Kérela), ravnatelja jezuitskega zavoda sv. Ksaverija v Cincinnatiju; posvetil ga bo za novo škofijo Covington (Kóvingten) tik Cincinnatija, a že v zvezni državi Kentucky (Kentáki). Papeška listina o Baragi pravi, da ga za apostolskega vikarja priporočajo „po-

božnost, verska gorečnost in misijonsko delo pri Indijancih“.

Baraga je bil tudi takrat popolnoma ubog. Kar je bil zadnji čas privarčeval denarja, ga je izdal za natis svojega slavnega očipvejsko-angleškega slovarja. Dne 21. oktobra je pisal iz Detroita nadškofu Purcellu: „Usojam si spomniti Vašo Milost, da ste mi obljubili preskrbeti vse, kar je potrebno za posvečenje: škofovsko kapo, naprsni križec, prstan in drugo, — če Vam je mogoče.“ Konec oktobra se je z vlakom odpeljal iz Detroita proti Cincinnatiju. Iz Metlike je bil kot kaplan poslan v Cincinnati 10. avgusta 1829 prošnjó za sprejem v škofijo; zdaj se pa pelje tja, da bo postal škof. Nastanil se je pri žup-

Janez Krstnik Purcell, prvi nadškof v Cincinnatiju

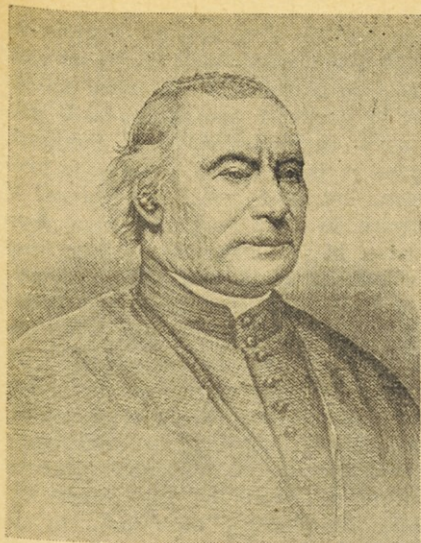
niku Marijine nemške cerkve Klementu Hámmerju iz Prage, ki ga je bil kot generalni vikar na prvem potovanju v Evropo sprejel v detroitsko škofijo. Pri Hammerju je opravil predpisane duhovne vaje. Dobro je preučil obred škofovskega posvečenja in mašno besedilo praznika Vseh svetnikov.

Škofje so se v soglasju s posvečencema domenili, da ga bo posvetil nadškof Purcell. Že prvi vesoljni cerkveni zbor v Niceji l. 325 je pa ukazal, da morata biti pri škofovskem posvečenju še dva druga škofa sopusvečevalca. Za to sta bila Baraga in p. Carrel naprosila škofa Lefevra iz Detroita, ki je bil dotlej Baragov škof in ki si je mnogo prizadel za njegovo imenovanje za apostolskega vikarja, in pa škofa Hennija iz Milwaukee (Miluóki) na zahodnem bregu Michiganskega jezera. Za slavnostnega pridigarja je nadškof Purcell naprosil v imenu obeh posvečencev škofa Martina Johna Spáldinga iz Louisvilla (LuisvÍla) ob severozahodni meji zvezne države Kentucky.

II.

Kdo so bili ti štirje škofje?

1. Cincinnatiški nadškof John Purcell. Bil je iz Irskega, iz mesta Mallow, rojen l. 1800, torej tri leta kasneje kakor Baraga. Ker mu je bila na Irskem, kjer so še vedno trdo gospodarili Angleži, pot do višje izobrazbe zaprta, je odšel v Ameriko, v Baltimore (Bóltimor), prav malo proti severovzhodu od Washingtona (Uóšingtna), ob morskem zalivu. Študiral je bogoslovje; znanje si je šel dopolnit v Pariz, kjer je bil l. 1826 posvečen za mašnika. Ko se je vrnil v Ameriko, je bil profesor bogoslovja, a je mnogo pomagal v dušnem pastirstvu. L. 1832 je cincinnatski škof Edvard Fanwick (Fénuik), ki je bil Barago sprejel v škofijo in spremil na njegovo misijonsko postajo Krivo drevo, umrl na

Levo: John Martin Henni, prvi škof v Milwaukee; desno: Detroitški škof Peter Pavel Lefevre

misijonskem potovanju za kolero. Za naslednika je Rim imenoval Purcella, ki je imel šele 33 let. Škofija je takrat štela že 30.000 katoličanov, a so po hitro zgrajenih železnicah v trumah prihajali še novi, zlasti Irci in Nemci. Treba jim je bilo duhovnikov, cerkev in župnijskih šol, pa tudi redovnikov in redovnic zanje. Mladji škof je hodil od kraja do kraja, pridigal, birmal, urejal in spodbujal k prispevanju in zidanju. Pridno je pisal v katoliški list „Telegraph“, ki ga je ustanovil Fenwickov nečak-duhovnik. Postavil je lepo stolnico s stebri na okoli, kakor so jih imeli grški templji. L. 1846 je bila slovesno posvečena. V njej bo zdaj Baraga prejel škofovsko posvečenja. — L. 1850 je sveta stolica priznala Purcellove zasluge in ga imenovala za nadškofa. Pripadale so mu škofije Cleveland (Klívland), Detroit, Indianópolis in Louisville. Tudi

Baragova misijonska škofija je pripadala Purcellovi nadškofiji. Baraga je kljub veliki daljavi in slabim potom redno hodil v Cincinnati na vsakoletna škofovska zborovanja. — L. 1861 je v Združenih državah izbruhnila „civilna vojska“. Severne zvezne države so dale svojim zamorcem po zgledu kulturnih evropskih držav svobodo. Južne države pa niso hotele, češ da bodo njih prosti nasadi bombaža propadli, če ne bo več črnih delavcev zanje. Štiri leta je vojska kruto divjala in morila; šele l. 1865 so premagane južne države proglasile osvoboditev črncev. Purcellova škofija je zaradi civilne vojske mnogo trpela. — L. 1869 je potoval v Rim na Vatikanski cerkveni zbor, a je bil, kakor djákovski škof Strossmayer, med tistimi, ki so menili, da ni primerno slovesno proglašati papeževe nezmotljivosti. — Ko je Purcell l. 1876 obhajal zlato ma-

šo, so mu prihajali čestitat nadškofje, škofje, duhovniki in odlični verniki od blizu in daleč. Kmalu nato ga je pa zadel težak križ, ki ga je tudi spravil v grob: Nadškof je zelo skrbel za versko življenje v škofiji; gospodarske zadeve je pa prepuščal drugim. Ti so pa spravili škofijo v gospodarski polom. Strt na duši in telesu je véliki nadškof l. 1883 umrl v nekem uršulinskem samostanu.

2. Detroitški škof Peter Pavel Lefevre. Ko se je prvi detroitski škof Rese, ki je bil kot cincinnatski generalni vikar Barago sprejel v škofijo, l. 1840 zaradi bolehnosti in zunanjih neprilik odpovedal, je postal eno leto nato Lefevre njegov naslednik. Zelo se je branil, a je dobil iz Rima strog ukaz. V Filadélfiji je bil posvečen. — Rodil se je l. 1804 v francoskem delu Belgije v premožni kmetiski družini. Z Barago sta si dopisovala v francoščini, Baraga se je je bil dobro naučil že v slovensko-francoski srednji šoli v Ljubljani za časa Napoleonove Ilirije. Lefevre ni bil reden detroitski škof, ampak naslovni škof nakdanjega starokrščanskega mesta Zele in cincinnatski pomožni škof v Detroitu. V njegovo škofijo sta spadala Baragova indijanska misijona La Pointe in L'Anse. Kakor do škofa Reseja je bil Baraga tudi do Lefevra zgledno spoštljiv in pokoren; bil si je pa tudi zaupen z njima, zato se je v pisnih navadno podpisoval „Vaš ponižni služabnik in iskren prijatelj.“ Baragi je z denarjem pomagal ponatiskovati njegove indijanske molitvenike in natisniti njegovo učenjaško očipvejsko slovnico in očipvejski slovar. Za indijanske misijone pa Lefevre ni imel mnogo razumevanja. Denar, ki ga je Baraga dobival od evropskih dobrotnikov misijona, je rad porabil za druge potrebe škofije, tako da ga je moral Baraga vécsi

dolgo teriati. Na prošnjo Barage in drugih svojih misijonarjev se je pa vécsi odločno pognal v borbo zoper krivičnost in nasilnost protestantovskih pridigarjev in učiteljev med Indijanci. Oseбно je bil prijazen, pobožen in kreposten, kot škof goreč in delaven. V Detroitu je l. 1848 dovršil novo, lepo stolnico, ki je že njegov prednik Rese zbiral denar zanjo. Posvetil jo je prišel nadškof iz Baltimora, Samuel Eccleston (Eklesten). Tudi Baraga je bil povabljen, a zaradi preobilnega dela ni mogel v tako daljo. — L. 1850 je Lefevre odklonil predlog, da hi se s plesnimi prireditvami stavile in vzdrževale cerkve. Spomladi l. 1853 so z njegovo pomočjo ustanovili list „Detroitski katoliški branilec“ (Vindicator), ki je podpiral in branil katoliško vero. Tudi Baraga je vécsi pisal vanj. — Ob Baragovi posvetitvi za škofa je imel Lefevre v svoji škofiji 32 duhovnikov, 40 cerkev, 26 župnijskih šol in 85.000 katoličanov. Tudi detroitski župan Van Dyke (Dajk) je iz protestantske vere prestopil v katoliško. — Škofu Baragi je izročil v oskrbo otavsko-indijanske misijone na Dolenjem Michiganu. Tudi naš Mrak je tam deloval. — Jeseni l. 1868 je Lefevre šel obiskat indijanske misijone. Ko je nekje hotel vstopiti v čoln, se je udaril na členek na nogi. Zadržela mu je črneti. Šel je v bolnico in se dobro pripravil na smrt. Umrl je 4. marca 1869, eno leto pozneje ko Baraga.

3. Škof John Martin Henni iz Milwaukeeja. Doma je bil iz nemškega goratega dela švice, rojen l. 1805, 8 let pozneje ko Baraga. Študiral je v Švici. in v Rimu. Tam ga je dobil za cincinnatsko škofijo njen tedanji generalni vikar Rese. Po dovršenem bogoslovju ga je škof Fenwick l. 1829, dve leti pred Baragovim prihodom iz Evrope, posvetil za mašnika. Kot dušni pastir je bil goreč,

Levo : škof Martin Janez Spalding iz Louisvilla, poznejši nadškof v Baltimoru;
desno : Jezuit Jurij Alojzij Carrell, ki je bil obenem z Barago posvečen za škofa

moder in vztrajen. Fenwickov naslednik Purcell ga je imenoval za generalnega vikarja. L. 1843 je papež Gregor XVI. ustanovil novo škofijo za Wisconsin in za vzhodni del Minnesote, Hennija pa je imenoval za škofa. Za sedež škofije si je izbral Milwaukee. Posvetil ga je njegov dotedanji škof Purcell. — Tudi kot škof se je Henni lepo izkazal po svoji modri gorečnosti in nepopustljivi doslednosti. Ustanavljal je župnije in gradil cerkve in župnijske šole. Ustanovil je nemški list „Priatelj resnice“ (Wahrheitsfreund), ki je več kot 50 let zelo pomagal krepiti in braniti katoliško vero. Tudi Baraga je včasih pisal vanj. Že ob ustanovitvi škofije je pod Hennija prišel naš misijonar Oton Škola, Baragov naslednik v La Pointu. Tudi Pire mu je pripadal, dokler je misijonaril v Grand Portageu (Portažu) na severozahodni obali Gorenjega jezera. L.

1847 je 1. sinoda (zborovanje škofijskih duhovnikov) uredila versko in cerkveno življenje v škofiji. — Tudi škof Henni je Baragi kot apostolskemu vikarju poveril indijanska (očipvejska) naselja v svoji škofiji. Umrl je l. 1881, 13 let za Barago.

4. Baltimorski nadškof Martin John Spalding. Njegovi predniki so bili Angleži, ki so kljub vsemu preganjanju protestantov ostali zvesti katoliški veri. Preselili so se v Ameriko. Martin John je bil rojen l. 1810 — 13 let pozneje ko Baraga — v državi Kentucky, v mestu Bardstownu, kjer je bil takrat sedež škofije. Po telesu je bil šibek, po duhu pa orjak. Že s 14. letom je v semenišču poučeval višje računstvo. Bogoslovja se je učil v Bardstownu in v Rimu v misijonskem zavodu Propagandu. Po blesteče opravljenih strogih izpitih (rigorozih) je prejel l. 1834 doktorsko čast

in mašniško posvečenje. škof Flaget (Fládžet) je prestavil škofijski sedež iz Bardstowna v Louisville. Nastavil je Spaldinga pri stolnici in za bogoslovnega profesorja. L. 1844 ga je imenoval za generalnega vikarja, štiri leta nato si ga je pa posvetil za pomožnega škofa. Sam je bil že star in bolan, zato je vodstvo škofije prepustil le bolj Spaldingu. V spremstvu dveh duhovnikov je jahal od kraja do kraja, nadzoroval versko življenje, dajal navodila za gradnjo cerkev in župnijskih šol. Kjer niso imeli duhovnika, je s svojima spremljevalcema sam učil, pripravljaval mladino za spoved, obhajilo in birmo; poročal je, krščeval, prevideval bolnike. L. 1850 je po Flagetovi smrti sam postal louisvillski škof. Potoval je v Evropo po duhovnike in po redovnike in redovnice za župnijske šole. V Louvainu (Lovénu) v Belgiji je z detroitskim škofom Lefevrom po navodilih rimske Propagande ustanovil „Ameriški zavod“ za misijone v Združenih državah. Mnogo gorečih duhovnikov je prišlo iz njega. S sobojevniki je odbijal zagrizene napade protestantov, ki so kljub svoji verski razcepljenosti složno napadali katoliško Cerkev. Njih nasilna organizacija „Know-nothing“, podobna sedanjemu Kuk Kluks Klanu, je črtala katoličane iz volilnih imenikov, jim požigala domove, jih pretepala in tudi morila. V civilni vojski je s svojo duhovščino nudil dušno pomoč vojaštvu z obeh strani. Redovnice so stregle ranjenim in bolnim in umirale od mrzlice.

Po nenadni smrti baltimorskega nadškofa Kenricka (Kénrike) je Rim l. 1863 kjub nasprotovanju vlade imenoval Spaldinga za njegovega naslednika. Odlično je vodil to osrednjo ameriško nadškofijo in z njo vso ameriško katoliško javnost. Postal je ena največjih osebnosti v zgodovini katoliške Cerkve v

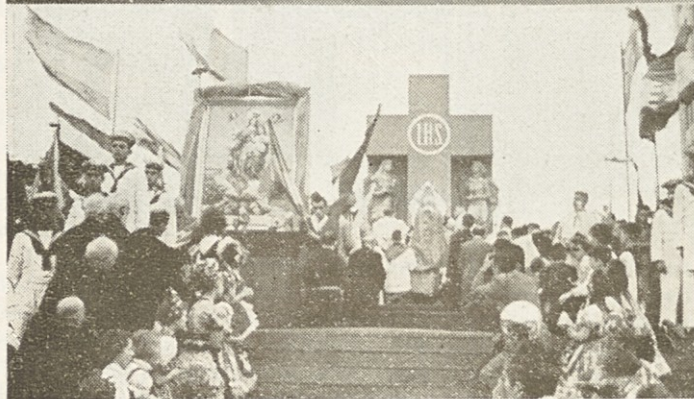
Združenih državah. Lastne škofije pa vzlic temu ni zanemarjal; kljub šibkemu zdravju jo je pridno obiskoval in j! določal cerkveno življenje. L. 1869 je tudi on šel v Rim na Vatikanski vesoljni cerkveni zbor in je odločno zagovarjal papeževo nezmotljivost. — Bil je Amerikanec dobrega starega kova, resen in možat, pa tudi zelo plemenit in sočuten. Umr! je l. 1872, štiri leta za Barago.

5. Jurij Alojzij Carrel. Posvečen naj bo skupaj z Barago, kakor je tudi njegovo škofijo Covington papež Pij IX. ustanovil istega 29. julija 1853. Vanjo bo spadal vzhodni del države Kentucky, ki je dotlej spadal pod Louisville. — Rojen je bil l. 1803 v Filadelfiji; 6 let je bil torej mlajši od Barage. Po mašniškem posvečenju l. 1829 je pridigal in spovedoval na notranjih misijonih v škofiji. Potem je pa vstopil v jezuitski red. Nekaj let je predaval na katoliški univerzi v St. Louisu (Sen Luísu) v državi Missouri ob Misisipiju, potem je pa bil njen rektor (ravnatelj). Nazadnje je bil predstojnik katoliške akademije (višje šole) v Cincinnatiju. Bil je torej odlično izvežban v duhovnem življenju in v bogoslovnih vedah, pa tudi v notranjih misijonih in v vodstvu učeče se mladine. — Kot škof je že v pol leta postavil stolnico v angleškem gotskem slogu; skoraj istočasno je dal zgraditi tri druge cerkve. Njegovo delo je bilo kakor pri drugih tedanjih škofih: dobivati duhovnike, staviti cerkve in šole in za šole in bolnice prositi redovnike in redovnice. V delovanju ga je pa zelo zavirala civilna vojska, ki se je končala tri leta pred njegovo smrtjo. Umr! je 25. septembra istega leta 1868 kakor Baraga. Kljub vsem težavam je ob smrti imel že 30 duhovnikov in 30 cerkev.

(Konec prihodnjič) DR. FR. JAKLIČ

Blagoslovitev kapele in ostalih prostorov v „Slovenski hiši“ je bil lep dogodek v življenju slovenskih izseljencev v Buenos Airesu. Slovesnost je povzdignila sv. maša, ki jo je daroval naš škof in imel med njo tudi lepo pridigo. Slike nam kažejo prizore iz dopoldanskega in popoldanskega dela tabora, ki se je vršil ob tej priliki (Foto M. Kocmur)

Na izseljensko nedeljo 2. dec. 1956 je bil v Bs. Airesu zbor vseh kat. izseljencev, ki so v veličastni procesiji ponesli podobo Izseljenske Matere božje, ki jo je blagoslovil sv. oče Pij XII. izseljencem v Argentini, in oltarja (glej sliko spodaj), kjer je apostolski nuncij v Argentini mons. Mario Zanin daroval večerno sveto mašo in je nekoliko pozneje zbrani množici spregovoril po radiu sam sv. oče Pij XII. Slovensko skupino je vodil naš škof dr. Gregorij Rožman. Veliko pozornost je vzbujalo 25 slovenskih narodnih noš in okoli 600 udeležencev, ki so v procesiji korakali med mogočnim petjem za slovensko zastavo.

Na desni spodaj: Mladost, zdravje in veselje žaré iz tega omizja naših deklicev narodnih nošah. To je pristna podoba zdrave družabnosti na naših prireditvah. (Foto M. Kocmur)

Škof dr. Gregorij Rožman blagoslovlja začasne prostore na zemljišču, kjer bo čez leta stala mogočna slovenska hiša. Na njegovi desni strani č. g. dekan slovenske teološke fakultete dr. Ignacij Lenček, levo čč. gg. direktor dušnih pastirjev Anton Orehar in poddirektor Jože Jurak. V ospredju bogoslovec Langus. (Foto Erjavec)

Slovenska skupnost se je ob obisku prevzvišenega gospoda škofa ljubljanskega dr. Gregorija Rožmana v novembru 1956 prvič srečala z njim dne 11. novembra na II. taboru slovenske mladine na prijetni slovenski Pristavi v Moronu (v okolici Buenos Airesa). Na slikah vidimo nekaj lepih prizorov z uspele prireditve, na kateri nam je naš vladika tudi v toplih besedah spregovoril (Foto Lojze Erjavec)

FANTOM

DEKLETOM

LJUBI FANT, KI TE NE POZNAM

Ko takole iz kolektivov opazujem fante Tvojih let z lepo namazanimi lasmi in svetlorjavimi kravatami, ozkimi hlačami in rumenimi čevlji, se mi, po pravici povedano, smilijo. Ne, ker se oblačijo po najnovejši modi, saj v tem ni nič slabega, če se ne pretirava. Se mi smilijo, ker iz vse njih zunanosti vidim, da se ne poznajo: prenesli so težišče svojega zanimanja in udejstvovanja s pravega mesta drugam. Ponižali so svoje življenje, spustili so se na nivo, ki ni vreden človeka. Boš rekel, da pretiravam. Mislim, da imam prav. Ti bom kasneje razložil.

In sem se spomnil ob teh fantih nate. Se tudi Ti tako motiš kakor oni, tudi Ti kakor oni ne poznaš svojega pravega mesta v vesoljstvu?

Ti! Kdo si Ti? Kaj si Ti?

Ne gre mi za Tvoj obraz in poklic, za posebna znamenja in dolžino nosu. Gre mi za Tebe, Tebe v celoti, ves Tvoj svet, Tvoje mesto in Tvojo nalogo v svetu.

Tvoj svet sestavljajo, na hitro povedano, trije krogi, odmaknjeni drug od drugega, vsak od njih bolj neznan, z globljo vsebino, z višjim življenjem. Spomnim se še, kako zelo nam je bila vsčč otrokom v osnovni šoli podoba, kjer je bilo človeško telo predstavljeno kot silno komplicirana tovarna: na mestu zob so bila montirana kolesa, ki so sekljala in trla hrano, na mestu žlez v ustih dovodne cevi kislin, na mestu jezika velika mešalnica. Po požiralniku vedro, ki je spravljalo hrano v preba-

vila... Saj je pravzaprav smešna takale predstava, a je resnična. In to prednost ima, da začnemo opazovati sistem, ki se nam je zdel prej povsem razumljiv, ker se nismo zamislili vanj.

Torej si komplicirana in odlično upravljena tovarna? Da, po svoji telesnosti da. Tvoje telo z dvojnimi nižjim življenjem je čudovit izdelek božje tehnike z najpreciznejšimi aparati in sklopkami, merili in uravnavalci. (Študiraj samo svoje oko, pa boš videl, da ni fotografskega aparata, ki bi mogel kakor ono posneti vsak trenutek neštevilne barvne fotografije z vso natančnostjo. Zamisli se v svoje uho in v vsej radio-tehniki mu ne boš našel primere.)

A te odličnosti ima v veliki meri tudi žival: tudi njen organizem je čudovit, tudi njena čutila so sijajna zamisel božjega Tehnika. Tragika človeka je prav v tem, da tolikokrat ostaja v tem svojem prvem krogu.

Stopiva od tod naprej, višje, v drugi krog. Tu sva že v nevidnem in tolikokrat tako grozno nepoznanem svetu. To je svet duhovnosti, svet duše, svet resmrtnosti, plemenitejši del Tebe. Je to resničen svet, prav tako kakor prvi, dasi ga je grafično malodane nemo-goče ponazoriti, ker je pač svet duha, duh pa ni ne zelen na rumen, ne debel ne suh.

Dva prostora odkrijeva v tem drugem krogu: svet misli in svet hotenj. Ustavi se najprej v prvem.

Tu se rojevajo misli druga za drugo v milijonih. Egipčanske piramide in atenska Akropola, rimski panteon in jeruzalemski tempelj, kölnska katedrala

in Eiffelov stolp v Prizu so se tukaj rodili. Vsi ti spomeniki so le nedovršeni posnetek zamisli o njih, ki so prej bivali v človekovem umu. Vsi verzi in rime in vse melodije so najprej zaživele v tem prostoru. Kar je človek resnično velikega naredil s svojimi močmi, je dobilo tu svojo prvo podobo. To je svet globokih filozofskih misli in čudovitih znanstvenih dognanj, to je najidealnejši računski stroj in kartoteka s tisoč in tisoč podatki iz preteklega življenja. Tu so shranjeni nematerijalni zemljevidi in zgodovine, razglednice in plošče s tisoč melodijami.

Stopiva v drugi prostor tega drugega kroga. To je svet volje. Če sva v prvem prostoru našla genija, se srečava v tem prostoru s svetnikom. Tu kraljuje ljubezen najvišje, kar človek iz sebe premore. Po tem, kar je tukaj, se človek dvigne do nebes ali pogrezne do pekla. Materija teh razsežnosti ni zmožna. Hrepenenja in teženja, junaška dejanja ljubezni se tu spoenajajo. Tu se je vžgala iskra, ki je človeka popeljala na „streho“ sveta, in drugega, da je stopil v Hitlerjevo mučilnico namesto tovariša. Po tem, kar je v tem prostoru, je človek resnično velik ali majhen, velikan ali pritlikavec.

Po tem drugem krogu, po obeh prostorih tega drugega kroga je človek vrh vidnega stvarstva. Od tod njegova legitimacija gospodarja ostalih stvari. Da je ta drugi krog neprimerno višji kakor prvi, je menda jasno. Prav po njem je človek človek: sicer bi bil žival, ena od ostalih živali.

In s tem krogom bi se moral po vseh naravnih zakonih tudi končati človekov svet. Človek iz sebe ni zmožen novih dimenzij, novih prostorov. A tu pride vmes poseg izven vesolja, od samega Boga, ki naredi v človeku prostor za nov krog, naredi človeka zmožnega še za višje življenje.

Tretji krog je nekaj nedopovedljivega. Ne gre za človeško življenje: gre za božje življenje v človeku, za samega Boga dejansko navzočega v majhnem

človekovem svetu, bodisi da biva v njem s svojimi zakoni in svojim klicem, s svojimi nemiri in svojimi hrepenenji, ali celo s svojim življenjem. Bog je človeka povzdignil izven njega samega, na božjo ravan. Pokazal mu je, kam mu je priti, pokazal tudi pot in pripomočke na poti. Ta sredstva bi lahko imenovali nahrbtnik s hrano, denar specialko, kašipot namesto da jim pravimo obhajilo, milost, sveto pismo, cerkveno učiteljstvo. In domovina, kamor je človeku priti, ni družba ustvarjenih biti, smpak družba Neustvarjenega.

To je najvišje v človeku. In v to najvišje mora iti človekovo udejstvovanje, taka je izrecna volja Najvišjega. Vsako ostajanje v nižjih krogih je poniževanje lastnega položaja in zaničevanje božjih načrtov. Oba nižja kroga se morata absolutno podrediti temu krogu.

Če Bog sam daje ali jemlje dobrine nižjih krogov, jih daje in jemlje izključno pod vidikom tega zadnjega kroga. Vročina in vlaga, na katero se tolikokrat jeziš, je le odvzem hladu in suhega zraka, dveh dobrin prvega kroga, ki ju Bog uporablja, da Te izpopolni v tretjem krogu: da Te posveti. Če Ti je dal velike talente in močno voljo, dobrini drugega kroga, morata tudi ti dve služiti tretjemu krogu: z njima moraš rasti k Bogu. S tem tretjim krogom stopaš naravnost med angele in v družbo samega Boga. Sveti Pavel je to kratka izrazil: Bogovi ste!

Vidiš, to je tisto, na kar mislim, kadar gledam fante Tvojih let. Misli na to, kar sem Ti povedal, ali ne misli, verjemi ali ne, to kljub vsemu ostaja edina resnica, kajti zanjo jamči On, ki edini je z lastno močjo od mrtvih vstal. Ko bi mogel to dopovedati tistim farantom z rumenimi čevlji! Ko bi jih mogel prepričati o karikaturi, ki so jo naredili iz lastnega življenja, živč skoroz izključno v prvem krogu svojega sveta! Ko bi mogel vrniti vsebino njihovemu življenju!

Pozdrav!

Tvoj neznanec

NEKAJ MISLI ZATE, DEKLE

Če hočemo pravilno in stvarno presojati nravni položaj kakega človeka, moramo predvsem upoštevati njegovo naravo, ki močno vpliva na njegovo delo in usodo.

To velja za človeka vobče, velja pa še posebno za deklško naravo, ki je vse bolj mehka in čustvena nego je moška. In prav zaradi tega bolj sposobna za tako vzvišen poklic, kot je mati-vzgojiteljica.

Čustvenost in družnost deklške narave sta tisti dve sili, od katerih ni le odvisen uspeh njenega poklicnega dela, temveč tudi njena vera, njena morala, skratka njena prava sreča.

Gotovo dejstvo je, da dela dekleta s srcem. Dekle ne vprašuje: zakaj — čemu? Ona gleda le živo podobo, se vname ob trenutni lepoti in ne vprašuje po posledicah. Moč njene duhovne narave je v čustvu, v fantaziji.

In prav vsled tega se dekleta lahko prilagodi otroški duši in je kakor ustvarjena za vzgojiteljico v družini, v javnosti, v svojem stanovskem okolju.

Dekliška duša teži za tem, da dá ideji čutno obliko, zanjo je odločilna osebnost, ki idejo oznanja. Dekle se največkrat ne da voditi od načel, temveč od tistega, ki idejo oznanja. Ta ji je živo posebjeno načelo, ker igra v deklški duši veliko vlogo in velikokrat utegne biti zelo usodno. Pri taki naravi pa tiči velika nevarnost za dekleta. Znala bi slepo slediti raznim zastopnikom krivih življenjskih načel. Pa ne samo slediti, utegnila bi postati celo fanatična.

Močan vpliv na mehko deklško naravo ima javno mnenje: „Mora biti žeres, saj večina tako misli in govori!“ Ta misel jo tako prevzame, da ne verjame drugemu, če bi ji še tako resnico dopovedoval.

Dekle ne ljubi samote, ona želi živeti v družbi. Čuti se prešibka za borbe na življenjski poti. — Stvarnik je dal dekletu lepoto. Ta lepota se izraža predvsem v pristrčni ljubkosti; a poleg tega ji je dal tudi žensko čast, ki je celokupnost vseh vrlin, zaradi katerih uživa spoštovanje. Največja vseh vrlin je čistost — sramežljivost, ki je najlepši kras ženske časti. Čistost je zmaga pameti in volje nad živalskim nagonom; je pokornost telesa višjim namenom duše in daje pogum, junaštvo in silno moč volje; je veselje in sreča, lepota in mladostna svežost, ki daje ljubezni pravo smer in je vodnica k plemenitosti, hraniteljica vedrega optimizma in zmagujočega zaupanja.

V vsakem dekletu je v pretežni večini močno utrjena želja postati mati in vzgojiteljica. To je povsem naravno in zdravo.

Krščanstvo je dvignilo ženo na častno mesto v družini in družbi. Dokazalo je, da žena ni sužnja, ampak zvesta življenjska družica možu, ki naj mu pripravi prijeten dom, ki mu bo zatočišče, kadar bo utrujen prihajal od težkega dela in razvedrilo, kadar bo razočaran in potrč prišel iz službe. Ravno krščanstvo je ugotovilo, da je žena lahko naravno utrjena in sposobna tudi za javno in apostolsko delo. Treba ji je samo dobrega vodstva, ki ji bo načelo vtisnilo globoko v srce in to z živo besedo.

Versko vzgojeno dekleta ni težko pridobiti za vzvišene duhovne ideale. Težje je pri oni, ki v otroški dobi ni čula dosti o veri, verskih idealih in verskih običajih. Verno dekleta bo našlo pravo pot, primerno polje, kjer se bo lahko koristno udejstvovala — pa naj bo to pri vzgoji mladine v družini, v stanovskem okolju, na karitativnem polju in sploh v javnosti.

Mlado verno dekle je prava junakinja v današnjem svetu, ki je prepojen z materializmom, ki ne pozna več prave miselnosti in idealnih zakonov. Današnje sile se trudijo, da v nepremagljivem zaletu uveljavijo svoje nove pojme o zakonu in družbi. In te sile so: napačna vzgoja, leposlovje, umetnost, družabno življenje in zabave, neprimerna moda in lažniva kultura, splošna želja po uživanju, kult telesnosti in propadanje javne morale.

V današnjem družbenem ozračju je zate, dobro in verno dekle, življenje res zelo težko, bodočnost temna in negotova, boj neizprosen in krut. Toda ne obupaj! Močna in krepka kakor skala kljubuj vsem viharjem! Kadar pa bodo v tvojih borbah nastopili najhujši trenutki brez upa na zmago, se zateci k Nji — ženi oblečeni v sonce, z luno pod nogami in z vencem dvanajsterih zvezd okrog glave. Ona je tako mogočna, da je strla kači glavo. Njen klic je zaoril pre-

ko širnega sveta: iz Lurda po Bernardki, iz Fatime po Hijacinti in Luciji. Odzovi se temu klicu! Sprejmi rožni venec, ki ti ga ponuja. Rožni venec bo tvoje najboljše orožje zoper vso današnjo zmedo, zlobo in hudobijo sveta in hudobnega duha. Iz veselega dela rožnega venca naj diha tvoja svežost, mladost, čistost duše in posebno otroška vdanost do Marije; iz žalostnega naj dehtijo: tvoje žrtve, premagovanja, trudapolno delo, potrpežljivo sprejemanje vsakdanjih križev in težav; iz častitljivega pa naj se vname tvoja živa vera, borba in apostolat za tvoje sovrstnice. Iz tvojega rožnega venca bo tedaj kipela goreča ljubezen do Marije, ki je tvoj najboljši in najpopolnejši vzor. Z veseljem boš lahko nekoč odkritosrčno priznala: „Po Mariji je vera, čistost in apostolat moja sreča in moj zaklad!“ Le na ta način boš našla vso srečo in ves smisel življenja.

N. T. Kr.

Da bi bili vsi eno

(K molitveni osemdnevnicí za zedinjenje)

Srečal sem človeka, ki ni bil zaljubljen sam vase, kot so na splošno ljudje, pa naj so tega ali onega prepričanja. Spoznal in občutil je bedo človeškega bivanja na zemlji in je iskal odrešenje. Od jutra do večera je brskal po knjigah, študiral zgodovino vseh rodov, se poglabljal v filozofijo, skušal prodreti v bistvo najrazličnejših verstev sveta. Obstal je ob krščanstvu. Ni mogel naprej. Našel je globoko filozofijo, popoln nazor, idealno vero. A motilo ga je dvoje: čemu ves svet ni krščanski po 2000 letih od Kristusa, še bolj pa je pogrešal edinstvo med kristjani.

Zakaj ni ves svet krščanski

S tema dvema očitkoma je prišel k meni tisti večer.

„Bog ne mara človeku vzeti svobode,“ sem naravnost začel. „Krščanstva nikomur ne vsiljuje. Vsak se mora svobodno odločiti zanj, marsikdo po težkih iskanjih in bojih in šele v tem slučaju ve najbolj ceniti zaklad. Bog naklanja milost v obilju, a hoče tudi, da človek sprejme vero po naravni poti. Hoče, da se vera širi po oznanjevalcih, izpostavljena notranjim dvomom, zunanjim očitkom, preganjanju in najraznovrstnejšim težavam, brez katerih ni živ-

ljenja. Krščanstvo raste počasi, a gotovo. Vsi, ki smo se z njim srečali in se ga oklenili, imamo pri tej rasti dolžnost pomagati. Vsi moramo biti neke vrste misijonarji.“

Needinost med kristjani

Lahko bi še govoril, a moj gost mi je dal znamenje, da želi odgovor na drugi očitek: needinost med kristjani. Že tolikokrat sem mislil sam na to bolečo našo rano. Sram me je bilo pred mojim gostom, kot da sem kriv pred vsemi, tudi pred njim, ki želi priti k nam, pa smo mu sami zameglili pot.

„Kristus je ustanovil eno Cerkev,“ sem spregovoril. „In je tudi molil, da bi bili vsi eno. Kot da se boji za svojo mlado ustanovo. Zakaj Kristus je poznal človeka in njegovo slabost. Zato je apostolom, prvim neizkušenim krmarjem Cerkve, naravnost dejal: ‘Glejte, jaz sem z vami vse dni do konca sveta.’ In če Kristus ne bi bdel nad Cerkvijo, Cerkev sploh zaživela ne bi, ali pa bi vsaj že dolga stoletja bila med pokojnimi. Zakaj preveč so se od znotraj in zunaj zaganjali vanjo. Prav to, da kljub vsemu danes Cerkev še živi in je močna in še vedno raste, prav to je dokaz, da je od Boga, da jo Bog čuva in da ima namen ohraniti jo do konca sveta.“

Moj poslušalec me ni mučil z vmesnimi vprašanji. Bil je potrpežljiv in je pustil, da sam vodim nit misli. Mirno sem lahko nadaljeval.

„Zgodovinski razvoj Cerkve vam je verjetno podrobno znan. Takoj v začetku je Cerkev naletela na veliko nasprotovanje med Judi in pogani, izmed katerih je rekrutirala svoje vernike. Mnogi so z žrtvijo življenja pričevali za resničnost Kristusa — Cerkve in tako z lastno krvjo zalivali prvo rast krščanstva. Kaj kmalu so zastopniki krščanstva tudi s pisano besedo branili

svojo vero. Med sabo so se kristjani nad vse ljubili. To je bilo njihovo ločilno znamenje. Bili so enih misli, enega srca. A že so med njimi samimi začeli vstajati krivi preroki. Hoteli so skriviti Kristusov nauk. Cerkev se je morala braniti, jasno opredeliti nauk in tako je iz stoletja v stoletje jasneje žarela lepota krščanskih resnic. Kar je bilo krivega je Cerkev morala obsoditi. Pred razkolkni je morala varovati edinstvo Kristusove ustanove, enotnost cerkvene oblasti. Žal so krivoverci in razkolkni v svoji trmi čestokrat vztrajali in še druge povlekli za seboj. Posledice čutimo še danes.

Ločeni kristjani

Nestorijanizem, obsojen na vesoljnem cerkvenem zboru v Efezu leta 431 zaradi kristoloških zmot, ima še danes v Perziji, Siriji in Iraku krog 80.000 pristašev.

Monofizitizem, drugi zmoten nauk o Kristusu, obsojen na cerkvenem zboru v Kalcedonu leta 451, ima še danes v Egiptu, Abesiniji, Armeniji in Indiji okrog 8 milijonov vernikov.

Posebno hudo pa je Cerkev zadel **carigrajski razkol**. Marsikaj mu je že skozi stoletja pripravilo pot: različen značaj latinskega in grškega rodu, različnost jezikov, nagel razvoj Carigrada, ki je kot prestolica vzhodnega rimskega cesarstva hotel postati novi Rim, teženje carigrajskega patriarha po prvenstvu, poseganje cesarja v cerkvene zadeve itd. Carigrajski razkol, ki je bil dovršen leta 1054, traja še danes. Ločil temveč skoro ves krščanski vzhod. Ločeni kristjani se sami nazivajo pravoubojci od Rima ali katolicizma ne le Grke, slavni in jih je danes nad 136 milijonov. med njimi vsaj 112 milijonov Slovanov. Točno število je seveda posebno v komunističnih državah težko ugotoviti.

Dočim med pravoslavnim in katoliškim naukom ni posebno velikih razlik, pa so mnogo bistvenih Kristusovih resnic zavrgli protestantje. Katoliško Cerkev so začeli zapuščati v 16. stoletju in se dele v celo vrsto sekt. Vseh protestantov bo okrog 200 milijonov — pač zelo žalostna številka. Mnogi izmed njih stoje že ob robu brezboštva.“

Trud Cerkve za zedinjenje

Ustavil sem se hip. Moj drug pa je z vidnim zanimanjem povprašal: „Ali je katoliška Cerkev poskušala doseči zopetno edinost? Ali je imela tudi kaj uspehov?“

„Cerkev se je za edinost trudila skozi vsa stoletja,“ sem odgovarjal. „Kaj posebno velikih uspehov pa doslej ni dosegla. Mnogo vneme za zedinjenje je bilo ob času križarskih vojsk. Znameniti je cerkveni zbor v Lijonu leta 1274 in v Florenci leta 1439. Trajnega zedinjenja pa ni prinesel ne eden ne drugi. V novem veku je večjega pomena zedinjenje Ukrajincev v Brestu Litovskem leta 1574 in v 17. stoletju, pa tudi Romunov leta 1700. Srbi, ki so se izselili iz Bosne v 16. stoletju na Hrvaško in so se zedinili, so dobili svojo škofijo v Križevcih pri Zagrebu. Podobno je bilo z Albanci, ki so se preselili v južno Italijo.“

„Koliko je pravzaprav danes takih zedinjenih vzhodnih kristjanov in ali so se morali docelo odreči svojim vzhodnim verskim običajem?“ me je prekinil moj gost.

„Nad 9 milijonov jih je — zedinjenih in spreobrnjenih. K najrazličnejšim narodom in vzhodnim cerkvam pripadajo. Obdržali so svoj obred, narodni bogoslužni jezik in vse običaje, ki niso v nasprotju s katoliškim naukom. Vzhodnih obredov pa je v glavnem pet: bizantinski, ki se ga poslužujejo vsi pravoslavni, a Slovani v cerkvenoslovan-

skem jeziku, dalje aleksandrijski, antihijski ali zapadnosirski, vzhodnosirski in armenski. Prav zanimiva in lepa je ta pisanost bogoslužja, ki odgovarja značaju in tradiciji posameznih rodov.“

Pogled v prihodnost

„Kaj pa za naprej, ali menite, da je kaj veliko upanja za celotno zedinjenje kristjanov?“

„Upanje zmeraj ostaja. Veren človek nikdar ne obupa. Odvisno pa je zedinjenje v veliki meri od nas katoličanov. Vse bolj se moramo zavzemati zanj. Kristjani smo nazadnje le ena družina. Okrog 800 milijonov nas je vseh skupaj. Kaka sila bi to bila, če bi vsi bili enotni v veri in tudi v življenju po veri. Koliko lažje bi bilo potem apostolsko delo!“

Kaj nam je storiti

„Kaj nam je storiti?“ Pogledal sem svojemu vprašujočemu obiskovalcu v oči. In sem občutil, da je blizu meni in Cerkvi in Kristusu in vsem, ki so dobre volje.

Kaj nam je storiti? Prav sprašujete. Vsi si moramo staviti to vprašanje in odgovoriti nanj. Kako bodi naše delo za zedinjenje?

Na splošno bi sebi, Vam in vsem katoliškim ljudem takole odgovoril v velelniku:

1. Oblikuj v sebi popoln lik krščanskega človeka.

2. Oboroži se z ljubeznijo brez meja.

3. Moli vsak dan vsaj en očenaš za zedinjenje kristjanov.

4. Z resnim študijem vprašanja išči pot rešitve.

5. Vsako priliko izrabi, da postaviš med ločenimi srci most in pomagaš dograditi dom soglasja, ljubezni, božjega miru.

STANKO JANEŽIČ, Rim

0.2

IZ DOMOVINE

SLOVENIJA

V Stični so 15. septembra 1956 slovesno praznovali osemstoletnico posvetitve stiške bazilike. Takrat jo je posvetil in izročil belim menihom (cistercijanom) v oskrbo oglejski patrijarh Peregrin I. Na jubilejno proslavo je prihitelo poleg silne množice ljudstva tudi pet škofov: mons. Anton Vovk iz Ljubljane, dr. Josip Srebrnič iz Krka, dr. Garič iz Banja Luke, pomožni nadškof zagrebški dr. Šeper in dr. Bulatko, unijski škof iz Križevcev.

Za novega prošta v Novem mestu je bil imenovan dosedanji župni upravitelj kanonik Alojzij Štrukelj. Mesto prošta je ostalo nezasedeno polnih devet let.

V Bovcu so nedavno prvič opravili „slavnostni civilni krst“. Bili so navzoči botri, ki so dali ime otroku, predsednik občine je imel slavnostni govor, občinski ljudski odbor pa je novorojenki poklonil hranilno knjižico s 5.000 dinarji. Že stari cerkveni očetje učijo, da satan po opičje posnema Boga; hotel bi imeti svoje oltarje in častilce, svoje zakramente in duhovnike. Hoče nadomestiti obrede Cerkve z zgolj civilnimi funkcijami kot n. pr. s „civilno poroko“, „civilnim obredom“ in s „civilnim krstom“.

Pri civilnem krstu je seveda še drug

motiv: Otrok naj bi takoj od začetka pripadal satanovi fronti in se priključil brezbožnim silam. In prav radi tega je „civilni krst“ najbolj obsodbe vreden.

Na Žežlju pri Vinici popravljajo cerkev. V letu 1945, tik pred koncem druge svetovne vojne, so se vršile ob Kolpi bitke med partizani in nemško-ustaško vojsko na hrvatski strani. Partizani so streljali z Žežlja, oni pa s hrvatske strani s topovi na Žeželj. Cerkev je bila večkrat v polno zadeta po topovskih granatah. Dobila je sedem ali osem zadetkov. Od teh jih je pet ali šest zadelo streho, ki je bila pločevinasta. Strehe ni bilo mogoče takoj po vojni popraviti, ker ni bilo dobiti nobenega stavbenega materiala. Obok nad ladjo po celi cerkvi je bil lesen in dež ter sneg sta ga kar naprej namakala in uničevala. Nad glavnim oltarjem je obok zidan, in tudi nad tem zidanim obokom je bila zadeta streha. Ta streha je bila kmalu nato za silo zamašena, tako da je prezbiterij s prekrasnim in starodavnim oltarjem ostal popolnoma nepoškodovan. Leseni obok pa je bil popolnoma uničen. Vsled zamakanja so leseni nosilci odgnili in nekega dne v letu 1950 je ta leseni strop zagrmel v cerkev, k sreči ne med službo božjo. Ko je strop padel v cerkev, je bil v drobne kosce zdrobljen Marijin tron sredi cerkve z milostno podobo, oziroma s kipom

žeželjske Marije. Cerkev je nudila nad vse žalostno sliko. Zgoraj je visela pločevinasta streha kot v cunjah ter klopotala in ropotala v vetru. Južna cerkvena stena je vsled zamakanja izgubila omet. — Župni urad na Vinici se je obrnil na Zavod za varstvo spomenikov, da omogoči priti do strešnega materiala, ki se je pa dobil samo na nakazila. Zavod je cerkev res razglasil za kulturni spomenik in priporočil prošnjo za dovoljenje nabiranja prostovoljnih prispevkov v denarju in v stavbenem lesu. To je bilo leta 1950. Dovoljenje je res prišlo. Toda miniti je moralo še eno poletje in še ena zima, preden so se popravila pričela. Proti jeseni leta 1951 pa je nekdo izvedel, da imajo v Generalskem stolu na sosednjem Hrvatskem strešno opeko v prosti prodaji. Hitro so tja poslali človeka, ki je takoj kupil 4.000 kosov strešne opeke. Še celo toliko je šla ona Hrvatska zadruga na roke, da je sama preskrbela prevoz te opeke do Vinice. Meseca avgusta je bilo postavljeno ostrešje in se je glavno posvečenje in žeganje vršilo še v cerkvi brez strehe; meseca oktobra pa je bila streha pokrita. Tako je zdaj znamenita stavba rešena nadaljnega razpadanja. Do popolne ureditve pa je še zelo daleč. Stropa cerkev še nima, le oni oder je ostal notri, ki so ga rabili, ko so postavljali streho. Tudi lopa pred cerkvi je še nima strehe. Kdaj bo mogoče nadaljevati s popravili in z obnovo cerkve, je težko reči. V Sloveniji stane kubični meter smrekovih desk okrog 30.000 dinarjev. Koliko jih bo treba za zaokrožene nosilce stropa in za strop sam! Trideset tisoč dinarjev je v ameriški valuti 50 dolarjev. Torej, če bo treba deset kubičnih metrov lesa za strop, potem bi to bilo 500 dolarjev. Toda deset kubičnih metrov ne bo zadostovalo. Potem delo! Navažanje peska. Zidarji, tesarji! Letos bi radi napravili vsaj strop, z drugim delom bi pa še počakali, da se sredstva naberejo. Glavni oltar bo treba popolnoma prenoviti, vso cerkev od znotraj in zunaj ometati, potem popraviti poškodovani zvo-

nik, pokriti vežo pred cerkvijo. Na slikarstvo je skoraj težko misliti v teh časih. Nujno bi potrebovale popravila tudi postaje sv. križevega pota po griču.

(Po „Ave Marija“)

V Jugoslaviji imajo ustavo, ki jamči versko svobodo, toda seveda le na papirju. Kdor se nanjo sklicuje, žalostno propade, če se mu kaj hujšega ne zgodi. Lep primer nam nudi slučaj Vere Kelenc, ki je bila že 21 let učiteljica in je zadnje čase delovala v soboškem okraju v Prekmurju. Ni pa hotela razumeti „nove stvarnosti“ in je ustavo preveč dobesedno pojmovala. Mirno je hodila k sv. maši, dokler ni dobila dekreta, da je odpuščena iz službe. Toda učiteljica ni popustila. Pritožila se je zoper odpust v Ljubljano, češ da je proti ustaven. Pa so ji odgovorili, da ne kaže vrtati dalje in naj se raje obrne na občinski odbor v Dol. Lendavi, ki ji bo rad preskrbel službo. Torej službo brez stalnosti, od koder jo lahko vsak trenutek odslovijo. Zato službe ni sprejela, pač se dvakrat obrnila na Tita. Tam so vso zadevo izročili v pretres zvezni vladi, kjer je izginila zakopana med uradnimi akti. Dasi komunistične oblasti silno rade govore o svoji socialni zakonodaji, mirno pustijo učiteljico na cesti, ki je s svojo plačo vzdrževala svojo 76 let staro mater in podpirala družini dveh bratov, eno z osmimi otroki in drugo s petimi.

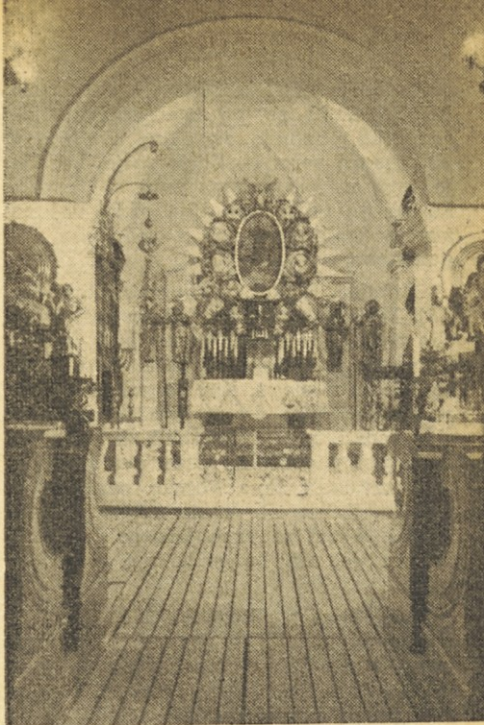
PRIMORSKE VESTI

Vas Dolina pri Trstu ima slovenskeškega komunističnega župana, ki je svojim vaščanom že marsikatero zagodel. Ko so blagoslovili zvonove, je vpricho škofa napadel kat. Cerkev; pri pogrebih je že trikrat vpricho duhovnika blatil verske svetinje; tudi ni dovolil, da bi se blagoslovilo novo občinsko poslopje. Višek pa je dosegla njegova predrznost 24. oktobra 1956 ob priliki pogreba zelo krščanskega moža Josipa Čuka. Ko so prinesli krsto v cerkev in bi moral cerkveni zbor zapeti žalostin-ko, je župan Lovriha obrnjen h glav-

memu oltarju nenadoma glasno spregovoril in govoril na to pet minut. Hvalil je pokojnega, katerega da je dolinski župnik spodil s cerkvenega kora. Imenoval ga je tovariša in z odločnimi besedami zahteval, da morata v cerkvi peti oba vaška zbora, cerkveni in narodni (t. j. komunistični). Dolinski župnik g. Štuhec je vso zadevo sporočil cerkvenim oblastem, organi krajevne javne varnosti pa sami vodijo preiskavo, kajti po ustavi italijanske ustave je katoliška vera zaščitená. Prav tako je župan Lovriha škodoval dobremu imenu g. župnika, saj je trdil stvari, ki se niso nikdar zgodile. Tako n. pr. pok. Čuk ni bil iz zbora vržen, temveč je radi velike starosti sam izstopil. Pač pa je l. 1955, ko so ob ultimatu moških cerkvenih pevcev, titoistočno navdahnjenih, ostali župniku zvesti le štirje, rad priiskočil na pomoč in pripomogel, da se je cerkveni zbor zopet organiziral. Zato je pok. Čuk še posebej zaslužil velik pogreb.

Dekan Simčič na svobodi. Solkanski župnik in dekan č. g. Andrej Simčič, ki je presedel polovico svoje kazni v komunističnih ječah v Jugoslaviji, je bil dne 9. oktobra izpuščen na svobodo. Javnost, ki je s tolikim zanimanjem sledila poteku tega mučnega primera, je z zadoščenjem sprajela to novico. Solkanski dekan ne more pa še za leto dni vršiti svojih dušnopastirskih dolžnosti in je samo še strežnik in mežnar v svoji cerkvi.

Misijonska nedelja v Trstu. Skupno cerkveno slovesnost smo imeli kakor vedno na Montuzzi pri patrih kapucinih. Udeležba je bila zadovoljiva, dušni pastir iz Boljunca, č. g. Lojze Zupančič, je imel lep govor. V Marijinem domu, ki smo ga do kraja napolnili, smo videli nato legendo o sv. Justu, našem patronu, in več prav lepih dokumentarnih filmov iz življenja Cerkve v tem letu. Pozdravni govor in govor o misijonih je imel neutrudni in priljubljeni g. prof. Jože Peterlin, ki je tudi režiral Jerasovo igro o sv. Justu.

Novi glavni oltar v Stranjah,
delo arhitekta Plečnika

Misijonska prireditev v Gorici. V Gorici smo imeli letošnjo misijonsko prireditev na praznik Kristusa Kralja. Dekliška Marijina družba je ob sodelovanju SKPD in fantovske Marijine kongregacije pripravila igro, ki je bila gotovo ena najlepših v kroniki misijonskih prireditev. Pozdravni govor je imel č. g. dr. Humar, voditelj deklliške Marijine družbe, ki je še posebno povdardil, „da je letošnja prireditev tudi manifestacija za junaški ogrski narod, ki v teh dneh bije svoj krvavi boj za zmago luči nad temo“. Po deklamacijah in petju je sledila glavna točka sporeda: veličastna Terčeljeva spevoigra „Luč“. Pozorišče igre je moravska dežela, ki še tava v temi poganstva. A luč sv. vere prodre tudi v te kraje in

sveta brata Ciril in Metod krstita prve kristjane, ki se po pretresljivih dogodljajih vnamejo za edino zveličavno Kristusovo vero. — Zdelo se je, kod da je igra nalašč pripravljena za te dni, ko se na istih tleh bije srdit boj za zmago krščanstva nad novodobnim poganstvom.

Žabnice. Kakor vsako leto, tako so tudi letos na Sv. Višarjah na rožnovensko nedeljo zaključili romanja v to priljubljeno primorsko svetišče. Sv Višarje so bile že v snegu. Kar za pol metra ga je nasulo, tako da je bilo pri sklepni slovesnosti, poleg višarskih kramarjev, le še pet pogumnih romarjev. V snegu smo zapustili lepo gorsko cerkvico v upanju, da se ob kresu zopet vidimo. Tudi z delom za vzpenjačo so že začeli in pravijo, da bo prihodnjo jesen že tekla.

Stoletnica v Bazovici. Naš praznik na drugo nedeljo v novembru je lepo uspel. Praznovali smo namreč stoletnico ustanovitve naše farne cerkve. Na ta lepi praznik smo vse leto mislili in se nanj pripravljali. V maju smo priredili sv. misijon, da bi faro notranje prenovili. Takoj po misijonu smo začeli z obnovitvenimi deli v cerkvi. Tržaška občina si je prevzela najvišje stroške, ostalo pa farani. Tako je za stoletnico bila naša cerkev res lepa, čeravno ne še dokončana. Gospod Ludvik šavelj je vodil pred slovesnostjo štiridnevnicu, na vigilijo praznika pa so naši otroci začeli obhajati stoletnico s sv. mašo in skupnim obhajilom. Pri nedeljski maši pa so naši otroci prvič smeli peti na koru. Prava slovesnost pa je bila popoldne ob navzočnosti tržaškega škofa Santina, ravnatelja javnih del Palomba in drugih osebnosti. Gospod škof je imel lep govor v slovenščini, kateremu je sledila zahvalna pesem. Lepo slovesnost smo zaključili v naši cerkveni dvorani z uspešo akademijo.

Sovodnje. Isti dan so tudi na Goriškem in sicer v sovodenjski fari praznovali dvestoletnico farne cerkve in 25-letnico odkar je bilo ta duhovnijska dvig-

njena v župnijo. Pred praznikom je vodil zelo uspešno tridnevnicu misijonar Jože Vidmar iz Gorice. Višek slovesnosti je bil pri nedeljski večerni sv. maši, kateri je prisostvovalo lepo število duhovnikov in skoro vsi farani, ki se dobro zavedajo, kaj pomeni hiša božja in versko življenje v njej.

Gregorčičev večer v Gorici. Povsod, kjer živijo Slovenci, v domovini v zamejstvu in v tujini, so se v teh dneh spomnili 50-letnice smrti goriškega pesnika Simona Gregorčiča. Tudi SKPD v Gorici je posvetilo njegovemu spominu svoj drugi kulturni večer, dne 29. novembra. Po iskreni, pozdravni besedi č. g. Mirka Mazora smo slišali predavanje goriške pesnice gospe Ljubke Šorli-Bratuževe. Njena topla in prisrčna beseda je vsem segla do srca in poživila v nas ljubezen do slovenske besede in do slovenskega ljudstva. Lepemu predavanju so sledile recitacije in pesmi, katere nam je izmenoma zapel dekliški zbor SKPD in oktet istega. Za zaključek smo slišali še kratek koncert tamburaškega zboru.

Prvi kulturni večer v Gorici in Trstu. V sredi oktobra smo v Gorici in v Trstu začeli znova s kulturnimi večeri. Tokrat je bil predavatelj obeh večerov č. g. Vinko Zaletel iz Koroške, ki si ga sploh ne moremo drugače predstavljati kot s polno malho njegovih čudovito lepih barvnih slik. V Trstu in v Gorici je s prijetno besedo in krasnimi slikami prikazal svoje potovanje po deželah Severne Amerike.

Slovenski kulturni klub. Zrasel je iz mladega prizadevanja okoli revije „Verla in dom“ in okoli tržaškega „Slovenskega odra“. Pridružili so se še vsi tisti, ki radi pojo in tako se je ustanovila prijetna družinica tržaških kulturnih delavcev, ki imajo sedaj vsak teden svoje sestanke. Imeli so že svoj prvi literarni večer, pri katerem so sodelovali mladi pesniki in pisatelji: Bruna Perotova, Evelina Umekova in Drago Štoka. Na programu imajo še druge podobne večere.

SLOVENSKA KOROŠKA

Celovski škof dr. Jožef Köstner je 28. oktobra praznoval petdeset let življenja, srebrni jubilej mašništva in deset let škofovstva. S slovesnim Te-deumom in pontifikalno sv. mašo se je na praznik Kristusa Kralja Bogu zahvalil za prejete milosti.

Štirideset slovenskih tretjerednikov je pod vodstvom tretjerednega vizitatorja p. Jakoba Vučine poromalo v Fatimo od 5. do 21. sept. 1956. Med potjo so si ogledali še Ars nad Lyonom, Lurd in Marijino svetišče Monserrat v Španiji. Na Francoskem je romarjem nudil vso pomoč vodja slovenske katoliške misije Ignacij Čretnik, ki je pritegnil k temu delu tudi slovenske šolske sestre, katere imajo svojo postojanko v kraju Vienne pri Lyonu; na Portugalskem pa je spremljal romarje prekmurski rojak salezijanec dr. Miško Brunec.

Že pet let stoji pod Košuto, nekako 1.300 m visoko, lična lesena kapela Matere božje na Sedlcah, posvečena Marijinemu brezmadežnemu Srcu. Toda prav do zadnjega septembra kapela Marijinega kipa ali podobe te vrste ni imela. Po zaslugi p. Jakoba Vučine, ki se je pred nekaj meseci mudil v Fátimi na Portugalskem, pa je kapela na Sedlcah prišla do svoje Marije. Preden so jo ustoličili na noveni prestolu, se je ustavila za teden dni v farni cerkvi v Selah, kjer je p. Vučina imel ves teden stanovske govore in tako župnijo pripravil na veliko slovesnost. V nedeljo, 30. septembra, je bila v Selah najprej blagoslovitev sto motorjev in dvajset avtomobilov, nakar se je razvila procesija motornih vozil. Marija fatimska se je peljala na odprtem avtomobilu v spremstvu belo oblečenih deklic. Ko je postalo preveč strmo, so Marijo nesli na nosilih. Na vrhu so se srečali z drugo procesijo, ki je prišla iz Sel. Bilo je nad štiristo romarjev. Med peto sv. mašo je p. Vučina povedal, da je bil novi kip kupljen v Fátimi, da ga je blagoslovil fátimski škof in da so 13. septembra 1956 med veliko sv. mašo, pri

kateri je bilo 50.000 romarjev, kip postavili prav na tisto mesto, kjer se je Marija prikazala onim pastirčkom.

Zvonik na Radišah, ki je pred časom pogorel, je dobil novo streho iz pločevine. Dne 17. septembra pa so pritrdili nanj tudi križ, tako da sedaj daleč po celovski kotlini naznanja, kje biva Bog pod podobo kruha.

Nestrpnost nemških faranov v Galiciji je povzročila spor, o katerem se je potem na Koroškem in v Avstriji mnogo pisalo. Ko so prenavljali kroglo na vrhu zvonika, so jo odprli in našli v njej v nemškem jeziku sestavljeno poročilo o vaških dogodkih iz leta 1888, ko so takrat streho stolpa obnovili. Ker je bila stara pisava že zelo obledela, je župnik smatral za primerno, da jo shрани v farnem arhivu, sam pa je napisal novo in sicer spet v nemškem jeziku, kjer je orisal zgodovino farne cerkve, zlasti od leta 1945 do danes. Tudi je dodal kratek izvleček iz stare kronike iz leta 1888. Omenil je tudi, da se je do leta 1941 vršilo v cerkvi vse v slovenskem jeziku, od leta 1945 pa dvojezično. Prav tega pa nekateri nestrpneži niso prenesli. Ko se je g. župnik mudil s slovenskimi verniki na Višarjah, je dalo nekaj nemških faranov na svojo pest odpreti kroglo in nato postavilo novo poročilo, v katerem Slovenci sploh niso omenjeni. 24. septembra 1956 so se organizatorji omenjene akcije zbrali okrog spomenika padlim vojakom, kjer so prebrali „popravljeno“ kroniko. Direktor Simon Kienzel je pripomnil, da župnik zato ni podpisal nove kronike, ker ni omenjena slovenska posojilnica. Resnica pa je, da župnik nove listine sploh podpisati ni mogel, ker so napravili sejo cerkvenega sveta, pri kateri so sestavili kroniko brez njega.

—:—

„Pred petimi leti ste bili obsojeni, ker ste ukradli površnik in danes ste spet tukaj!“

Obtoženec: „Povsem naravno, gospod sodnik. Ni ga površnika, ki bi trajal vso večnost!“

DON KAMILO

SPISAL GIOVANNI GUARESCHI, PREVAJA JOŽE JURAK

Zgodbe, ki jih bomo objavljali, obsegajo obdobje enega leta, od decembra 1946 do decembra 1947. Zgodile so se v kočku Padove nižine, ki se razprostira med Plasencijo in Riminijem in ki ga proti jugu zapirajo goli Apenini.

Morda bodo bralci malo začudeno gledali na osebe, ki se bodo vrstile pred njihovimi očmi. Župnik, ki se pretepa s komunističnim županom; ljudje, ki nočejo dati krstiti svojih otrok, a ne zato, ker v Boga ne verujejo, temveč zato, da bi mu nasprotovali in ga prisilili, da jih usliši. Mesto uvoda bomo opisali dogodek, ki se je primeril pisatelju Guareschiju v njegovi mladosti in ki nam razloži, kako je prišlo v njegovi domišljiji do prizorov, ki morda niso vsi resnični, pa bi mogli biti, kajti v ljudeh samih je podlaga zanje.

Z DINAMITOM NAD BOGA

Živel sem v Velikem gozdu in v družini nas je bilo dvanajst otrok. Jaz sem bil najstarejši in sem bil blizu dvanajstim letom. Najmlajši brat, Kiko pa je tedaj komaj spolnil dve.

Zjutraj nas je oče postavil v vrsto. Zmoliti smo morali na glas očenaš; nato nam je mati vsakemu posebej izročila kos kruha in škronicelj s sladkim kostanjem. S tem je bil jutranji zbor končan. Zapodili smo se po naših travnikih in pašnikih, ki jih ne bi prehodil, čeprav bi koračil ves dan in zvečer smo se trudni vračali domov.

Naša najboljši priljubljena zabava je bila s fračo pobijati race in gosi. Cejo mali Kiko, s svojimi majhnimi, rdeče nadahnjenimi ustnicami, velikimi očmi in zavitimimi kodrčki, ki so mu padali na čelo kot angelčku v oltarju župne cerkve, je že znal upihniti življenje plahutajočemu gosaku.

Ta lovska strast je imela naslednji dan vsako jutro zaključni prizor na dvorišču naše hiše. Postarane ženice so prihajale s košarami, v katerih so ležali pobiti piščanci, kokoši in race, žrtev naših dnevnih pohodov. Mati je bila na to že navajena. Za vsako ubito glavo je izročila živo in se opravičevala, da ne more iti za vsakim izmed nas in nas dovolj nadzirati. Tako smo imeli vsak dan v loncu kaj letečega za pod zob, kar je bilo naravnost izvrstno, kajti mati ni nikdar ubijala perutnine, dasi smo imeli samo kokoši nad tisoč raztresenih po prostranih travnikih in njivah.

Ko je torej mati zamenjavala mrtvo perutnino za živo, je oče stal poleg in z resnim obrazom spraševal, če se ženice morda spomnijo, kateri od dvanajstih je bil tisti nepridiprav, ki je storil to lopovščino.

In če je katera dejala, da je bil Kiko, njegov najmlajši, so se očetu oči zabliskale — kasneje sem spoznal, da

trikrat in štirikrat, kako je Kiko ugod ponosa — in pustil si je povedati nobil gosaka in če je bil kamen velik ali majhen in če je padel gosak že po prvem udarcu.

In tudi to se spomnim, da nas je oče večkrat opazoval, skrit za grmovjem, kako nam gre naš lovski posel. Kadar je prišla vrsta na Kika in je gosak nehal racati na posledicah Kikovega lučaja, se je oče počasi umaknil, z rokami v žepu in nas pustil same. Mi smo se oddahnili, misleč da nas ni opazil, on pa je bil ponosen na svojega najmlajšega, ki že tako zgodaj daje slutiti vrline njegove krvi.

Prav ta Kiko pa je tudi povzročil v družini strah, ki se je polastil nas vseh in je očeta nagnil do ravnanja, ki me še danes napolnjuje z grozo in strmenjem obenem.

Sonce se je nagibalo v zaton in počasi smo se vračali proti domu. Tedaj je Kiko nenadoma zavekal in se zvalil po tleh. Čez čas je umolknil in oči so se mu zaprle. Na noben način ga nismo mogli zbuditi. Dvignil sem ga k sebi in začutil, da mu je telo polno ognja. Zahod je bil poln črnih oblakov, rdečkasto prepleskanih od zahajajočega sonca in sence dreves so postale dolge.

Položil sem Kika na tla in se pognal med jokom in krikom proti domu, kot da bi me zasledovalo nekaj groznega in skrivnostnega.

„Kiko spi in gori! V glavi ima ogenj!“ sem se drl na vse grlo, ko sem padel pred očeta.

Moj oče — dobro se še spominjam — je snel brez besed puško z dvojno cevjo s stene, jo nabil s smodnikom, jo zagrabil v roko in nam otrokom sledil brez glasu.

Kiko je ležal sredi zelene detelje in zdelo se je, kot da je padel iz nebes majhen angel, ki se mu je polomila perutnica in se ne more več dvigniti od tal.

Ljudje v Velikem gozdu so ob novici o Kikovi boleznii postali zamišljeni. Zdelo se jim je, da imajo v svoji sredi nevarno tujko, ki v bleđi mesečini hodi

med hišami in grozi z nabrušeno koso. Zato so zapirali okna in vrata in se držali doma.

Moj oče je med tem poslal po najboljše doktorje. Bili so trije ali štirje, ki so prišli. Sklanjali so se nad Kika, prisluškovali utripu žile in nato molčali.

Kiko pa je spal v svojem ognju naprej. Mati je neprestano jokala in se ni hotela niti dotakniti jedi. Oče se ni vsedel niti za trenutek. Nemirao si je gladil brke, ne da bi odprl usta.

Po štirih dneh boleznii so zdravniki očetu izjavili brez ovinkov:

„Samo dobri Bog lahko še reši vašega sina!“

Bilo je zjutraj zarana.

Oče je kratko zažvižgal in na njegov klic so se zbrali vsi, ki so delali na njegovem posestvu, moški, žene in otroci, nekako petdeset oseb.

Moj oče je bil velik, vitek in močan, z dolgimi brki, širokim slamnikom, kratkim in tesno se prilagajočim suknjičem, ozkimi hlačami in obut v visoke škornje. Bil je namreč v mladosti v Ameriki in mu je bilo všeč oblačiti se na ameriški način.

Razkoračil se je pred svojimi najemniki in uslužbenci ter z glasom, ki ni poznal ugovora, dejal:

„Samo dobri Bog lahko še reši našega Kika. Na kolena torej!“

Do sedmih zvečer so vsi prisotni klečali in molili. Ženske so molile naprej in moški so odgovarjali „Amen“. Oče pa je vse čas stal, kot da bi bil kip in ne človek, roke prekrizane na prsih.

Ob sedmih zvečer se je očetu približala ena izmed žena, ki je sedela ob Kiku. Slišala je, da je rekel najstarejši od zdravnikov: „Ne bo dočakal jutra.“

Oče me je prijel za roko, nabil puško in zagrabil velik paket, za katerega nisem vedel, kaj vsebuje in mi ga izročil, da ga nosim.

Hitela sva preko travnikov, med tem ko se je sonce vedno bolj nagibalo v zaton.

Bila je že noč, ko sva potrkala na

vrata ne preveč velike hiše. Ko se je pokazal na pragu mož v dolgi črni suknji, sem vedel, da sem v župnišču.

Ne da bi se odkril, je oče začel: „Prečastiti, naš Kiko je zelo slab in le dobri Bog ga lahko reši. Šestdeset ljudi ga je danes skozi dvanajst ur prosilo, naj da Kiku zdravje, toda brez uspeha. Kikovo stanje se slabša in zdi se, da ne bo dočakal jutra.“

Župnik ga je začudeno poslušal.

„Prečastiti,“ je nadaljeval oče, „samo vi lahko dobremu Bogu doveste, kako stojijo stvari. Recite mu, da če Kiko ne ozdravi, bom zažgal pet kil dinamita, ki ga nosim s seboj in dobri Bog naj potem ne zameri, če ne bo ostala ena opeka več od hiše, v kateri stanuje.“

Župnik ni spregovoril besede; le v cerkev je stopil in pokleknil pred glavni oltar. Sklenil je roke in se zatopil v molitev.

Oče se je postavil v sredo cerkve, se razkoračil in naperil puško proti kraju, kjer je brlela večna luč.

Šlo je proti polnoči, ko me je po-

klical k sebi in zašepetal: „Teci domov in poglej, kako je Kiku. Nato se takoj vrni!“

Dirkal sem, kot da bi bil hrt in poizvedel, kako je doma. Še hitreje kot sem šel, sem se vrnil. Oče je še vedno razkoračeno stal sredi božjega hrama z nabit puško v roki in župnik je še vedno klečal in molil. Z zadnjo sapo, ki sem jo še imel v sebi sem izdaval:

„Oče, Kiku je boljše. Zdravnik pravi, da je že izven nevarnosti. Čudež! Vsi v hiši se smejejo in so dobre volje.“

Župnik se je dvignil. Njegov obraz je bil prepaden.

Oče je rezko odvrnil: „Potem je vse v redu!“ Odprl je svojo denarnico in porinil v puščico bankovec za tisoč lir.

„Jaz imam navado plačati vsako uslugo,“ je še razložil presenečenemu župniku, ki ga je gledal z odprtimi ustnicami, ko je odrinil svoj dar.

Moj oče o tem dogodku ni nikdar več govoril, toda še dolgo je bilo slišati v Velikem gozdu, da se je tisto noč Bog ustrašil mojega očeta.

In pisatelj po tej zgodbi nadaljuje:

Če me vprašaš, zakaj sem ti to zgodbo povedal, ti hočem s tem samo pojasniti, da se na koščku zemlje, ki leži med reko Pad in gorami utegnejo zgoditi stvari, ki bi bile drugod nemogoče. Tam ima zrak nekaj posebnega v sebi in tam živijo ljudje kot don Kamilo in župan Pepon. Tam se nihče ne čudi, če Kristus govori s križa in če si nasprotnika drug drugemu razbijeta glavo, seveda na dostojen način, to je brez jeze. In tudi je povsem naravno, če končno prideta do spoznanja, da pravzaprav v bistvenih stvareh enako mislita.

V naših zgodbah nastopajo tri osebnosti: župnik don Kamilo, komunist Pepón in Kristus križani.

Pa se mi zdi potrebno, da še nekaj pojasnim: če bodo duhovniki radi don Kamila hudi name, jim dam vso pravico, da mi zlomijo na glavi najbolj debelo svečo; in če se bo isto primerilo komunistom radi Pepona, naj me namahajo s kolom po hrbtu. Toda, če bo kdo užaljen radi besed, ki jih bo govoril Kristus križani, mu ni pomoči, kajti glas Kristusov je glas, ki prihaja iz moje vesti.

RAZKRITI GREH

Prišel je čas volitev in don Kamilo je smatral za svojo dolžnost, da se levičarskih strank. In naredil je to na jasno izrazi o krajevnih zastopnikih

svoj način. Ko je pridigal in začutil, da mora z besedo na dan, je prekril Kristusu glavo s prtom, da ne bi slišal njegovih krepkih besedi, si položil roke v bok in nato grmel, da se je tresel strop

cerkve, kot da bi pravkar padale bombe z oglušujočih letal.

Na večer se je vračal na kolesu s polno bisago jajc, ki mu jih je poklonil zvest demokrščanski kmet. Nenadoma je začutil krepak udarec po hrbtu. Nekdo mu je iz zasede krepko pritisnil kol na pleča.

Če ne bi imel jajc, bi pustil kolo na cesti in se pognal za predrznežem. Tako pa je kazalo najprej spraviti jajca na varno.

Nato pa se je šel posvetovat h Kristusu na križu, kot je to storil vedno, če ni vedel kaj početi.

„Kaj naj storim?“ je ponižno vprašal Gospoda.

„Namaži si oteklo mesto z oljem in miruj,“ mu je prigovarjal Kristus z oltarja. „Treba je odpustiti tistim, ki so nas razžalili. Tako je pravilo med kristjani.“

„Toda tu ne gre za žalitve, temveč za udarec s kolom,“ se je izvijal don Kamilo.

„Don Kamilo, pozabljaš da so žalitve, ki jih povzročiš duhu bolj težke kot tiste, ki jih storiš telesu.“

„Že res, Gospod! A ne pozabi, da so s tem, ko so nabili mene, dejansko udarili tebe, ki te predstavljam.“

„Če je to res, potem odpusti iz srca, kot sem jaz odpustil aistim, ki so me križali!“

„Ah,“ je vzkliknil don Kamilo, „pri Tebi se ne da priti do konca. Vedno imaš prav. Dobro! Odpustil bom. Toda če mi v bodoče kdo glavlo razbije, bo vsa odgovornost tvoja!“

„Že prav, že prav, don Kamilo. Prevzamem vso odgovornost glede tvoje osebe. Toda vedi, da je kar prav, če te kdo mahne malo bolj trdo; kaj pa zganjaš politiko v moji hiši!“

*

Don Kamilo je zares odpustil. Le ena misel mu je ostala v glavi in ga bolj nadlegovala, kot če bi se mu zataknila ribja kost v grlu: kdo je bil tisti nesramnež, ki se ga je upal dotakniti?

Minilo je nekaj časa in don Kamilo

Zemljevid

Čigava Indija? Komu Bagdad?
Kdo strelja naj, obeša v Teherani?
Kdo nadzoruj moritve po Balkani?
Kam z zlatim ključem carigrajskih
vrat?

Razpregel zemljevid je diplomat:
tovore nosijo vsi oceani,
zaklade si grmadijo pristani —
komu zemljé in mórja blagodat?

I jaz razganem pred seboj papirje:
glej — rodna zemlja, naša draga prst!
Ko drugi grabijo vse dalje, širje,

boš rod, ki bivaš tod, boš v duši čvrst?
O, kaj bo z vami, vi mejniki štirje,
Celovec, Maribor, Gorica, Trst?...

Oton Župančič (1908)

.....
je sedel v spovednici in čakal, da njegovi farani opravijo velikonočno dolžnost.

Skozi line v okenčku spovednice je tedaj zagledal postavo Pepona, voditelja skrajne levice v vasi.

„Bog s teboj, brat,“ je začel prijazno don Kamilo, „ti pa potrebuješ božjega blagoslova bolj kot kateri koli drugi. Kdaj si se zadnjič spovedal?“

„Leta 1918,“ je odvrnil Pepon.

„Oh, to pa si moral storiti dolgo vrsto grehov v teh osemindvajsetih letih in še s temi čudnimi idejami, ki ti rojijo po glavi!“

„Da, prečastiti, zelo mnogo!“

„Na primer?“

„Na primer: pred dvema mesecema sem vas krepko oplazil s kolom po hrbtu!“

„Stvar je presneto resna,“ je poučil don Kamilo. „S tem da si užalil božjega predstavnika, si užalil samega Boga.“

„Vem, in mi je žal. Toda ko sem dvignil kol, nisem gledal v vas božjega

služabnika, temveč le političnega nasprotnika. Bil je trenutek slabosti.“

„Ali imaš poleg pravkar povedane ga in dejstva, da si pristaš hudičeve stranke še kake smrtne grehe?“

Pepon je spraznil svojo grešno torbo. V celoti ni bilo kaj posebnega in don Kamilo ga je odpravil z dvajset očenaši in zdravamarijami.

Pepon se je nato dvignil in šel v klop, da opravi naloženo pokoro. Dvignil se je pa tudi don Kamilo in šel naravnost h Kristusu na križu.

„Jezus,“ mu je dejal, „oprosti mi, a jaz ga moram premikastiti.“

„Ni govora! Jaz sem mu odpustil in tudi ti moraš storiti isto. Saj je koncem koncev dober človek.“

„Jezus, samo rdečim ne verjemi! Vedno povlečejo za nos!“

„Don Kamilo, tvoje srce je polno strupenega sovraštva in nizkotne želje po maščevanju.“

„Oh Jezus, priznati mi moraš, da sem ti vedno zvesto služil. Dovolj mi vsaj to, da zlomim na njegovem hrbtu tisto svečo z velikega svečnika. Le kaj je ena svečica, dobri Jezus!“

„Ne!“ je odgovoril Jezus. „Tvoje roke so bile narejene, da blagoslavljaš in ne da deliš udarce.“

Don Kamilo je globoko vzdihnil. S sklonjeno glavo se je približal od zadaj Peponu, ki je bil vtopljen v naloženo pokoro.

„Imaš prav,“ je modroval don Kamilo in dvignil pogled proti Kristusu, „roke so blagoslovljene, toda noge pa ne!“

In že je udarilo v Pepona, kot da bi se utrgal blisk z neba. Pepon niti ni trenil z očmi, ko je prejel udarec, toda ko je bilo že vse mirno, se je dvignil in olajšano potegnil zrak vase.

„Deset minut sem že čakal na to,“ je dejal. „In sedaj se čutim spet dobro. Vem, da mi je Bog odpustil.“

„Tudi jaz se počutim sedaj čisto drugače“ je z zadovoljnim obrazom vzkliknil don Kamilo.

Kristus ni dejal ničesar. Toda videlo se je, da je bil zadovoljen tudi On.

VSEM NAROČNIKOM REVIJE!

Zadnji splošni dvig cen v Argentini in izredno povišanje plač in papirja v tiskarski stroki so prisilile vse založbe, da dvignejo naročnino listom.

Tudi naša revija ni ostala izvzeta. Morali smo iti navzgor, če hočemo vzdržati še tudi v bodoče. Saj je znano, da nimamo stranskih fondov in da se vzdržujemo le z naročnino.

Če bi naročnine ne povišali toliko, kot smo jo, bi čez leto dni morali prenehati z izhajanjem, kar pa gotovo ne bi bilo v korist naši skupnosti in našemu verskemu življenju.

Zato prosimo vse naročnike, da vzamejo novo ceno z blagohotnim razumevanjem na znanje. Saj so tudi oni v svojih službah bili deležni povišic, ki so se jim zdele nekaj popolnoma naravnega radi splošne podražitve življenja.

Novе cene so sledeče: za Argentino in države, ki nanjo mejijo razen Uruguaya 95 pesov. Za Uruguay in če se v Argentini plača za inozemstvo 110 pesov, Avstrija 95 šilingov. Za USA, Kanado in Italijo ostanejo cene nespremenjene.

Konzorcij in uprava
„DUHOVNEGA ŽIVLJENJA“

Med Slovinci po svetu....

ŠKOF DR. GREGORIJ ROŽMAN MED SLOVENCIM V ARGENTINI

Že nekaj časa ni bila nobena tajnost, da misli koncem leta 1956 škof dr. Gregorij Rožman zopet obiskati Slovence v Argentini. Samo po sebi se razume, da je vest o njegovem prihodu razveselila slovensko naseljino, saj je za nas vse škof dr. Rožman simbol našega odpora proti brezbožnemu komunizmu in prelep zgled, kako pravi kristjan prenaša tegobe življenja.

Letočni obisk je tretji v vrsti obiskov, ki jih je Prezvizišeni do sedaj napravil v Argentini. Prvikrat je prišel leta 1949. Želel je videti, kako smo si uredili življenje in znašli v novem okolju. Drugič je prišel leta 1952, da posveti enajst svojih bogoslovcev. Letos pa je prišel, da prisostvuje velikim dogodkom v slovenski skupnosti v Buenos Airesu, pobirma naše otroke in podeli svete redove bogoslovcem iz semenišča v Adrogué.

V poznih večernih urah je 9. novembra Prezvizišeni stopil na argentinska tla. Že naprej je želel, naj ne bo nobenega slavnostnega sprejema, zato so ga na letališču sprejeli le direktor slovenskih dušnih pastirjev č. g. Anton Orehar, rektor slovenskega semenišča v Adrogué dr. Francé Gnidovec ter predsednik Društva Slovincov ing. Albin Mozetič. Po opravljenih formalnostih se je odpeljal v Adrogué, kjer tudi preživlja čas svojega bivanja v Argentini.

Že dva dni nato je stopil v stik s slovenskim ljudstvom ob priliki mladinske prireditve na slovenski Pristavi v Moronu 11. novembra. Izrazil je veselje, da vidi zbrane toliko slovenske mladine, kar je porok, da Slovencev le

še ne bo tako hitro konec. Mladini je položil na srce, naj gojijo zlasti tri čednosti: poštenost, vernost in delavnost. Izrazil je prepričanje, da delo za mladino Bog še posebej blagoslavlja, saj mladinske organizacije nadaljujejo delo staršev pri vzgajanju in izoblikovanju slovenske mladine.

Naslednje dni je bil Prezvizišeni nekoliko bolan, tako da se ni mogel uležiti tabora slovenskih protikomunističnih borcev v Buenos Airesu, 18. novembra 1956, na katerega je bil povabljen.

Pač pa je bil spet v polnosti svojih sil v nedeljo 25. novembra, ko je blagoslovil kapelo in nove prostore v „Slovenski hiši“, o čemer poročamo na drugem mestu.

Med tednom se je udeležil rednega mesečnega sestanka slovenskih duhovnikov iz Vel. Buenos Airesa, ki je bil 28. novembra 1956 v „Slovenski hiši“ in je prišlo nanj 35 gospodov. Govoril jim je zlasti o potrebi, da se pošlje slovenske izseljenske duhovnike v Kanado, Francijo in Nemčijo.

Na prvo adventno nedeljo 2. decembra je posvetil v Adrogué v duhovnika čč. gg. Marka Mavrič in Jožeta Rant, v subdijakona pa čč. gg. Franca Prijatelj in Alojzija Skvarča.

Popoldne istega dne se je udeležil tudi sprejema izseljenske Matere božje. Ljudje so ga navdušeno pozdravljali. Napovedovalec po mikrofону ga je predstavil argentinski katoliški javnosti in povdaryl, da je bil škof dr. Rožman prvi izmed škofov, ki je spoznal nevarnost komunizma in ga obsodil, zato pa tudi bil prvi obsojen od komunističnih oblasti, k sreči le v odsotnosti.

Prav tako se je udeležil obeh novih maš, 8. decembra g. Mavriča v San Justu in 9. decembra g. Ranta v Buenos Airesu. Slednjemu je tudi pridigal.

V nedeljo, 9. decembra, je tudi maševal slovenskim prvoobhajancem, jim pristrčno govoril ter jim podelil sv. obhajilo. Ganljiv je bil pogled na sivolasega škofa, ki je blagoslavljal mladi rod in mu govoril o Bogu in lepoti življenja po veri. Prvoobhajancev je bilo naravnost rekordno število: 133 (70 dečkov in 63 deklic) in prišli so iz vseh slovenskih naselij Vel. Buenos Airesa. Vsa svečanost je bila v lepi kapeli sester dominikank v R. Mejía. Otroški zbor iz Lanusa, ki ga vodi požrtvovalna gdč. Zdenka Virant, je pel izredno lepo in zvalbil marsikomu solze v oči.

V mesecu decembru so bili tudi trije tečaji duhovnih vaj: 15. in 16. decembra za žene, 22. in 23. za izobražence in 29. in 30. decembra za može. Pri ženah in možeh je Prezvizišeni duhovne vaje zaključil, pri izobražencih pa je govore delil z dr. Mirkom Gogalom. — Žena je bilo 133, izobražencev pa 37.

Med tednom sprejema Prezvizišeni obiske duhovnikov, laikov in predstavnikov organizacij v mirni hiši slovenskega semenišča v Adrogué. Vsem je na razpolago s svojimi nasveti in za vsakogar ima dobro besedo.

Želimo našemu ljubljenu škofu, da mu bo bivanje v Argentini prijetno in v duhovno tolažbo, nam vsem pa služilo k utrditvi v načelih, zaradi katerih smo šli v tujino in odklonili brezbožni komunizem.

BLAGOSLOV IN OTVORITEV „SLOVENSKE HIŠE“

Že večkrat smo na tem mestu poročali, da postaja „Slovenska hiša“, skupni dom slovenskih izseljencev, vedno bolj resničnost.

V nedeljo, 25. novembra, pa smo doživeli lepi črt, ko so novi prostori začeli služiti svojim namenom. Prostori so sicer le začasni, toda so zelo lepi in praktični. Dokler ne bomo nabrali po-

trebne vsote za dokončno cerkev in dvorano, bosta tako kapela kot hiša gotovo uspešno vršili svoje poslanstvo, ki ga imata pri ohranjanju slovenske in katoliške zavesti v Buenos Airesu.

Ob devetih zjutraj je Prezvizišeni blagoslovil kapelo in nove prostore. Nato je pristopil k oltarju, ki je bil postavljen med vrati začasne dvorane. Pridigo je navezal na evangelij zadnje pobinkoščne nedelje. Dejal je, da pridejo v življenju človeka ure in časi, ko se mora odreči vsemu, samo da reši to, kar je edino važno — svojo dušo. — „Hvaležen sem Bogu,“ je nadaljeval g. škof, „da vam bom postavil Jezusa v tabernakelj. Sin božji bo vaš najbližji sosed, z vso ljubeznijo, z vseni svojimi bogatimi milostmi in blagoslovi. Nepojmljivo velika milost je to! Naša odgovornost pa je v tem, kako bomo to navzočnost znali izrabiti. Ne pozabimo, da je Jezus prvi in najvišji stanovalec v tej hiši. Pozdravljajte ga, ko greste na delo ali se z njega vračate, ali kadar pridete po opravkih semkaj. Jezus to pozornost zasluži, saj se je dovolj ponižal, da bi bili mi srečni.“

Po sv. maši je nastopilo več govornikov.

Preč g. direktor Anton Orehar, ki ima največ zaslug, da je danes „Slovenska hiša“ s slovensko kapelo resničnost, je na kratko orisal vso akcijo, ki se je pričela leta 1954. Zahvalil se je Bogu, ki je dal vsemu delu tako obilen blagoslov, osrednjemu odboru za „Slovensko hišo“, krajevnim odborom, zbiralcem prispevkov, vsem, ki so akcijo podpirali z ustne ali pisano besedo, vsem, ki so darovali svoje molitve in trpljenje; dalje vsem, ki so izvršili dela v novih prostorih, zlasti tistim, ki so jih opravili brezplačno. Novi dom naj nadomesti dom in domovino, ki smo jo zgubili radi razmer, ki so nam doma življenje napravile nemogoče. Nudil bo streho vsakomur, ki pošteno misli in priznava dve vrednoti: krščanstvo in slovenstvo. Seveda smo šele na pričetku našega načrta. Upamo pa, da bodo vsi tisti, ki so delo do sedaj podpirali, imeli razumevanje tudi v bo-

doče za nadaljne potrebe naše skupnosti.

Dopoldne so še govorili: v imenu župnije Candelaria, kamor spada „Slovenska hiša“, župnik Francalancia, v imenu Narodnega odbora Miloš Stare in ing. Mozetič v svojstvu predsednika Društva Slovencev.

Po teh govorih je dr. Alojzij Stare opravil sv. mašo, prvo na novem oltarju. Nato je večina navzočih posedla k mizam in použila kosilo.

Popoldne je bil prvi govornik spet g. škof. Čestital je na lepih prostorih, ki so simbol slovenske skupnosti. V tej skupnosti moramo vztrajati, kajti le v njej se bomo gospodarsko opomogli in ohranili v slovenstvu. Slovani imamo star pregovor: Sloga jači, nesloga tlači. Poznamo tudi primer iz kralja Svetopolka. Sinovom je nazorno pokazal na butari, kaj je sloga. Butare nihče ne more zlomiti, pač pa posamezne palice, če jih potegneš iz nje. Upravičeno so se tudi Rimljani držali načela: „Deli in vladaj!“, ko so si tuje narode podvrgli. Bežati moramo torej pred razpori, če se hočemo ohraniti močne. Koliko koristnih zadržg je že propadlo med nami radi needinosti! Mons. Oman, župnik pri sv. Lovrencu, rad ponavlja: „Človeško življenje je prekratko, da bi se prepirali.“ Naši nasprotniki to vedo, pa sejejo zdražbo. Vendar, ko je prebiral v „Oznanilu“ poročila o lepih prispevkih, je videl, da Slovenci v Argentini skupaj držijo. Naj jih ne moti dejstvo, da so prostori zaenkrat še skromni. Pri Sv. Lovrencu v Clevelandu so skozi 16 let maševali v podzemlju. Danes imajo veličastno cerkev. Tako bo enkrat tudi v Buenos Airesu stala cerkev in dvorana, če bomo skupaj držali.

Za g. škofom je pozdravilo novo ustanovo v imenu raznih organizacij 28 govornikov. Sledil je družabni del, ki je trajal do večernih ur.

Tako prebiva sedaj v „Slovenski hiši“ najvišji gost — Jezus v najsvetejšem zakramentu. Naj bi blagoslavljal skupne napore, ohranjal edinost med

nami in nas krepil v prizadevanjih za doseg večne sreče.

ARGENTINA

Slovenski protikomunistični borci v Buenos Airesu so se zbrali 18. novembra 1956 z namenom, da se združijo v organizirano skupnost in si ustvarijo pravila in pravilnik Zveze slovenskih protikomunističnih borcev. Sv. mašo je opravil v cerkvi zavoda Don Bosco v Ramos Mejji kurat Zveze preč. g. Jože Guštin. V pridigi je povdarjal potrebo po čuječnosti, da ne bi zašli med nas spletkarji, ki bi rušili edinost v naših vrstah. Po sv. maši je bil tabor z več govori in pozdravi, ki se je po opoldanskem odmoru nadaljeval tudi še popoldne. Sledile so volitve novega odbora ter bila odposlana pisma predsedniku Narodnega odbora za Slovenijo dr. Mihi Kreku, škofu dr. Gregoriju Rožmanu in soborcem v Severni Ameriki in Kanadi.

Društvo Slovencev v Buenos Airesu je 2. decembra polagalo račune o svoji delavnosti. Občni zbor je bil že v novi dvorani „Slovenske hiše“. Za predsednika je bil ponovno izvoljen ing. Albin Mozetič. Potekel je občni zbor v najlepšem vzdušju in bil na izredni višini, tako da smo ga bili vsi veseli.

Od 1. decembra živi v „Slovenski hiši“ tudi preč. g. Gregor Mali, ki je bil sedem let kaplan v župniji sv. Amelije v Buenos Airesu. G. Mali oskrbuje slovensko kapelo in je na razpolago vsem slovenskim rojakom v njih duhovnih potrebah.

Na izseljensko nedeljo, 2. decembra, so katoliške izseljenske skupnosti v Buenos Airesu na slovesen način sprejele podobo izseljenske Matere božje, ki so jo poklonili italijanski katoličani iz Milana izseljencem v Argentini in jo je pred odhodom iz Italije blagoslovil sam sv. oče Pij XII. Podoba je prišla v Argentino že 16. novembra. Obiskala je veliko fara v provinci Buenos Aires, na predvečer izseljenske nedelje pa prišla na bojni ladji po reki Paraná v buenosairesko pristanišče, kjer so jo sprejeli oddelki vojske in policije ter

zastopniki osemnajstih narodnih skupnosti s svojimi zastavami, med njimi tudi slovenski. Naslednji dan v nedeljo popoldne so v dolgem sprevodu, ki je bil zlasti slikovit radi narodnih noš posameznih skupin, izseljenci pospremili svojo Kraljico na Trg republike, kjer je bil postavljen oltar in je nato apostolski nuncij mons. Mario Zanin opravil večerno sv. mašo. Slovenska skupina je bila zelo številna, nad petsto jih je šlo v sprevodu in gotovo najbolj disciplinirana. S svojimi narodnimi nošami, 25 po številu, je vzbujala največjo pozornost. Žal je manjkal napis, ki naj bi argentinskemu občinstvu pojasnil kdo da smo.

Točno ob osmih zvečer je državni radio začel s prenosom poslanice sv. očeta, namenjene udeležencem izseljenske manifestacije in argentinskim vernikom. Pohvalil je argentinsko ljudstvo, ki že od nekdaj ljubi svojo nebeško Mater; proslavljal je gostoljubno argentinsko zemljo, ki je polna rodovitnosti in lepote in vedno pripravljena sprejeti ljudi iz dežel preko oceana, med katerimi so mnogi z bolečinami v srcu zapustili svojo domovino, žrtve zvestobe do Boga. Vse te ogromne množice izseljencev imajo v bodoče Mater, ki bo pod naslovom Naše Gospe izseljencev zanje skrbela in prosila.

„Ti pa, naša Gospa izseljenska, boš poskrbela, da bo argentinska zemlja vedno rodovitna; dala ji boš potrebni mir, ki ga ravno izseljenci prihajajo iskati v tvoje naročje; sprejela boš vse, mlade in stare pod svoje materinsko varstvo; in skrbela boš, da se vanju ne bodo vgnezdile spletkarjeve duha; dala jim boš kreposti, da se bodo živeli v novo okolje in premagali žalost, ki jih je prevzela radi ločitve od rodni tal; zlasti pa boš vse storila, da ne bodo radi borbe za vsakdanji kruh opustili svojega verskega življenja, ki so ga prejeli od svojih mater in se ga oklenili v svoji mladosti.“

Na koncu je sv. oče podelil na prav posebno slovesen način vsem navzočim svoj papeški blagoslov.

„Slovenska vas“ v Lanusu je postala cerkveno samostojna. Cerkvena oblast v La Plati je izdala dekret, po katerem se za „Slovensko vas“ v Lanusu ustanovi krajevna vikarija Marije Kraljice. Za krajevnega vikarja je bil s posebnim dekretom imenovan preč. g. Janez Petek CM. Skrb za „Slovensko vas“ so preč. gg. lazaristi prevzeli z božičnimi prazniki. Vikarija bo vodila svoje matične knjige: krstne, poročne, računovodske in inventarne. Ostala pa bo še naprej pod jurisdikcijo župnije sv. Jožefa v Lanusu, kjer je za župnika preč. g. Janez Hladnik.

ČILE

Za letošnjo izseljensko nedeljo je bila v Santiago de Chile v noči od prvega na drugega decembra zadostilna molitvena ura in nato polnočnica, ki jo je daroval apostolski nuncij mons. Sebastijan Baggio. Pri sv. maši so pele nemška, italijanska, ukrajinska, španska, madžarska in slovenska skupina. Slovencevi so koncem molitvene ure zapeli evharistično pesem „Ozri, Srce, se na gorje“ in koncem svete maše pa „Marija, pomagaj nam“. Udeležba naših ljudi je bila kar zadovoljiva. Nekateri so prišli od zelo daleč in so morali potem peš domov sredi noči, ker ni bilo več vozil v predmestne okraje. To pot je prvič nastopila skupina narodnih noš, ki je vzbujala veliko pozornost. Vlado Plešnar je nosil slovensko zastavo v fantovskij narodni noši. V avbah so nastopile ga. Ana Zajc, gđč. Rozi Špurova, gđč. Ivanka Grošelj, v peči ga. Anka Leskovšek, z zavijačko pa gđč. Nada Zajčeva. Mali Boršetov Jurček, ki je nato čez teden dni odšel s starši v Avstralijo, je tudi nastopil v narodnem kroju. Bila je prav čedna skupinica. — Zdaj se pripravljajo Slovenci v Čilu na prihod prevzvišenega škofa dr. Rožmana. Ob priliki obiska ga bodo tudi prosili za slovenskega duhovnika, ki je nujno potreben, da poveže rojake okrog čilske prestolnice in jih organizira v akciji za skupen dom.

BRAZILIJA

Naš sodelavec preč. g. Ludvik Ceglar živi od lanskega septembra v Braziliji. Svoje prve vtise takole opiše: „Z g. lilem greva začasno na neko faro, kjer so toplice. Tu je vse samo začasno, ker že poldrugo leto čakajo novega nadškofa. Tu smo v višini 700—1000 m. Novo brazilsko prestolico Goiás že gradijo. 3. januarja 1957 je bila brana ondi prva sv. maša. Sam državni predsednik Juscelino Kubitschek je vabil nanjo. Tod naokrog je veliko severnoameriških frančiškanov in drugih tujcev, domačinov pa je le malo. — Ob jutrih je temperatura okrog 20°, popoldne 27°. Jezik ne dela težav. Po enem tednu človek že more spovedovati. Glavno mesto države Goiás, ki meri za dobri dve Italiji (640 tisoč km), je tudi na novo zgrajeno in zelo lepo mesto. Sploh se tu veliko gradi. Obrazi so po večini beli, lepši kot v Čilu, nekaj je tudi mulatov. Veliko je Evropejcev in jih bo z novo prestolico vedno več. Pred nama je že tu bil salezijanec Alojzij Zver in salezijanka špur. Protestanti, masoni, spiritisti in brazilska narodna cerkev z dvema odpadlima škofoma so zelo delavni. Ljudje si žele duhovnov, v nekaterih primerih plačajo vožnjo in dajo veliko nanj. V nekem kraju je župnik prepovedal po devetih zvečer poslušati radio in vsi so ga ubogali, da ne bi šel drugam. Samo res velika mesta imajo duhovnike, drugod so ljudje zapuščeni, nepoučeni. Trdoskega sadja najrazličnejših vrst je na pretek. Melone imajo po 18 kg, palte so velike kot buče. Kuščarji merijo od pol in do 1.5 metra. Kač še nisem videl. Vsak večji kraj ima letališče. Grade nove ceste in železnice. Goiás ima vsekakor lepo bodočnost.“

KANADA

V bogoslovju sv. Avgušтина v Torontu se je 17. septembra pričelo novo šolsko leto. V bogoslovje sta se vrnila tudi oba slovenska bogoslovca gg. Franc Skumavec in Rudi Cukjati. Prvi se je vpisal v drugo leto teologije, drugi pa

je svoje teološke študije pričel letos, ko je uspešno dovršil tri leta filozofije. — Rev. Alojzij Ambrožič, ki je l. 1955 imel novo mašo v Torontu in do sedaj deloval kot kaplan v Port Colborne, pa je bil imenovan za profesorja sv. pisma v bogoslovnem učilišču.

Misijonska tombola 14. oktobra 1956 je vrgla 463 dolarjev čistega dobička, kar so potem prireditelji odposlali osrednjemu odboru Slovenske misijonske zveze v Buenos Airesu. Glavne tombolske dobitke je daroval Baragov misijonski krožek v Torontu. Lepe dobitke so prispevali tudi prevz. škof dr. Gregorij Rožman, misijonar Karel Wolbang CM in rev. Julij Slapšak iz Clevelanda. Udeležba je bila nad vse velika, saj so Slovenci napolnili dvorano do zadnjega kotička.

Na misijonsko nedeljo je dala nabirka za Družbo za širjenje vere 265.30 dolarjev. Tudi molilo se je mnogo za misijone. Samo Baragov misijonski krožek je imel dve molitveni uri pred izpostavljenim Najsvetejšim. Pri sv. maši je škof dr. G. Rožman povezal misel o presv. Evharistiji (isti dan je bila v slovenski cerkvi štirideseturna pobožnost) z misijonsko akcijo Cerkve, ki si prizadeva prinesiti evharističnega Jezusa vsem poganom.

Štirideseturna pobožnost v slovenski cerkvi Marije Pomagaj v Torontu je trajala od 21. do 23. oktobra. Skozi vse tri dni so Slovenci pridno prihajali, tako da Cerkev ni bila nikdar prazna. Tudi k zakramentom so polnoštevilno pristopili. Škof dr. Rožman sam je spovedoval nad pet ur. On je tudi v večernih urah razlagal, kaj smo Jezusu v sv. Rešnjem Telesu dolžni. Za zaključek pobožnosti je bila procesija po cerkvi, ki jo je vodil naš Prevzvišeni.

Uspele misijone sta imela v prvi polovici oktobra na štirih krajih Kanade prevz. g. škof dr. G. Rožman in misijonar Karel Wolbang CM. G. škof se je zelo pohvalno izrazil o Wolbangovem misijonskem delu, ki ga je v zadnjih letih vršil v teh slovenskih naselbinah.

NOVE KNJIGE

„VREDNOTE“ tretja knjiga 1955

V založbi Slovenske kulturne akcije v Buenos Airesu je izšla sredi leta 1956 tretja knjiga „Vrednot“, glasila Delovnega občestva za Slovenski katoliški institut. Knjigo, ki obsega 192 strani malega tiska, je uredil Ruda Jurčec. Snov je prispevalo šest avtorjev z našega emigrantskega kulturnega polja. Članki in razprave obravnavajo versko-kulturno in politično zgodovino (Brumen, Grebenc), umetnostno in pravno filozofijo (Geržinič, Fink), literarno zgodovino (Debeljak), teologijo (Odar) in problematiko emigrantske kulture (Brumen). Že navedba prispevkov in imena avtorjev jamčijo za kvaliteto revije. Kdor čuti s slovensko kulturo, bo moral biti vsekakor hvaležen našim kulturnim delavcem, ki si večkrat v izredno težkih življenjskih razmerah utrjavajo sile in čas za kulturno delo. Razveseljivo je tudi, da od sedmih pet prispevkov obravnava vprašanja iz naše slovenske kulture in tako neposredno bogati slovensko kulturo.

Prva razprava „Krekovo politično delo v letih 1900—1907“ je delo dr. Vinca Brumna. Je to ponatis poglavja iz uvoda v V. zvezek Krekovih Izbranih spisov, ki je bil doma že natisnjen, pa je nemški okupator naklado uničil, predno je našla pot med ljudi. Razprava kaže Kreka v političnem delu v prvih 7 letih tega stoletja. Krek stopa pred nas kot borec za slovenske pravice proti nemškemu pritisku in kot iskren prijatelj zlasti malega slovenskega človeka. Slovenci smo tedaj politično dozorevali zlasti ob dveh možeh, ki ju je družila ista skrb za narodov blagor in tedaj še tudi isti osnovni politični nazoni: Kreka in šušteršiča, nespornih voditeljev tedanje slovenske katoliške politike. Za kakšne osnovne slovenske pravice sta se morala moža boriti! Nič se

nam ni podarilo, vse si je bilo treba priboriti. Majhen, pa značilen je dogodek, ki kaže Krekovo nesebičnost pri delu. Ko so nasprotniki očitali katoliškemu narodnim poslancem, da delajo obstrukcijo za svoj žep, si je „Slovenec“ javno upal staviti na nasprotnike vprašanje: „Ali tudi Krek dela za svoj žep obstrukcijo?“ Tako znana in nad vsak sum vzvišena je bila njegova nesebičnost v političnem delu. Razprava se bere zelo prijetno in želeti je, da bi dr. Brumen nadaljeval z objavljanjem izbranih poglavij iz Krekovih Izbranih spisov.

Prof. Alojzij Geržinič je za „Vrednote“ nekoliko predelal in dopolnil predavanje, ki ga je imel pri Kulturni akciji in ki v Vrednotah nosi naslov: Kaj mora imeti in kaj naj si pridobi umetnik. Za resničnega umetnika se zahtevajo tri stvari: nadarjenost, umska spopolnitev in značajnost. Brez talenta res da ni umetnika, a sam talent še ne napravi dovršenega umetnika. Talent je treba oploditi z delom, sicer ostane zakopani biser. Oploditi v dvojni smeri: s spoznanjem življenja in s teoretično izobrazbo. Geniji niso le veliki po talentih, ampak tudi po pridnosti. „Prav največji,“ tako Geržinič, „so občudovanja vredni v pridnosti in vztrajnosti, s katero so se izpopolnjevali.“ Za vsestransko usovršenje umetnika pa se zahteva še tretje: značaj. Ker umetnost ni najvišje v življenju, zato mora tudi umetnik svojo stvariteljsko podrediti višjemu smotru, smotru, ki ga ima človekovo življenje kot tako. Lepo in globoko razpravlja pisec zlasti v 3. poglavju, kjer je govora o pomenu značaja za umetnika. Razprava bo nam, ki ob moderni umetnosti večkrat tožimo, da je ne umemo, pomogla k lažjemu umevanju. Dala nam bo marsikak namig, kaj smemo in česa ne smemo v umetniških delih iskati. Umevanje prej otežkočajo kot olajšujejo nekateri izreki umetnikov. Razumljivo; zakaj ti večkrat v teh izrekih odkrivajo svoja notranja umetniška občutja, ki jih pa ne-umetnik ne more

podoživljati in mu zato ostanejo več ali manj tuja in neumljiva.

Pisec razprave „Etičnost novega kazenskega prava“ je pravnik Božo Fink. V razpravi pokaže, kako kazensko pravo zadobiva vedno bolj etično, pravno oznako. Za boljše umevanje poda najprej kratko zgodovino kazenske pravne problematike. Do zadnjega je vladal v kazenskem pravu sistem, ki mu je kaznen le bramba pred nevarnim, ne pa krivim storilcem kaznivega dejanja. Sistem temelji na determinizmu, ki taji človekovo svobodo in torej tudi vsako moralno odgovornost. Obenem pa je v pravu do nedavnega veljalo načelo stroge zakonitosti, to se pravi: kaznovan je smel kdo biti le za dejanje, ki mu je zakon izrecno vnaprej zagrozil s kaznijo. V najnovejšem času pa se kazensko pravna praksa pa tudi že teorija odmika od začetega načela. Tak prelom je pomenil zloglasni nürnberški proces proti nemškim vojnim zločincem. Ti niso mogli biti obsojeni na podlagi kakih pozitivnih zakonov — teh ni bilo — temveč le na podlagi zgolj naravnega prava. To pa je bilo proti načelom do tedaj strogo veljavnega načela zakonitosti. Enako se ta odmik očituje v nekaterih drugih primerih, ki jih navaja avtor. Opozoril bi, da se je na strani 49 zgoraj vrinila majhna netočnost, ko se med zakone, ki uvajajo analogijo v cerkveno kazensko pravo, vnaša tudi k. 20. Zakon 20 res da govori o analogiji, a jo vprav za kazensko področje izrecno izključuje. Nekaj mest v razpravi je teže umljivih, ne nazadnje zaradi dolgih period in nenavadnih tujk.

Cistercijan pater Grebenc na 38 straneh razpravlja o zgodovini stiške opatije: o ustanovitvi in o prvih letih življenja. Z meniško vestnostjo in znanstveno natančnostjo obravnava vprašanje. Ker je mnogo činiteljev sodelovalo pri ustanovitvi stiške cisterce, je moral avtor obdelati tudi širše zgodovinsko ozadje tedanje dobe. Iz razprave vzemo med drugim, da je bil stiški samostan ustanovljen leta 1136 po zaslugi oglej-

skega patriarha Peregrina, ki je z namenom, da Slovence versko in pravno utrdi, stopil v stik s sv. Bernardom, dušo cistercijanskega reda, zaradi ustanovitve samostana na Slovenskem. Ta je poslal na Slovensko nekaj francoskih menihov, ki so tri leta bivali v šentviški fari, dokler se niso 1136 vselili v dograjeno opatijsko poslopje. Od tedaj pa do danes so stiški menihi izredno veliko storili na verskem in splošno kulturnem področju. Za tako zaslužno ima pater Grebenc cisterco v Stični, da se je ne pomišlja na začetku razprave imenovati „najpomembnejšo slovensko versko ustanovo tako po svoji starosti kakor po svoji zamisli in delu, ki ga je vršila na verskem, kulturnem, socialnem in narodnem polju.“ Razprava se kljub obširnemu navajanju in znanstvenemu pristroju bere zelo prijetno in pomeni brez dvoma bogat doprinos k slovenski kulturni zgodovini.

Pok. prelat Odar obdela „Vprašanje o slovenski teologiji“. Pod izrazom „slovenska teologija“ meni teološka dela, napisana v slovenščini, ki sistematično goje teološko znanost med slovenskim narodom. Razprava mu razpade v tri dele. V prvem je govora o tem, „ali ima slovenska teološka znanost sploh kakšen poseben pomen in zato pravico do obstoja.“ Odgovor je pritrdilen. Teologija kot znanost ima velik pomen za narod in gojena ter podajana v slovenskem jeziku more bogato oplajati slovensko kulturo. V drugem delu je podan kratek zgodovinski prerez slovenske teologije. Njeni početki segajo v drugo polovico 19. stoletja. Videti je, da je slovenska teologija šele v početkih. Pomemben je zlasti tretji del razprave, v katerem pokojni prelat Odar začenja temeljne naloge za zgraditev slovenske teologije. Najprej bi bilo treba ustvariti slovensko teološko izrazoslovje. To delo naj bi opravila komisija teoloških strokovnjakov različnih panog s sodelovanjem jezikovnih strokovnjakov. Nadaljni korak bi moral biti prevod temeljnih teoloških del leksikalnega zna-

čaja v slovenščino. Sledili bi teološki akademski učbeniki in nekakšne sume, ki bi pod različnimi teološkimi vidiki obdelovale isto snov. Vzporedno s tem delom bi bilo potrebno izdajati vsaj dve teološki reviji: ena strogo znanstvena, druga poljudno znanstvena za popularizacijo teologije med izobraženstvo. Nekaj se je v tem pogledu že naredilo pred drugo svetovno vojno doma. Velike zasluge za to ima zlasti pokojni pdelat Odar, ki je kot predsednik KTD dal marsikatero tozadevno pobudo (n. pr. Ušeničnikovi Izbrani spisi), na svojem strokovnem cerkveno pravnem področju pa je s prevodom Zakonika cerkvenega prava položil temelje nadaljnemu delu v tej teološki panogi. Razprava je vredna resnega študija.

Naš znani slavist, pesnik in literarni kritik dr. Tine Debeljak je pripravil za „Vrednote“ daljšo študijo z naslovom „Mickiewicz in Slovenci“. Namen razprave je pokazati, kakšen in kolik je bil vpliv Mickiewicza na slovenske književnike. Red razpravljanja je kronološki s sočasnim ozirom na različna žarišča literarnega zanimanja in dela slovenskih književnikov. Od vsega početka je našel Mickiewicz pri nas svoje občudovalce. Prvi njegov poznavalec in posrednik je bil Matija Čop, ki je nanj opozoril tudi našega pesnika prvaka Prešerna in Korytka. Poznali in visoko cenili pa so Mickiewicza tudi drugi: Miklošič, Mladoslavenci, Moderna itd. Kmalu so ga začeli prevajati tudi v slovenščino. Največje zasluge za posredovanje Mickiewicza v slovenščino pa ima brez dvoma avtor razprave sam, ki je že v desetletju pred drugo svetovno vojno začel z njegovim prevajanjem. Ob stoletnici Pana Tadeuza (Gospoda Tadeja), najboljše Mickiewiczzeve pesnitve, je dr. Debeljak prevedel in v odlomkih priobčil v Dom in svetu njegov prvi spev. Med okupacijo je leta 1943 v bibliofilski priredbi izdal knjigo „Kitica Mickiewiczvih“, ki pomeni pri Slovenceh do danes največjo zbirko Mickiewiczvih prevodov in edino knjižno izdajo

izključno njegovih del. Izšla je prav v času, ko je podobno kot nekdanj zasuženim Poljakom, tudi okupiranim Slovincem „postal slikar trpljenja in muk, ki jih preživlja njegov narod, ... nedolžno ubiti narod... obenem pa kaže tudi optimistično podobo bodoče lepote kraja, kjer je preživelja detinstvo in čaka samo nove Civitas Dei“. Tudi v emigraciji Debeljak ni pozabil na Mickiewicza. Prevaja in čaka ugodnih razmer za objavo. Po letu 1948, letu preloma Jugoslavije z Rusijo, je tudi doma poraslo zanimanje za Mickiewicza, ki ga budi predvsem bivši dominsvetovec Dušan Ludvik.

Zadnja razprava „Nekatera vprašanja naše kulturne rasti“ je izšla izpod peresa dr. Vinka Brumna. Loteva se zapletenega vprašanja prilagoditve naše domače kulture v nove kulturne razmere. Po nekaj splošnih mislih o kulturi in posebej o naši kulturi ugotavlja, da je „za uspešno kulturno življenje nujna adaptacija kulturnemu okolju, naj bo to domače ali tuje“. Takšno adaptacijo smo dolžni sebi, dolžni smo jo pa tudi kulturnemu okolju, v katero smo se presadili. Nadalje avtor navaja nekaj težav za adaptacijo. Nekateri teh težav izvirajo iz svojskosti naše kulture, druge iz kulture, kateri se hočemo adaptirati. Med prve šteje n. pr. ljudsko vzgojnost in vase zaprtost naše kulture. Nekaterim trditvam v teh odstavkih bo težko pritegniti, so le presplošne in prestroge. So pa težave tudi na strani tuje, v katero smo zašli. Med te šteje neznanje jezika in večkrat težak socialni položaj — dve resni oviri, ki otežkočata našo kulturno adaptacijo. Kakor pa je adaptacija potrebna, pa nosi s seboj tudi svoje nevarnosti. Varovati se je treba dveh skrajnosti. V vprašanju adaptacije lahko grešimo s „preveč“, če se v tujo kulturo enostavno utopimo in tako zatajimo svojo, grešimo pa lahko tudi s „premalo“, če smo preveč skopi v asimilaciji tujega kulturnega blaga. Greh proti kulturi sploh pa je kulturna adaptacijska brezbržnost, ko spreje-

PO

SVETU

PAPEŽEVA POSLANICA 77. KATOLIŠKEMU DNEVU V NEMČIJI

Na prošnjo kardinala in nadškofa v Kölnu je sveti oče s posebno poslanico zaključil 77. nemški katoliški dan.

Skupno z nemškimi verniki se papež veseli obnovljene stolnice v Kölnu. Vsem, ki so pogumno sodelovali pri tem velikem delu, izreka posebno priznanje in zahvalo. Stolnica jim kliče: „Kvišku srca!“ Z njimi se zahvaljuje Vsemogočnemu, ki je dal, da je Nemčija tako hitro vstala iz vojnih ruševin. Obenem je tudi vez katoliške Nemčije in podoba Kristusove Cerkve, ki je prapor, dvignjen nad narode.

„Cerkev, prapor, dvignjen nad narode“ je geslo, ki so ga izbrali za pregled svojih katoliških sil in za predmet svojih razprav. Sveti oče hoče dodati le nekaj misli.

1. Cerkev je trdna opora. Ideološki viharji zadnjih stoletij so na nekatoli-

mamo ali odklanjamo tujo kulturo brez pravega umskega kriterija, kar po nekem slepem „kulturnem“ nagonu. Adaptacija mora biti umna in zatorej vodena od pameti. Razprava je zelo tehtna in more dati mnogo snovi za nadaljnje razpravljanje in študij v tej smeri.

AK

škem verskem polju napravili veliko škodo. Zaganjali so se tudi v Cerkev. Njeni nasprotniki so hoteli v njo zanesti svoje razdiralno delovanje. Cerkev je sicer imela notranje boje. Vendar pa je ohranila nedotaknjen zaklad resnice in milosti, ki ga ji je zaupal Kristus. Še več! Izvršila je protinapad. Široko je odprla vernikom vire evharističnih milosti, in to v taki obilnosti, kakor je ne pomni zgodovina. Vendar smo pa dolžni priznati, da je Gospod sam s svojo močjo vodil Cerkev preko vseh viharjev.

Ljudje, ki so že blizu Cerkve ali pa jih begajo naravne nesreče in strah pred bodočnostjo, željno iščejo trdne življenjske opore. To oporo jim more dati samo Cerkev. Kdor se ji izroči, ne izgubi ničesar, kar je resničnega, dobrega in lepega. Vse, kar imajo druge, tudi nekrščanske vere dobrega, resničnega ima v katoliški Cerkvi svoj izvor in svojo dopolnitev. Totalitarni režim človeka podpira tako, da mu vzame svobodo in ga napravi sužnja. Cerkev pa spoštuje osebnost vsakega človeka, njegovo naravo, vse njegove zmožnosti, njegov razum, njegovo svobodno voljo, njegovo človeško dostojanstvo in njegov nadnaravni cilj. Zvesto ga vodi k temu cilju. Tudi v znanosti in raziskavanjih pozna Cerkev samo tisto omejitev, ki jo določa Bog s svojim razodetjem in s svojo jasno besedo.

2. Cerkev in socialni red. Danes zlasti hočejo, da bi Cerkev sodelovala pri graditvi socialnega reda. Zgodovina dokazuje, da je Cerkev od svoje ustanovitve dalje veliko prispevala k urejanju in spopolnjevanju družabnega življenja. Skrbno zasleduje pogubne in nevarne socialne neredne, ki sta jih prinesla tehnika in kapitalizem. Vendar Cerkev sama ne more rešiti socialnega vprašanja. Ima pa svoj socialni nauk, ki mu dajeta podlago naravno pravo in Kristusova postava. Z njegovo pomočjo je mogoče rešiti vsa socialna vprašanja. Katoliško življenje v Nemčiji to jasno dokazuje. Glavna načela katoliškega socialnega nauka imajo večno veljavo.

Zato ne potrebujejo sprememb in izboljšanja.

Cerkev vedno uči, da pri graditvi socialnega reda ne zadostuje upoštevati le stvarne pogoje, v katerih ljudje živé, ampak je potrebno, vzgajati tudi mišljenje in socialno vest ljudi ter smisel za red in nravno življenje. Ta vzgoja pa je pravica Cerkve, ki jo edina more prav vršiti in si je o njej že pridobila bogate skušnje.

3. Cerkev trpi preganjanje. Mogočno katoliško zborovanje, ki si je izbral za geslo: „Cerkev je prapor, dvignjen nad narode“, ne sme pozabiti, da katoliška Cerkev že dolgo, zlasti v zadnjem desetletju, trpi eno največjih in najnevarnejših preganjanj. Kristus sam ji je napovedal, da bo preganjana. Tako se udeležuje Kristusovih ran. Obenem pa more biti ponosna, da zmagoslavno odbija napade brezboštva. Cerkev troi z vsemi, ki trpé za vero in se zanima za bodočnost vseh dežel, kjer divja preganjanje. Današnji sovražniki Cerkve razpolagajo danes s sredstvi, ki jih preganjalci v prejšnjih časih niso poznali. V svoje namene zlorabljajo državno oblast in duhovno ubijajo otroke in mladino.

Zato papež opominja vse vernike, ki še živé v svobodnih deželah, naj se zavedajo resne nevarnosti. Naj jih ne vara mnenje o napačnem sožitju, kakor da bi med katoliško Cerkvijo in brezboštvom moglo priti do sporazuma ali vsaj do zblizanja.

Mogoče je le sožitje v resnici. O tem je že papež večkrat govoril. Katoliška Cerkev nikogar ne sili, da se je mora okleniti. Zahteva pa zase svobodo, da more v vsaki državi živeti po svoji uredbi in ustavi, skrbeti za duše svojih vernikov in svobodno oznanjevati Kristusov nauk. Priznanje te pravice je nujen pogoj za vsako iskreno sožitje. Cerkev nadaljuje svoj boj s stanovitnostjo vernikov, z molitvijo, z resnico in ljubeznijo in z darovanjem svojega trpljenja in preganjanja za preganjalce in nasprotnike.

Geslo: „Cerkev je prapor, dvignjen nad narode“ pa jim nalaga važno dolžnost. Ceniti morajo svoje versko prepričanje in poštenje. Boga naj postavijo na prvo mesto in delajo požrtvovalno za božjo čast in versko poglubitve. Svojo industrijsko deželo morajo prepajati s krščanskim duhom. Vsi katoličani morajo s Cerkvijo delati za mir in red v človeški družbi. V sebi naj ohranijo žujo zavest, da so vsi ljudje božja družina.

SVETI OČE GOVORI

Papežovo pismo za 1600-letnico sv. Antona Puščavnika. Sveti oče je za 1600 letnico sv. Antona Puščavnika in opata pisal posebno pismo trem glavnim predstojnikom redov sv. Antona siromaronskega obreda na Vzhodu.

Anton, njihov vzor in varuh, je bil sin plemenitih in bogatih staršev. Toda že v mladosti je zapustil svoje veliko bogastvo in vse, kar bi mu moglo zagotoviti človeško slavo, in se odločil za popolno življenje. Razdelil je ubogim obilno bogastvo in očetovo dediščino, potem pa se je umaknil v Tebajsko puščavo in začel živeti že tu na zemlji skoraj nebeško življenje. Krotil je svoje telo s postom in s prostovoljnim mrtvičenjem, svojo dušo pa hranil z božjo hrano, s premišljevanjem nebeških reči in s stalnim povzdigovanjem svojih prošenj k Bogu.

Ko je pa sam izvrševal evangeljske svete, se je okoli njega začela zbirati množica drugih, ki so želeli njegov zgled posnemati. Tako je vzcvetela redovniška družina, ki je v tedanji pokvarjeni dobi s svojo strogostjo in milino vabila ljudi k posnemanju Kristusa.

Toda Anton se ni odlikoval v svojem življenju samo po evangeliju, ampak se je tudi odločno javno boril za blagor Cerkve, posebno v Aleksandriji proti krivoverskim arijancem. Tako je mogel ob koncu življenja govoriti kakor sv. Pavel: „Dobri boj sem dobojeval, tek dokončal, vero ohranil. Odslej mi je pripravljena krona pravice, ki mi jo bo

dal oni dan Gospod, pravični sodnik (2 Tim 4, 7-8). Svojem menihom je kot sveto dediščino zapustil prekrasno misel: „Vedno izžarevajte Kristusa! Verujte vanj in vsak dan tako živite, kakor bi morali že tisti dan umreti.“ Ker je vedno z vedrim duhom hrepenel po zadnji uri, živel za nebesa, premišljeval in molil Boga, ga je šel blažen gledat in uživati. Glas o njegovi svetosti se je ohranil v vseh stoletjih. Zato se ga z velikim spoštovanjem spominjajo ne samo redovniki, ampak vsi kristjani.

Ko je sveti Avguštin tedaj, ko ga je še priklepala nase omamljivost naslad, obenem pa že pristrčno vabil k sebi Bog, slišal prijatelja brati knjigo o življenju in krepostih sv. Antona Puščavnika, je ves prevzet vzkljnil: „Kaj je to, kar si slišal? Nevedni se dvignejo in odločijo, pa pridejo v nebesa. Mi se pa s svojo učenostjo brez srca vračamo v meso in kri. Verjetno nas je sram, da bi šli za njimi, ker so nas prehiteli.“ Še tisti dan se je Avguštin odločno odpovedal zablodam, se posvetil Bogu in ga začel goreče ljubiti.

Na koncu pisma izrazi papež željo, naj proslava 1600-letnice sv. Antona Puščavnika osveži in poživši spomin nanj. Njegovo življenje naj bo vzor ne samo redovnikom, ampak tudi vsem tistim, ki blodijo daleč od poti zveličanja. Božja milost naj jih srečno pripelje do spreobrnjenja in do odločitve za pot krepostnega življenja.

Papeževa poslanica katoliškim zdravnikom. Septembra preteklega leta so imeli katoliški zdravniki v Haagu na Nizozemskem svoj mednarodni kongres. Papež jim je 11. septembra po radiju govoril o zdravnikovem stališču do prava in nravnosti.

Katoliški zdravnik se zaveda, da sta oba, zdravnik in bolnik, podrejena postavi svoje vesti in božje volje. Stvarnik sam je dal zdravniku sredstva, s katerimi more ljudi varovati boleznin jih zdraviti, če zbolé. Zato pa jih mora rabiti vedno po božji volji. Naravna in krščanska morala ima povsod svojo ve-

Podoba Izselsenske Matere božje, ki jo je blagoslovil sv. oče Pij XII. katoliškim izselskims skupinam v Argentini (Foto M. Kocmur)

ljavo. Iz nje izvirajo načela o svetosti človeškega telesa, o prednosti duše pred njim, o bratstvu med ljudmi in o neomajni, najvišji božji oblasti nad življenjem in smrtjo.

1. Vir zdravniškega prava. Vsak človek prejme od Stvarnika samega pravico do življenja, preskrbe in varstva. Nihče, ne družba ne država, mu teh pravic ne sme vzeti ali mu jih omejevati. Niso državljani zaradi države, ampak je država zaradi državljanov. Posameznik ima prednost pred družbo po svojem izvoru in po svojem cilju. Družba človeku pomaga do uspehov in vrednot, ki jih sam ne more doseči,

Zato ima zanj velik pomen. Vendar pa je zmotno mnenje, da je edini vir in temelj prava, človeška družba, posebno država, ki se ji mora posameznik popolnoma podrediti.

2. Zdravnikovo stališče do npravnosti in prava. Npravnost (moralna) hoče človekovo notranje in zunanje delovanje vedno spraviti v soglasje z božjo voljo. Zato zahteva od ljudi vseh stanov in poklicev, da spolnjujejo svoje dolžnosti do Boga in vere, do sebe in do bližnjega, do posameznika in do človeške družbe. Kdor svojih človeških dolžnosti ne pozna, se mora o njih dobro poučiti. Vsak zdravnik je dolžan poznati načela zdravniške morale, ki se jih mora držati pri poklicnem delu. Zato se vesten zdravnik prizadeva, da izvrši vselej res natančno, temeljito in vestno preiskavo. Potem porabi vse svoje strokovno znanje za pravilno presojanje podatkov. Če ne pride do jasnosti, seže po knjigah in člankih, ki govoré o njih in se posvetujejo z drugimi zdravniki, šele potem se odloči in izvrši, kar je potrebno.

Zdravniška moralna sega v večnost. Božje zapovedi dajejo važna npravna načela za zdravniško delo. Zdravnik mora upoštevati zahteve svojega pacienta (bolnika, ki ga zdravi), njegove družine in ljudi, ki se zanj zanimajo. Držati se je tudi dolžan pogodb. Kadar pa od zdravnika zahtevajo kaj nemoralnega (da bi povzročil evtanazijo ali splav noseči materi, ki je v nevarnosti za svoje življenje), mora zdravnik vedno spoštovati svojo moralno. Zdravnik, ki spolnjuje npravno postavu, dela za blagor sebe, bolnika, ki ga zdravi, v blagor družbe in vse človeške skupnosti. Katoliški zdravnik vedno posluša svojo nepokvarjeno vest, se drži večno veljavnih načel in se zaveda svoje odgovornosti pred Bogom.

Zdravniško pravo imenujemo vse predpise, ki se tičejo zdravnikove osebe in njenega delovanja. Te predpise more izdati ali vsaj potrditi državna oblast. Zdravniško pravo je potrebno. Npravna

načela so večkrat splošna in nejasna. Zato jih moremo različno razlagati. Pozitivno pravo pa jih bolj podrobneje določuje in dopolnjuje.

Zdravniško pravo odgovarja na vprašanje, kaj je treba od zdravnika zahtevati in kaj dovoliti, da more prav izvrševati svoj poklic, ki je: pomagati in zdraviti, ne škodovati. Vendar pa vsega ni mogoče določiti z zakoni. Treba se je varovati obilice zakonov. Poleg tega je treba dati zdravniku nekoliko možnosti, da se svobodno odločuje, ljudi pa vzgajati, da si bodo sami preskrbeli najnujnejša zdravila.

3. Razmerje med zdravniškim pravom in zdravniško moralno. Vsaka stroka od teh dveh je gospodarica na svojem področju. Vendar ima pozitivno pravo le toliko veljave, kolikor mu jo prizna Bog, ki je vir vsega prava. Bog ne more potrditi zakonov, ki njemu samemu nasprotujejo. Če bi to storil, bi nasprotoval npravnemu redu, ki ga je on sam določil in ukazal. Zdravniško pravo je torej podrejeno zdravniški moralni. Zato zdravniško pravo ne sme nikoli dovoljevati dejanj, ki nasprotujejo božjemu zakonu. Pravo in moralna morata vedno soglašati. Preveliko trganje morale od prava more privedi do nekega individualizma, do neke napačne, preveč subjektivne etike. Prevelika ločitev prava od morale pa bi mogla zapeljati v neki pretirani juridični pozitivizem in zdravnika privedi do izvrševanja takih dejanj, ki jih božji zakon prepušča.

Papežev govor udeležencem mednarodnega bogoslužnega kongresa. Septembra je bil v Asisiju (Italija) mednarodni bogoslužni kongres. Glavni namen teh kongresov je preučevanje, kako naj se bogoslužje uredi, da bo čim bolj podpiralo dušnopastirsko delo in čim več vernikov pritegnilo k sodelovanju. Kongres je zaključil papež s svojim govorom, polnim globoke vsebine. Podajamo iz njega le nekaj misli.

Bogoslužno gibanje je v zadnjih 30. letih zelo napredovalo. Glavno pobudo

zanj je dajala Cerkev sama. Trdno podlago za razvoj je dal papež Pij X. Sedanji sveti oče pa je izdal kar 4 okrožnice o bogoslužju.

Prvi del njegovega govora ima naslov: Bogoslužje in Cerkev. Bogoslužje je življenjska naloga vse Cerkve. Cerkevno načelstvo za bogoslužjem posreduje resnico in božjo milost vernikom, ki so ju dolžni sprejemati in z njima sodelovati. Vendar bogoslužje še ni vse delo Cerkve. Cerkev opravlja tudi učiteljsko in pastirsko službo. Njeno delo je vesoljno. Zato naj se duhovniki in verniki varujejo vsake ozkosrčnosti.

Bogoslužje in Gospod je naslov drugega dela papeževega govora. Pri daritvi svete maše je Gospod duhovnik, darovalec in dar obenem. Pri njej Kristus sam sebe daruje. Spremenenje pri maši je Kristusovo dejanje. Duhovnik ga le predstavlja, zastopa, nadomestuje. O Evharistiji moremo reči: „Gospod je!“ Gospod je v nekem oziru večji ko oltar in daritev, ki se na njem opravlja. Oltar ima prednost pred tabernakljem. Na oltarju se namreč Gospod daruje, v tabernaklju pa le prebiva pod podobama kruha in vina, dokler se podobni ne spremenita. Vendar pa se moramo vedno zavedati edinosti v različnosti. Prav isti Gospod se daruje na oltarju kakor prebiva v tabernaklju. Bogoslužno gibanje mora vernike voditi k tabernaklju, ne jih trgati od njega.

Bogoslužno gibanje tudi ne sme zanemarjati Kristusovega božanstva. K Očetu moremo priti po Kristusu. Vendar isti Kristus, ki je srednik med Bogom in ljudmi, je tudi druga božja oseba, istega bistva z Očetom in Svetim Duhom, ker je Bog.

Cerkev želi s preureditvijo verskih obredov, z uporabo domačega jezika, z židavo novih cerkva vernike pritegniti, da bi čimbolj sodelovali pri bogoslužju. Iz važnih razlogov pri sveti daritvi zahteva gregorijansko petje v latinskem jeziku. Sveti oče spremlja današnje liturgično gibanje z velikim zanimanjem,

pa tudi z veliko čuječnostjo, da bi se vanj ne vrinile kake zmote.

IZ VATIKANA

Novi škof v Azulu. Sveti oče je podelil škofijsko stolico v Azulu (Argentina) mons. Emanuelu Marengo, dosle pomožnemu škofu v Santa Fé. Mons. Marengo je bil rojen 16. februarja 1906 v Teodolini. Dne 22. decembra 1928 je prejel zakrament sv. mašniškega posvečenja. V Santa Fé je bil najprej ravnatelj semenišča, 20. februarja 1956 je bil imenovan in 6. avgusta posvečen za naslovnega škofa.

Mednarodni liturgični kongres. V Italiji v mestu Asisiju je bil koncem septembra mednarodni liturgični (bogoslužni) kongres. Kongres je vodil kardinal Gaetano Cicognani, načelnik (prefekt) Kongregacije za svete obrede; podpredsedniki pa so bili kardinali: Gerlier, nadškof iz Lyona; Frings, nadškof iz Kölna; Lercaro, nadškof iz Bolonije in Arriba y Castro, nadškof iz Tarragone. Kongresa se je udeležilo tudi nad 100 škofov in mnogo duhovnikov iz vseh delov sveta.

Uvodno predavanje z naslovom „Pij XII. in izraba bogoslužja za dušnopastirstvo“ je imel kardinal Cicognani. Opozarjal je na okrožnico papeža Pija XII. o bogoslužju („Božji Srednik“) in priporočal, naj se njena navdila izvedejo. — Jezuit, p. Jožef Jungmann je govoril o vprašanju: „Dušnopastirstvo, ključ do zgodovine bogoslovja“. Novi časi in različni narodni jeziki so vzrok, da ljudstvo bogoslužje v latinskem jeziku vedno manj razume. Zato je tudi vedno težje vzgajati v ljudeh smisel za bogoslužje. Strogost, s katero je Cerkev doslej varovala bogoslužne predpise, je začela postajati vedno bolj širokogrudna. To dokazujejo nove preureditve, ki jih je izdal sedanji papež za ves katoliški svet in z njimi dosegel velike duhovne uspehe. Kardinal Gerlier je razpravljal o dvojezičnih obrednikih in njihovem pomenu za dušno pastirstvo. Že tridentinski cerkveni zbor ukazuje du-

hovnikom, naj vernikom v njihovem domačem jeziku razlagajo pomen latinskega bogoslužja. To nalogo sta duhovnikom izredno olajšala papeža Pij XI. in Pij XII., ker sta duhovnikom nekaterih narodov dovolila, da smejo opravljati nekatere obrede in podeljevati sv. zakramente v domačem jeziku.

Mons. J. Wahner, iz bogoslužnega zavoda v Trierju je predaval o bogoslužni umetnosti in njenem pomenu za dušno pastirstvo. Vsak umetnik, ki posevčuje svoje zmožnosti krščanski, posebno bogoslužni umetnosti, se mora sam osebno udeleževati bogoslužja in pri njem živo sodelovati. Mons. van Bekkum, apostolski vikar v Indoneziji, je govoril o bogoslužni preosnovi v misijonskih krajih. Nujno je potrebno, da se bogoslužni obredi približajo miselnosti spreobrnjenih poganov. Pri bogoslužju naj bi se, kolikor je to mogoče, rabil njihov jezik. Popolna opustitev njihovega jezika bi spreobrnjenec preveč oddaljevala od katoliškega bogoslužja. Ti so se namreč morali odreči svojim poganskim verskim obredom, ki so se opravljali v njihovem jeziku. Zato se kaj radi oklepajo tistih ver, ki opravljajo verske obrede v njihovi domači govorici, ali pa se odpovedó vsaki veri in se pridružijo brezbožnemu komunizmu.

Dom O. Rousseau, menih iz Chevetogue, je govoril o vzhodnih bogoslužjih. Ker so ohranila živ spomin na apostole, velik smisel za verske skrivnosti in rabo domačega jezika, imajo velik stik z ljudstvom. — Mons. Garrone, pomožni nadškof v Tolouse, pa je predaval o dušnopastirskem pomenu apostolske določbe „Kristus Gospod“, s katero je Pij XII. olajšal post pred mašo in obhajilom.

Mons. Lavrencij Perosi, božji pevec, je umrl. V Rimu je 12. oktobra umrl mons. Lavrencij Perosi, slavni italijanski cerkveni glasbenik, star 83 let.

Rojen je bil 20. decembra 1872 v Tortoni (Italija). Prvo glasbeno vzgojo mu je dal oče, ki je bil voditelj cerkve-

nega pevskega zbora v njegovem rojstnem mestu. Perosi je že v zgodnji mladosti kazal izredno nadarjenost za glasbo in skladanje. Svoje glasbene zmožnosti je še bolj razvil na konservatoriju v Milanu. Potem so ga povabili v Montecassino, da bi na konservatoriju poučeval glasbo gojence tega samostana. Umetniško in versko bogastvo te slavne opatije je imelo velik vpliv na njegovo glasbeno izobrazbo in na izbiro duhovniškega poklica. Ko je dovršil konservatorij v Milanu, je šel na cerkveno glasbeno šolo v Regensburgu in jo tudi srečno končal. Ko se je vrnil v Italijo je v semenišču v Imoli vodil koralno petje in leta 1894 postal duhovnik. V istem letu je patriarh Jožef Sarto, poznejši papež Pij X. mladega duhovnika poklical v Benetke, da je skrbel za cerkveno glasbo v cerkvi sv. Marka. Tu je zaslovel po svojih skladbah oratorijev. V njih poveljuje Kristusovo osebo in življenje. Vseh je zložil 11. Iz Benetk je potem šel v Rim. Papež Leon XIII. mu je namreč po navetu kardinala Sarto zaupal vodstvo zbora Sikstinske kapele.

Med tem časom je mons. Perosi v mnogih mestih Italije, Francije in Nemčije izvajal svoje oratorije in jih tudi sam dirigiral. Povsod je z njimi zbujal občudovanje in doživljal pravo zmago-slavje. Z njimi je tudi zelo vplival na sodobno glasbo. Poleg tega je uglasbil 11 Davidovih psalmov, 30 latinskih maš, Mati žalostna je stala in nad 200 raznih skladb za cerkvene zборе. Leta 1934 je za proglasitev Don Bosca za svetnika zložil latinsko mašo za dva zbora, ki jo je izvajal v baziliki svetega Petra. Za kronanje papeža Pija XII. pa je uglasbil „Molimo“.

Med neobjavljenimi Perosijevimi glasbenimi deli so še: maša za 8 glasov, Pastoralna maša, maša v čast sv. Sholastiki, „Tebe Boga hvalimo“ za 7 glasov ob zaključku druge svetovne vojske, „Reši me Gospod“ ob smrti Viljema Marconija in znani Gradual za Vnebohod.

Zdravnik je na dolgo pregledoval svojega pacijenta in potem rekel: „Predvsem, dragi moj, morate jesti veliko sadja. In pri sadju morate predvsem jesti, kar je okoli. Kajti v lupini je veliko vitaminov.“

Potem malo pomolči in spet vpraša: „Katero sadje pa imate pravzaprav najraje?“

„Orehe!“ odgovori bolnik z vidno žalostjo na obrazu.

—:—

„Obljubil si mi, da mi boš dal do konca poletja ves denar nazaj!“

„Seveda! Toda ali smo letos imeli sploh kaj poletja?“

—:—

Po kosilu sta se Tito in Moša Pijade dvignila v letalu nad Beograd, da se malo razvedrita.

„Oh, če bi imel sedaj pri roki nekaj zabojev čokolade,“ je vzdihnil Tito, „s kolikim veseljem bi jih vrgel na beograjske ulice. Ljudstvo bi mi bilo neizmerno hvaležno.“

„Jaz bi pa raje vrgel na zemljo zaboj z ženskimi Nylon nogavicami. To bi bil priljubljen pri nežnem spolu!“

„No, pa še ti povej,“ se obrne Tito k pilotu, „kaj bi najraje vrgel na tla!“

„Vaju dva, ker vem, da bi mi bil hvaležen ves narod z moškimi, ženskami in otroci vred!“

—:—

Slavni srednjeveški pridigar Abraham a Santa Clara je nekoč oznanil vernikom, naj mu dajo na prižnico list, kjer naj bo napisan predmet, o katerem naj pridiga, in jim bo pridigal, kolikor časa bodo hoteli.

Res so mu položili na prižnico list, a nanj niso napisali niti črke. „Bomo videli, ali ga bomo spravili v zadrego ali ne,“ so si šepetali med seboj.

Abraham a Santa Clara je prišel slovesno na prižnico, odmolil očenaš in zdravamarijo, vstal in vzel v roke papir. Pogledal ga je na prav, pogledal narobe in rekel: „Spreдай nič, zadaj nič, Bog je ustvaril svet iz nič.“ In je začel pridigati od stvarjenja sveta naprej.

—:—

Brezposelni se je sprehajal ob reki. Naenkrat je začul strašno vpitje. Tekel je na kraj, od koder je prihajalo kričanje, in je opazil nekoga, ki se je utapljal.

„Kako se pišete?“ mu je zavpil brezposelni.

„Janez Golaž,“ je odgovoril utopljenec.

„Kje delate?“

„V tobačni tovarni.“

Brezposelni je brž tekel v tobačno tovarno. Predstavil se je upravniku.

„Zdi se mi, da potrebujete tukaj uslužbenca,“ je hitel brezposelni.

„Vsa mesta so zasedena,“ mu je odgovoril upravnik.

„In mesto Janeza Golaža, ki se je pravkar utopil?“

„Ga je že zasedel tisti, ki ga je v vodo pahnil,“ je bil odgovor.

DUHOVNO ŽIVLJENJE

LETO XXV

številka 1

JANUAR

V tej številki boste brali:

Skrivnost svete noči (dr. Milan Kopusar)	1
Voščilo za novo leto 1957	3
Štiridesetletnica fatimskega naročila (škof dr. Gregorij Rožman)	5
La Iglesia y el mundo moderno (Joe Juck)	7
Sveti večer (Gregor Hribar)	8
Mesec božične radosti (Jože Jurak)	12
Čevelj brez para (Luigi Santucci)	16
Jezus uči moliti (dr. Mirko Gogala)	19
Božična noč (Ljubka Šorli)	21
Odnos Cerkve do kulture (Gregor Mali) ..	23
Slovanski svetniki (Anton Merkun)	25
Baragov najvišji dan (dr. Franc Jaklič) ..	27
Fantom in dekletom	33
Da bi bili vsi eno (Stanko Janežič)	36
Iz domovine	39
Don Kamilo (Giovanni Guareschi)	44
Zemljevid (Oton Župančič)	47
Med izseljenci po svetu	49
Nove knjige: Vrednote (A. K.)	54
Po krščanskem svetu	57
Tri minute dobre volje	63

„DUHOVNO ŽIVLJENJE“
je slovenski verski mesečnik

Izdaja ga konzorcij (Orehar Anton), urejuje pa uredniški odbor, ki ga sestavljajo dr. Gnidovec France, Jurak Jože, Mali Gregor, dr. Rozman Branko, Marijan Šušteršič, ki skrbi za tehnično opremo in fotografije.

Platnice in stalna zaglavja je narisal Hotimir Gorazd.

Celoletna naročnina znaša za Argentino in države, ki nanjo mejijo (razen Urugvaya) 95 pesov. Za Uruguay in ostale dežele latinske Amerike, kakor tudi za vse dežele, če se plača v argentinskih pesih, je naročnina 110 pesov; za U. S. A. in Kanado 5 dol., za Avstrijo 95 šilingov, za Italijo 2000 lir, drugod v protivrečnosti dolarja.

Tiska tiskarna Salguero, Salguero 1506, Buenos Aires

CORREO
ARGENTINO
Suc. 6

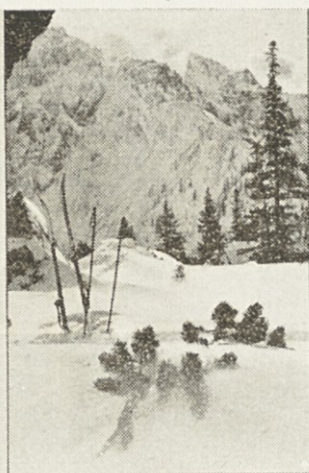
TARIFA
REDUCIDA

Concesión
No. 2560

Revijo morete naročiti in plačati pri naslednjih poverjenikih:

Argentina: Dušnopastirska pisarna, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires in poverjeniki „čebelice“.
Brazilija: Vinko Mirt, Caixa Postal 7058, São Paulo, Brasil.
U. S. A.: Slovenska pisarna, 6116 Glass Ave, Cleveland 3, Ohio.
Kanada: Ivan Marn, 83 Victor Ave, Toronto, Ontario.

Trst: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia.
Italija: Zora Piščanc, Riva Piazzetta 18, Gorizia.
Avstrija: Anton Miklavčič, Spittal a/Drau, D. P. Camp, Kärnten,
Avstralija: rev. Bernard Ambrožič, 66 Gordon Str., Paddington (Sydney)

Pogled z ljubljanskega gradu na stolnico sv. Nikolaja in del prestolnice Slovenije
 Na Veliki planini — Idila pod Begunjščico — Mlin ob potoku
 (Vsi posnetki: C. Kune)

Na zadnji strani: Gorsko naselje v domovini

